

Percepció d'inseguretat a Barcelona: factors individuals i entorn de barri.

**Treball final del Màster de Criminologia, Política Criminal i de
Seguretat**

Marta Murrià Sangenís

Setembre de 2013

Tutor: Juli Sabaté Delgado

ÍNDEX

1. TEMA DE LA INVESTIGACIÓ	4
2. MARC TEÒRIC	6
2.1. LA PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT. DEFINICIÓ I FORMES DE MESURA.....	6
2.2. PERSPECTIVES TEÒRIQUES I ESTUDIS EMPÍRICS SOBRE LA PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT	9
La perspectiva individual. Vulnerabilitat individual i victimització	10
La perspectiva dels factors d'entorn de barri. Incivilitats, comunitat i eficàcia col·lectiva	12
Principals constatacions del marc teòric i punt de partida per a aquest treball ...	16
3. OBJECTIUS I HIPÒTESIS.....	18
3.1. OBJECTIUS	18
3.2. FORMULACIÓ D'HIPÒTESIS	18
4. METODOLOGIA.....	22
4.1. PERSPECTIVA D'INVESTIGACIÓ I MÈTODE D'ANÀLISI.....	22
4.2. FONTS DE DADES I RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ.....	23
4.3. DELIMITACIÓ DE L'OBJECTE D'ESTUDI, DEFINICIÓ I OPERATIVITZACIÓ DE CONCEPTES	27
5. RESULTATS	31
5.1. INSEGURETAT SEGONS FACTORS INDIVIDUALS A BARCELONA L'ANY 2011	31
Percepció d'inseguretat segons característiques individuals.....	31
Els pes dels factors individuals en la percepció d'inseguretat	35
Anàlisi territorial dels factors individuals	36
5.2. INSEGURETAT SEGONS FACTORS D'ENTORN A BARCELONA L'ANY 2011	39
Percepció d'inseguretat i factors d'entorn als districtes.....	39
Percepció d'inseguretat i factors d'entorn dels barris	44
Construcció d'una tipologia de 16 territoris en funció dels factors d'entorn	44
Relació entre factors d'entorn i inseguretat a la tipologia de 16	45
Construcció d'una tipologia de 6 territoris en funció dels factors d'entorn i la percepció d'inseguretat	49
Relació entre factors d'entorn i inseguretat a la tipologia de 6	52
Una síntesi: el risc d'inseguretat segons indicadors sintètics d'entorn	60
6. CONCLUSIONS	64
6.1. Principals resultats i validació d'hipòtesis	64
Inseguretat i factors individuals	64
Inseguretat i factors d'entorn.....	65

La vulnerabilitat socioeconòmica com a variable amb una major capacitat explicativa de la inseguretat a Barcelona.....	65
Una possible nova via d'anàlisi: l'acumulació de factors, més que la intensitat ...	67
6.2. Aportacions i limitacions de l'anàlisi.....	67
Limitacions.....	68
Aportacions.....	69
7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES.....	71
8. ANNEX DE TAULES	74
Factors d'entorn segons 73 barris, tipologia de 16 i tipologia de 6	74
Construcció i càlcul de les tipologies	83

1. TEMA DE LA INVESTIGACIÓ

La condició humana comporta una inevitable exposició al risc, així que hem conviscut des de sempre amb la inseguretat. Però no és fins a mitjans de la dècada dels setanta que la inseguretat no emergeix com un problema social i polític significatiu. A la cada vegada més complexa forma d'organització social i política (que comporta més vulnerabilitats, més riscos i, també, més béns a protegir), s'hi sumen uns valors segons els quals la inseguretat és una molèstia que cal eliminar. Així, la inseguretat esdevé una preocupació ciutadana i no un component de tota experiència vital, i sorgeix una nova demanda de seguretat que es fonamenta en la idea que no som nosaltres qui ens hem d'adaptar als riscos indissociables del sol fet de viure, sinó que cal controlar el context i minimitzar tot tipus de risc. És també a mitjans dels anys setanta quan apareixen els primers estudis sobre la inseguretat. Duts a terme en el marc de les enquestes de victimització iniciades als Estats Units, aquests primers estudis ja van anticipar la complexitat del fenomen de la inseguretat al mostrar un desajustament important entre l'experiència real de la delinqüència i la por que s'experimentava.

Per tant, ja fa temps que sabem que la inseguretat ciutadana es compon d'una dimensió objectiva (la delinqüència) i d'una dimensió subjectiva (la percepció d'inseguretat). També fa temps que està demostrat a bastament que la percepció d'inseguretat no es troba únicament associada a la por al delicte. L'esquema explicatiu del sentiment d'inseguretat s'ha de buscar en l'adaptació dels factors individuals, racionals i emotius a una estructura social, econòmica i política, que és a la vegada global (el món, el país) i, sobretot, local (la ciutat, el barri, la comunitat). Tal i com va expressar Sabaté (2005: 130), la seguretat ciutadana es concreta en la defensa de la integritat personal en la convivència (espai privilegiat de la recerca de seguretats) i en la delinqüència (que configura el risc de fractura social en l'imaginari col·lectiu).

Així, el tema d'aquest treball és l'anàlisi de la percepció d'inseguretat a Barcelona per tal de d'identificar els factors que expliquen la construcció de la inseguretat tenint en compte tant els aspectes individuals com els de l'entorn físic, social i convivial dels barris. L'anàlisi es concreta en l'any 2011 per tal d'afrontar un altre punt important de la investigació, que és considerar quines variables han pres una rellevància especial en la inseguretat en un moment de crisi econòmica i social com l'actual.

El meu interès per a dur a terme aquest treball s'origina en dues motivacions. D'entrada, la tradició en l'estudi de la inseguretat a la ciutat de Barcelona, a la qual he estat vinculada

durant gran part de la meua carrera professional. Aquesta tradició neix l'any 1983 quan es constituí la Comissió Tècnica de Seguretat Urbana de Barcelona (Comissió Socías) amb el mandat de realitzar l'anàlisi de la situació de la seguretat i plantejar les propostes necessàries per a la definició d'un nou model de gestió de la seguretat per a la ciutat. La Comissió Socías va presentar un informe en el qual es definien els aspectes de la vida urbana que afectaven l'estat de la seguretat a la ciutat i es realitzaven diverses recomanacions posant de manifest una aposta per les polítiques preventives de seguretat que tinguessin en compte les especificitats dels districtes de la ciutat. A més, s'establia un compromís municipal per la recerca de coneixements fiables sobre la seguretat ciutadana, implantant així l'Enquesta de victimització de Barcelona que encara es du a terme actualment. Des de fa ben bé deu anys la meua tasca principal a nivell professional ha estat vinculada a aquesta enquesta i el meu interès acadèmic s'ha anat desenvolupant entorn als instruments per a mesurar la delinqüència i la percepció d'inseguretat a les ciutats, l'anàlisi d'aquestes fonts de dades i el desenvolupament de coneixement que ajudi a la definició de polítiques de seguretat. Això, sumat al fet de tenir la gran sort de disposar de les dades de l'Enquesta de Victimització i d'altres fonts d'informació relacionades amb la seguretat, la convivència i la ciutat i els seus barris, han estat factors claus en l'elecció del tema d'estudi per aquest treball de final de màster.

Altrament, els resultats d'aquest treball poden aportar informació rellevant sobre quin tipus d'intervencions serien més recomanables per a reduir la percepció d'inseguretat a Barcelona. Des del moment en què la inseguretat emergeix com un problema rellevant que pot afectar la qualitat de vida dels ciutadans i fracturar el sentit de comunitat, la definició de polítiques de seguretat ha de tenir en compte que aquestes no només han d'anar adreçades a contenir la delinqüència, sinó que també s'han de dirigir a minimitzar la por dels ciutadans i facilitar que aquests visquin en tranquil·litat. Per aquest motiu, els estudis que aportin informació rellevant sobre com es construeix la percepció d'inseguretat poden ajudar a dissenyar polítiques de seguretat que donin respostes recolzades en coneixements fiables.

Abans de començar el treball voldria agrair totes les persones que m'han ajudat durant tot aquest procés. Al Carles González i al Josep Maria Aragay, per la seva inestimable ajuda en les metodologies d'anàlisi; al Diego Torrente per donar-me un cop de mà en la recerca d'experts en anàlisi multinivell; i molt especialment al meu tutor Juli Sabaté, pel seguiment continuat i els ànims que m'ha donat durant tot el desenvolupament d'aquest treball.

2. MARC TEÒRIC

2.1. LA PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT. DEFINICIÓ I FORMES DE MESURA

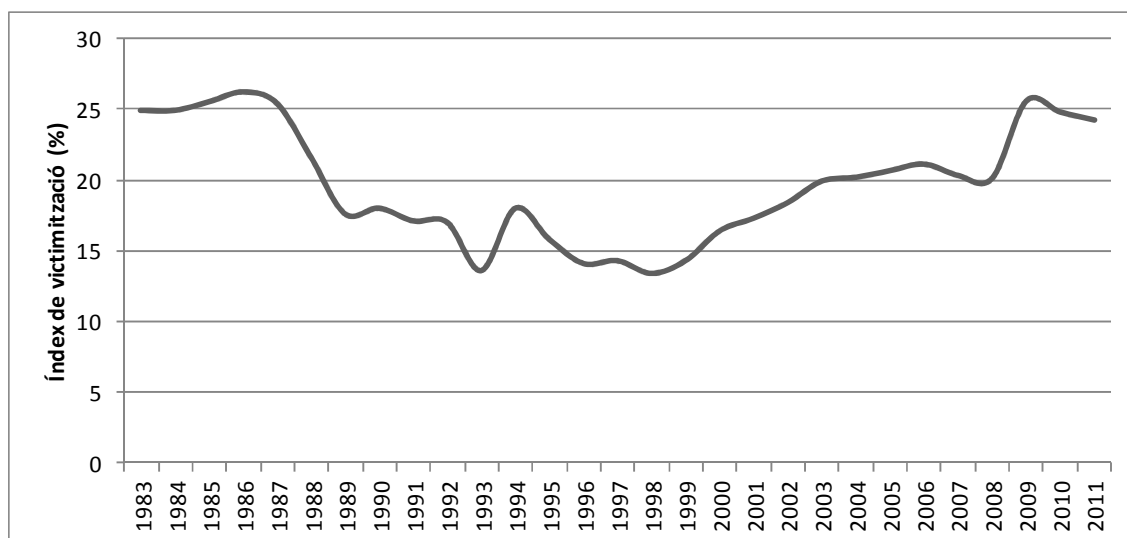
La seguretat ciutadana és un fenomen complex que es compon de múltiples processos que conflueixen en dues dimensions fonamentals. La dimensió objectiva de la seguretat és aquella que té a veure amb l'estat de la delinqüència i la dimensió subjectiva és la percepció de la seguretat. Les anàlisis dutes a terme en el marc de l'Enquesta de Victimització de Barcelona mostren que no sempre hi ha una correspondència exacta entre les dues dimensions i són un bon punt de partida per a concretar quina és la definició de percepció d'inseguretat que s'utilitzarà al llarg d'aquest treball.

L'evolució dels dos indicadors clau sobre seguretat objectiva (índex de victimització) i subjectiva (nivell de seguretat al barri i a la ciutat) de l'Enquesta de Victimització de Barcelona al llarg de la seva sèrie analítica aporta informació sobre la seva possible associació i dissociació. Sabaté (2005) afirma que l'evolució de la situació objectiva i la de la percepció subjectiva mostra una associació clara de les dues dimensions de la seguretat. A la ciutat de Barcelona, en un primer període que va de l'any 1983 al 1987 es donen els índexs de victimització més elevats i les percepcions més baixes del nivell de seguretat; en un segon i tercer període (de 1998 a 1994 i de 1995 a 1999) el nivell de la delinqüència baixa i la seguretat millora fins assolir els nivells de victimització més baixos de la sèrie i els de percepció de seguretat més elevats; en un darrer període (de 2000 a 2005) la victimització incrementa i la percepció de seguretat a la ciutat inicia una certa tendència al descens. Fins aquest moment els resultats deixaven prou palesa l'associació entre realitat i percepció: l'evolució del nivell de seguretat solia anar paral·lela a la dels índexs de victimització, i els increments de la victimització es reflectien en la davallada del sentiment de seguretat. Tanmateix, de 2005 a 2011, es trenca aquesta tendència i mentre la victimització segueix en un període d'increment, els nivells de seguretat s'estabilitzen i fins i tot incrementen lleugerament. Tot això posa de relleu que la vivència de la seguretat i de la por no es pot explicar únicament en termes de l'evolució de l'activitat delictiva, sinó que intervenen altres factors que contribueixen a modular aquesta relació (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona 2010).

L'afirmació del mateix Sabaté (2005: 157) abans que es produís aquest fenomen ja preveia que això pogués passar. Tal com afirmava l'autor 'sense un increment real de l'activitat delictiva la percepció d'inseguretat no augmenta, però un cop la primera s'ha produït, la segona adquireix

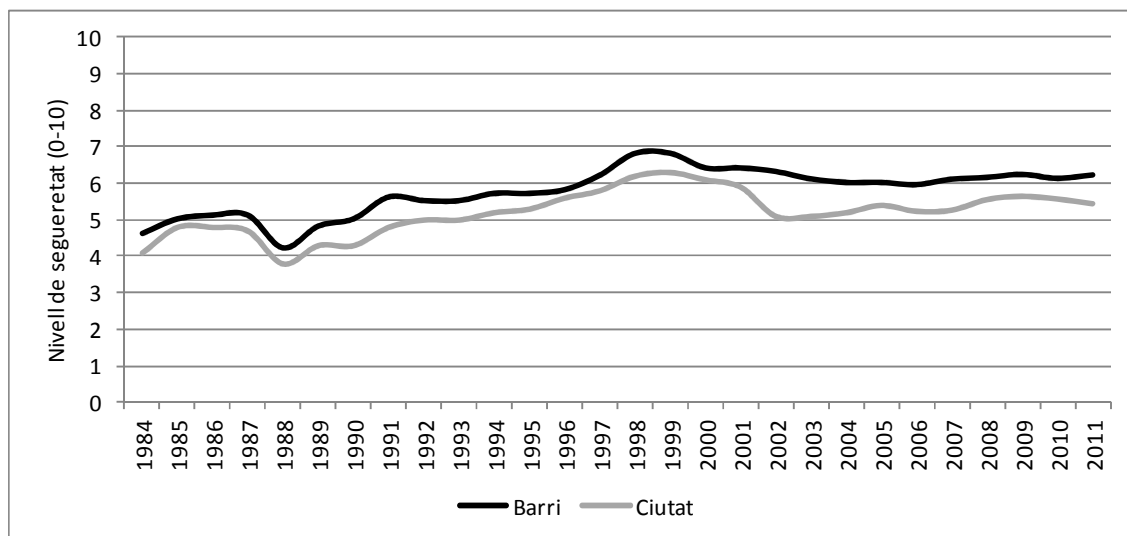
vida pròpia i esdevé una estructura autònoma i ben diferenciada'. Els gràfics següents il·lustren les afirmacions anteriors.

Figura 1. Índex global de victimització (% població que es defineix víctima d'un delictes). Barcelona, 1984-2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, Ajuntament de Barcelona.

Figura 2. Nivell de seguretat al barri i a la ciutat (avaluació mitjana en una escala de 0, gens segur a 10, totalment segur). Barcelona, 1984-2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, Ajuntament de Barcelona.

Dels resultats de les anàlisis sobre l'evolució de la victimització i de la percepció de seguretat a Barcelona se'n pot extreure la conclusió que en la construcció del sentiment d'inseguretat a la ciutat la realitat delictiva hi juga un paper rellevant, però que altres aspectes poden incidir en aquesta percepció. Per tant, la percepció d'inseguretat no es reduiria merament a la por al delictes, sinó que aquesta por seria un dels aspectes que hi incideixen, però no l'únic.

Així, mentre es pot definir la por al delictes com al temor dels ciutadans a ser víctimes de la delinqüència, la percepció d'inseguretat pot entendre's com la por a la delinqüència en abstracte, com a la inquietud respecte el delictes com a problema social i fins i tot com a un compendi d'inquietuds que inclouen no només la delinqüència tradicional sinó altres preocupacions (Vozmediano, San Juan i Vergara 2008). Aquest concepte de la seguretat no és nou. Ja l'any 1983 la Comissió Socías definia la seguretat ciutadana com a un fenomen que no es redueix a la delinqüència i la por al delictes: 'La seguretat ciutadana és el resultat d'una negociació constant entre la recerca de seguretat en la convivència i la realitat insegura de l'ésser humà, i requereix un marc social segur que permeti, d'una banda, que cada individu afronti lliurement la inseguretat de la seva pròpia existència i, de l'altra, que garanteixi unes condicions de normalitat; condicions que han de facilitar el compromís social' (Comissió Tècnica de Seguretat Urbana 1986).

De cara aquest treball prenem com a base aquesta definició de la seguretat ciutadana i, per tant, entendrem la percepció d'inseguretat com un sentiment de malestar que depèn de múltiples factors, entre ells la por al delictes però també altres temors associats a la inseguretat social en general, a la vida en comunitat i a les pròpies inseguretats vitals.

Partint d'aquesta definició conceptual de la inseguretat ara cal determinar quina és la forma de mesura operativa que s'hi ajusta més adequadament. La mesura de la inseguretat és un tema de debat constant en l'entorn acadèmic. L'any 1996 Hale va fer una revisió històrica a la literatura sobre la por al delictes i la inseguretat que abordava la seva definició i medició, els models explicatius i les conseqüències en polítiques de seguretat. La primera constatació de l'autor va ser l'existència d'un escàs consens entre la comunitat científica sobre com definir la por i, en conseqüència, sobre quins instruments utilitzar per a mesurar-la. L'autor resumeix la falta de consens en la fallida en distingir entre l'avaluació del risc, la preocupació sobre el delictes i la por i, encara més, sobre si la por mesura simplement la mateixa por al delictes o bé inclou les inseguretats més abstractes relacionades amb la vida moderna, la qualitat de vida, la percepció de desordre o el malestar urbà. Uns quants anys més tard, Vozmediano, San Juan i Vergara (2008) van fer una revisió de la literatura més actual sobre la por al delictes constatant la tesi de Hale segons la qual els problemes principals són una falta d'acord científic en la definició i operativització d'aquest fenomen. Aquest debat segueix viu avui en dia. A mode de síntesi es pot afirmar que la polèmica s'estableix entre aquells autors que defensen les mesures genèriques de la inseguretat com ara el nivell d'inseguretat o de por que se sent en un entorn proper (per exemple el barri) precisament perquè no es redueixen a la mera por a la delinqüència. Per contra, altres autors critiquen aquestes mesures genèriques per la seva vaguetat i la seva baixa associació amb el crim real, i consideren més adequades mesures que

quantifiquen directament pors concretes, per exemple, el grau de preocupació relacionada amb un crim específic (Grey, Jackson i Farrall 2008). En tot cas, en el que sí que hi ha força consens, com veurem a continuació, és en la constatació que més enllà de la seva definició operativa, els factors que expliquen la inseguretat no es redueixen mai a la realitat delictiva.

Tenint en compte les consideracions anteriors i assumint que la mesura de la inseguretat no és objecte d'aquest treball, en el nostre estudi **entendrem la inseguretat en la seva definició més amplia, complexa i abstracta**: aquella percepció d'inseguretat que pot incloure la por al delictes, les inseguretats vitals, la vulnerabilitat, la percepció d'incivilitats al barri, i, en definitiva, tot un conjunt d'inseguretats que poden tenir un origen social, econòmic, o ser fruit de la mateixa vida a les grans ciutats. Per consegüent, per a la quantificació de la inseguretat utilitzarem una mesura genèrica (el nivell de seguretat percebuda al barri en una escala de 0-10, indicador que quan és necessari també permet el seu tractament com a variable dicotòmica seleccionant aquells que la suspenen: 0-4).

2.2. PERSPECTIVES TEÒRIQUES I ESTUDIS EMPÍRICS SOBRE LA PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT

En una revisió sobre els estudis de la por, Hale (1996) va dividir les perspectives teòriques sobre la por en quatre grans models: vulnerabilitat, victimització, factors d'entorn i factors psicològics. Les dues primeres aproximacions tenen l'origen en les primeres èpoques de la recerca en la por al delictes i tracten d'explicar les diferències en els nivells de por a partir de la percepció individual de ser més vulnerable i el fet d'haver patit prèviament algun episodi de victimització o de conèixer algun cas de victimització en l'entorn proper o a través dels mitjans de comunicació. Per la seva banda, la perspectiva dels factors d'entorn explica la por a partir de les característiques físiques i socials de l'entorn quotidià de les persones. Finalment, la quarta i més recent aproximació (i també més minoritària) és la que han fet des de la psicologia social i se centra en factors com l'alienació i l'anòmia, el malestar entorn al canvi social, el pessimisme o la percepció de manca de control sobre la pròpia vida.

Per al nostre treball, considerarem que els models predominants es poden dividir en dues grans perspectives: les que se centren en una perspectiva individual i les que es focalitzen en la perspectiva de l'entorn del barri. La primera perspectiva englobaria les teories de la vulnerabilitat individual (sigui física o socioeconòmica) i les de la victimització (ser victimitzat). La segona perspectiva correspondria a aquelles teories que se centren en la capacitat dels factors de l'entorn del barri per a contribuir al sentiment d'inseguretat. En aquesta perspectiva hi trobaríem les teories que relacionen la inseguretat amb el nivell de desordre físic i social o la presència d'incivilitats al barri. També s'hi inclouen les teories que afirmen que la manca

d'integració social, el debilitament de la comunitat o la fallida de l'eficàcia col·lectiva contribueixen a la percepció d'inseguretat.

La perspectiva individual. Vulnerabilitat individual i victimització

Les anàlisis dutes a terme entorn a l'Enquesta de Victimització de Barcelona constaten una vivència desigual de la inseguretat segons les característiques individuals de la població. Segons els seus resultats, l'any 2011 les víctimes de la delinqüència expressen un sentiment d'inseguretat major que la resta de la població. Tanmateix, tal i com s'indica a l'informe, la inseguretat no es construeix només a partir de la por de la població a patir un fet delictiu. La recerca de seguretats és un valor contemporani general a tota la població però se sol manifestar amb més freqüència en aquells grups amb una previsible situació "menys segura", mentre que les persones més ben situades en l'escala social i econòmica solen donar una relativa menor importància a la inseguretat. Així, els resultats de l'informe constaten que el perfil sociodemogràfic de la persona que diu sentir-se insegura correspon al d'una persona de 30 a 64 anys. Pel que fa a la seva ocupació, mostren una major preocupació per la seguretat les persones que es dediquen a les tasques de la llar i les persones en actiu que estan aturades o amb feines relacionades amb la indústria i la construcció (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona 2012). En definitiva, els autors observen que les pors segueixen la biografia de les persones i que en el moment actual de crisi, les condicions estructurals relacionades amb la conjuntura econòmica i laboral estan fent emergir preocupacions per la seguretat entre sectors de la població més desprotegits (laboral i econòmicament).

Aquests resultats lliguen amb les tesis de diversos autors quan afirmen que els factors individuals que s'associen principalment a la inseguretat són el fet d'haver estat víctima de la delinqüència però sobretot el fet de ser o sentir-se vulnerable.

La tesi de la victimització associada a la inseguretat afirma que el fet d'haver estat víctima de la delinqüència comporta que les persones tinguin més por (Hale 1996). Es tracta d'una tesi que ha comportat força controvèrsia. Tal i com apunten Hale (1996) i Farrall et al. (2000), alguns estudis demostren l'associació entre victimització i inseguretat, però no obtenen consens en la fortalesa d'aquesta relació ni en la seva direcció: mentre alguns autors troben una associació molt forta entre ambdues variables, altres troben correlacions molt baixes o inclús negatives. Per exemple, Franklin, Franklin i Fearn (2008) expliquen com alguns estudiosos han trobat que les persones més victimitzades són precisament les que tenen menys por. De fet, aquesta paradoxa també ha estat observada en l'Enquesta de Victimització de Barcelona, que mostra com la victimització té una correlació positiva amb les seguretats

vitals. La victimització sol ser més elevada entre la població de més estatus social, però aquests se senten menys insegurs que els segments de població amb una posició social més desfavorable (Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona 2007). L'explicació rau en la racionalitat delictiva, lligada a la tesi de la vulnerabilitat socioeconòmica individual: les persones amb més recursos són més victimitzades al tenir més béns a robar, però tenen menys por perquè se senten amb més eines per afrontar les vicissituds.

La tesi de la vulnerabilitat individual afirma que les persones que se senten incapaces de defensar-se a si mateixes sigui per motius físics o perquè no tenen recursos per protegir els seus béns, experimenten més por que la resta de població. Així, els individus que senten que els hi manquen els mitjans físics o socials per protegir-se expressen majors nivells de por que els que senten que tenen els recursos necessaris per afrontar possibles situacions d'amenaça. La vulnerabilitat pot ser tant física, o en altres paraules, relacionada amb la fortalesa física, com social, en el que es refereix a la possibilitat d'accedir als recursos. Les variables per mesurar la vulnerabilitat física més emprades són el sexe (ser dona) i l'edat (ser gran), mentre que les variables que se solen utilitzar per mesurar la vulnerabilitat social són indicadors socioeconòmics lligats bàsicament a la pobresa i les condicions d'exclusió social.

Pel que fa a la **vulnerabilitat física** la major part dels estudis s'han centrat en explicar perquè les dones, essent menys victimitzades que els homes, expressen majors nivells de por. Els estudis es poden agrupar en aquells que defensen que aquesta paradoxa és causa del tipus de preguntes que es fan en les enquestes de victimització, que no recullen prou acuradament la naturalesa ni l'extensió de la victimització femenina (hi manquen preguntes sobre assetjament sexual o violència domèstica per exemple). El segon grup d'estudis és el que afirma que els majors nivells de por són causats pel fet que les dones tenen més percepció de ser vulnerables física i socialment, sigui perquè són realment més vulnerables o bé perquè hi ha un diferent percepció de la vulnerabilitat en funció del gènere que rau en el procés de socialització que fa de les dones dependents i passives i dels homes arriscats i poderosos (Hale 1996). L'altra gran variable explicativa de la vulnerabilitat física és l'edat. En aquest cas hi ha força consens en què a mesura que ens fem grans tenim més por perquè ens sentim més dèbils. En un estudi sobre la vulnerabilitat i la por al delictes Kilias, Martin i Clerici (2000) van constatar que en comparació amb les variables del context social del barri, la vulnerabilitat física era la que jugava un rol més important en la gènesi de la por al delictes. Tanmateix, alguns estudis han trobat que si bé les mesures globals sobre la inseguretat troben gran associació entre edat i por, quan es mesura la preocupació de patir determinats fets delictius la relació amb l'edat és més baixa (La Grange i Ferraro 1989 i Hale 1990 a Hale 1996). L'explicació rauria en el fet que quan es pregunta per la sensació d'inseguretat en general, les persones grans se senten més insegures

perquè hi inclouen el conjunt d'inseguretats vitals. En canvi, quan es pregunta per la por de patir determinats fets delictius, la gent gran condiona la por al càlcul del risc i, sabent que fan un ús menor de l'espai públic i que disposen de menys béns materials, diuen que tenen menys por perquè perceben que tenen menys risc de ser victimitzats.

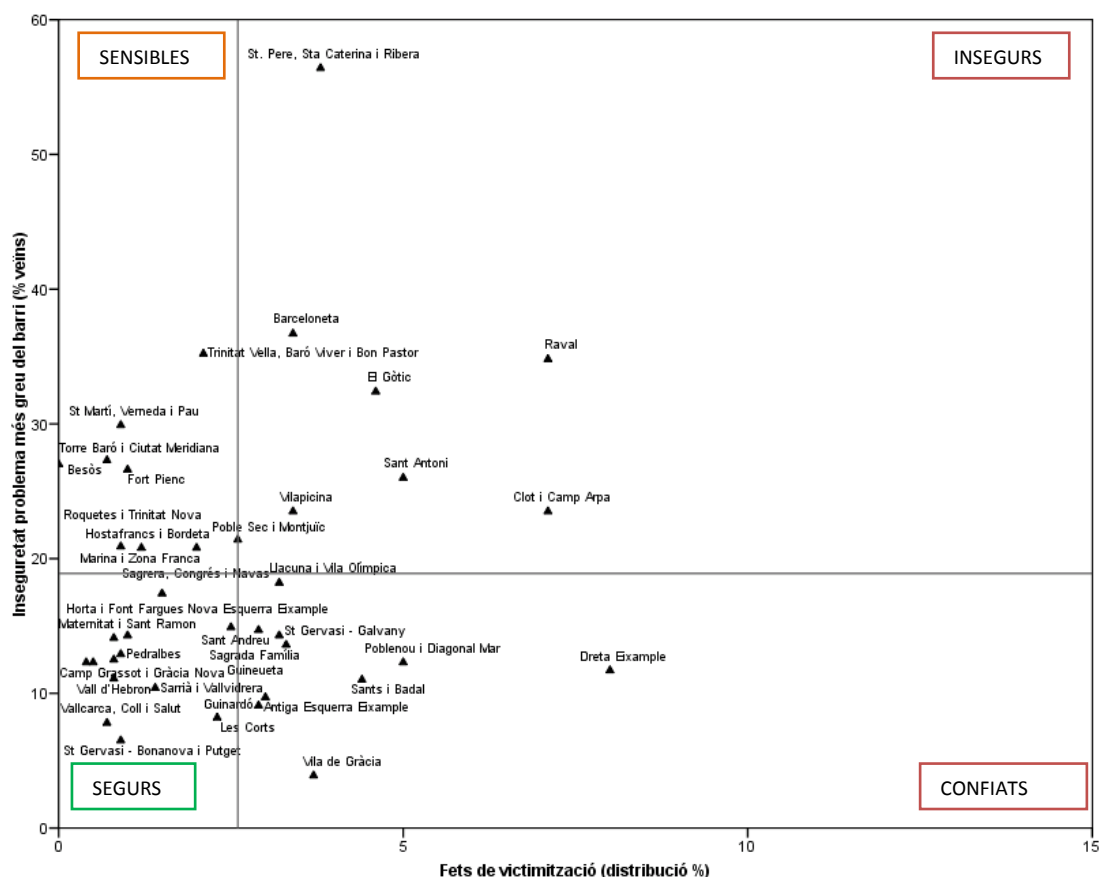
Pel que fa a la **vulnerabilitat socioeconòmica**, el gruix d'estudis és sobretot nord-americà i presenten consens en el fet que la raça, els ingressos i l'educació són factors explicatius de la inseguretat. Així, les persones amb menor estatus socioeconòmic (mesurat segons els factors anteriors) són menys capaces de protegir-se a si mateixes o a les seves propietats. A més a més, la manca de recursos materials i socials les fa menys capaces de protegir-se de la victimització a nivell individual, mentre que la falta de xarxa social i capacitat d'organització els fa sentir amb menor capacitat de control social i, per tant, major inseguretat (Hale 1996).

La perspectiva dels factors d'entorn de barri. Incivilitats, comunitat i eficàcia col·lectiva

L'evidència que la por no estava únicament relacionada amb la victimització va portar als responsables de l'Enquesta de Victimització de Barcelona a explorar quina era la relació entre delinqüència i inseguretat a nivell de barri. En un estudi fet en el marc de l'Enquesta de Victimització de Barcelona i del Pla de Seguretat Ciutadana de la mateixa ciutat, Murrià, González i Cónsola (2013) van definir una tipologia de perfils territorials en funció de la posició que ocupava cada barri de la ciutat segons un eix de seguretat objectiva (fets delictius ocorreguts al barri) i un eix de seguretat subjectiva (sentiment d'inseguretat dels veïns del barri). La situació dels barris en els quadrants definits pels dos eixos mostra clarament com els barris amb major percepció d'inseguretat a Barcelona no sempre són aquells on s'hi localitza més activitat delictiva o més victimització. Tampoc aquells barris on els seus veïns se senten més segurs coincideixen sempre amb els que tenen una activitat delictiva menor. El resultat apuntat és una tipologia de quatre perfils de territoris a Barcelona:

- Territoris *segurs*: poca delinqüència i poca inseguretat
- Territoris *insegurs*: molta delinqüència i molta inseguretat
- Territoris *sensibles*: poca delinqüència i molta inseguretat
- Territoris *confiats*: molta delinqüència i poca inseguretat

Figura 3. Posicionament dels grans barris segons fets de victimització i percepció de la inseguretat com el problema més greu del barri. Barcelona, 2010.

Font: Murrià, González i Cónsola (2013), *Metodología para el análisis, diseño y evaluación de políticas de seguridad: el plan de seguridad ciudadana de Barcelona (Comunicación del XI Congreso Español de Sociología)*.

Aquesta tipologia de barris de Barcelona mostra clarament com si bé en alguns territoris l'associació entre delinqüència i inseguretat és lineal (més delinqüència, més inseguretat), en altres no es dóna aquesta relació directa. Així doncs, en aquells barris on la inseguretat és elevada tot i l'escassa delinqüència que s'hi dóna (*sensibles*), s'han de buscar quins factors d'entorn del barri potencien la inseguretat. A la banda contrària, en aquells barris on tot hi haver-hi una concentració d'activitat delictiva rellevant, la percepció d'inseguretat és baixa (*confiats*) cal buscar quins factors d'entorn de barri inhibeixen el sentiment d'inseguretat.

En aquest sentit, les anàlisis de l'Enquesta de Victimització de Barcelona ja apuntaven fa uns anys la importància de l'entorn del barri en la construcció de la inseguretat. Sabaté (2005) analitzà la relació entre l'espai urbà i la seguretat i va concloure que a Barcelona el que explica la inseguretat d'un espai públic és l'ús social que se'n fa. L'autor defineix l'ús social de l'espai com el coneixement se'n té, l'apropiació que se'n pot fer, la proximitat amb la que es viu i la vivència d'aquest espai per part dels ciutadans. Aquest ús social ve condicionat per dos factors. En primer terme, el lloc en sí: l'estructura física, el mobiliari urbà, el seu manteniment, la

il·luminació i la neteja. En segon lloc, la gent: les relacions socials, el tipus de gent que hi va o que hi viu. Per tant, la inseguretat i la por no resulten només de l'estructura urbana sinó també de les relacions socials que s'hi donen, perquè les persones viuen i utilitzen els espais i aquests tenen un entorn físic que en condiciona l'apropiació. Segons això, els espais es viuen com a segurs quan l'apropiació dels mateixos és fàcil gràcies a que s'utilitzen per part de gent propera o coneguda que en fa un ús percebut com a pacífic. També promou el sentiment de seguretat que el lloc estigui net, ben il·luminat i sense vandalitzar. Per contra, els llocs utilitzats o on viu gent desconeguda, especialment si és etiquetable amb algun estereotip insegur, els llocs foscos, vandalitzats, bruts són els que es viuen amb més inseguretat, perquè no permeten l'apropiació (Sabaté 2005). Si les relacions socials que es donen a l'espai públic són un dels arguments de la inseguretat o la seguretat, tot allò que pugui afectar la xarxa comunitària i debilitar les relacions de veïnatge pot comportar una disminució del sentiment de seguretat. Tal i com afirma Sabaté (2005: 209) allà on es poden donar relacions de convivència en un marc de comunicació, coneixement i reconeixement i, per tant, relacions de comunitat, el sentiment de seguretat serà més elevat. Per contra, aspectes com l'existència de conflictes de convivència o canvis demogràfics poden debilitar les relacions de comunitat i en conseqüència disminuir els nivells de seguretat percebuda. I això més encara a les ciutats on, com diu Sabaté (2005: 224), 'la limitació de l'espai públic i l'ús d'aquest espai per part dels cada cop col·lectius més diversos són, doncs, dos factors claus de la conflictivitat urbana'.

Aquestes conclusions de la importància de l'entorn físic i social del barri en l'explicació de la inseguretat a Barcelona lliguen amb la tradició més sociològica d'estudis de la inseguretat, que té el seu origen en dues grans branques de teories. D'una banda, la branca d'estudis que neixen de la teoria de les finestres trencades de Wilson i Kelling (1982) i que ha derivat en les tesis de la inseguretat relacionada amb el fet de viure en un entorn amb signes visibles de desordre físic i social (Skogan 1990 a Hale 1996). De l'altra, els estudis que s'originen a partir de la teoria de la desorganització social de Shaw i McKay (1942 a Sampson i Groves 1989) que més tard va seguir desenvolupant Sampson (Sampson i Groves 1989) amb la teoria de l'eficàcia col·lectiva i que emfatitzen el poder de la cohesió social i la comunitat en la prevenció de la inseguretat.

Després de l'aparició de la teoria de les finestres trencades de Wilson i Kelling diversos autors la van testar empíricament mostrant que si bé els signes de desordre apareixen correlacionats en alguns casos amb la presència de delinqüència, això no sempre és així, de manera que el desordre no és determinant de la criminalitat (Skogan 1990 a Hale 1996) o fins i tot es tracta d'una associació espúria (Sampson i Raudenbush 2001). Tanmateix, el que sí que van constatar

alguns estudis era que la presència de desordre podia magnificar la percepció de risc i en conseqüència, la inseguretat (Larrauri 2007). Així doncs, la tesis del **desordre**, també anomenada teoria de les **incivilitats**, afirma que el deteriorament físic dels barris i la presència de grups amb comportaments antisocials poden conduir a la inseguretat. Els desordre pot ser físic o social, entenent-se el primer com l'existència de problemes com el vandalisme, els cotxes abandonats, les escombraries o els edificis deteriorats, i el segon com l'existència de bandes, de pidolaires, de gent que beu a la via pública o de grups de joves conflictius. Segons aquesta teoria, independentment del volum de delinqüència existent en un territori, els signes visibles de desordre condueixen a una major por al delictes perquè els individus associen la presència d'incivilitats a una major probabilitat de patir un fet delictiu.

Per exemple, tan Skogan (1981) com Maxfield (1980) van trobar que les incivilitats eren un factor determinant en la por al delictes (Hale 1996). Altres autors, al distingir el desordre físic del desordre social van trobar una major relació entre la por i les incivilitats socials (Rohe i Burby 1988 a Hale 1996), mentre que LeGrange (1992 a Hale 1996) no va trobar diferències significatives entre els dos tipus de desordre i la inseguretat, establint que ambdós eren factors igualment explicatius. En estudis més recents, Markowitz et al. (2001) van trobar un efecte rellevant del desordre en la por, que a la vegada portava a incrementar més el desordre per la debilitació que produïa en la cohesió del barri, incrementant altra vegada la por, en una espècie de bucle. Robinson et al. (2003) van estudiar l'impacte de les incivilitats en la por al delictes i van concloure que la presència de desordre al barri tenia un impacte inequívoc sobre la por. També Wyant (2008) va demostrar una associació significativa a nivell de barri entre la por al delictes i les percepcions de desordre.

Revistant la teoria de les incivilitats, altres autors com Sampson (2009) van constatar que la percepció de desordre és una construcció social que varia en funció de les condicions socials del barri i, que, per tant, no és tant la presència del desordre en si mateix com l'existència de factors que debiliten **la comunitat** i la cohesió social, el que pot explicar la delinqüència i la percepció d'inseguretat. Així, el debilitament dels llaços de comunitat i la manca de cohesió social en barris o entorns més vulnerables socioeconòmicament també poden ser factors que faciliten la inseguretat. Aquelles persones que viuen en barris amb més integració social i més llaços comunitaris experimenten menys nivells de por que aquelles que viuen en barris amb xarxes de relació debilitades i una menor cohesió social. La poca presència al barri de processos participatius, de xarxes veïnals i, en definitiva, la debilitat dels llaços de intervenen en la construcció de la por. Aquest procés es dona perquè la manca d'integració dificulta els mecanismes de control social informal i el fet de sentir que la comunitat es pot organitzar per

a controlar els espais. D'altra banda, aquesta manca de comunitat és més freqüent en els barris empobrits i amb desigualtats socials.

D'aquí en neix el concepte de **l'eficàcia col·lectiva** de Sampson (1989), que defineix com la confiança, el treball compartit i la disposició dels veïns per intervenir per aconseguir el control social. El concepte de d'eficàcia col·lectiva, així, captura la relació entre la cohesió i les expectatives compartides d'acció. Es tracta del control social que es pot promoure des de les condicions necessàries perquè hi hagi confiança social, que es donen amb més freqüència en els barris on hi ha una igualtat de recursos i que no estan afectats per la pobresa. Per contra, les comunitats amb un estatus socioeconòmic baix sovint no tenen els recursos necessaris ni els contactes professionals per desenvolupar bases organitzacionals sòlides. En aquests barris, a més a més, les ansietats produïdes quan els recursos comunitaris són insuficients per afrontar les incerteses s'associen al declivi urbà i potencien la por (Hale 1996). L'existència d'heterogeneïtat racial, els processos de gentrificació i la convivència en un mateix barri de grups socials amb interessos i hàbits diversos debilita la capacitat de la comunitat per a establir llaços fermes i organitzar-se. En un dels seus estudis Sampson (2009) i Sampson i Radenbaush (2004), van constatar que les característiques estructurals dels barris, especialment la seva composició racial, actuaven com mecanismes de debilitació del control social, magnificant i distorsionant les percepcions subjectives sobre l'existència de desordre físic i social al barri, i això podia comportar a una inseguretat més elevada.

Principals constatacions del marc teòric i punt de partida per a aquest treball

En suma, les variables que demostren una major capacitat explicativa de la inseguretat al llarg dels diversos estudis examinats en aquest treball són aquelles que mesuren la vulnerabilitat socioeconòmica, el deteriorament físic del barri, el debilitament de les relacions de comunitat i, amb certa controvèrsia, la delinqüència i victimització. La revisió d'estudis que hem dut a terme també constata que algunes d'aquestes variables tenen la seva expressió individual i la seva manifestació a nivell d'entorn o de context de barri. Per exemple, la victimització és un atribut individual, mentre que l'activitat delictiva es dona en un territori concret. També, una persona pot pertànyer a un grup socioeconòmicament vulnerable (tenir uns ingressos baixos) o bé viure en un barri socioeconòmicament vulnerable (un barri amb rendes mitjanes baixes). En un altre exemple, un individu pot percebre que el seu barri hi ha molt de desordre o incivilitats, o bé viure en un barri on es registren molts incidents per incivilitats i desordre.

Centrant-nos en el cas de Barcelona, les anàlisis dutes a terme en el marc de l'Enquesta de Victimització confirmen el doble component de la inseguretat ciutadana (delinqüència i

percepció d'inseguretat) i la seva no necessària correspondència. Així doncs, mentre que efectivament alguns territoris amb major presència de la delinqüència es viuen amb inseguretat, altres territoris amb poca activitat delictiva també són viscuts com a insegurs pels seus veïns. Els resultats de l'Enquesta també mostren que no sempre hi ha correspondència única entre el fet de ser víctima i la percepció d'inseguretat. Això significa que l'explicació de la inseguretat a la ciutat s'ha de buscar en factors que van més enllà de la delinqüència i la victimització. En aquest sentit, les tesis de l'EVB apunten la importància de les variables d'entorn: l'espai públic i l'espai proper en la construcció de la inseguretat.

Partint d'aquestes consideracions, en aquest treball es mesurarà la incidència de les diferents variables explicatives de la inseguretat a Barcelona en la seva expressió individual (mitjançant dades individuals provinents d'Enquesta) i en la seva expressió de factor d'entorn de barri (mitjançant dades agregades a nivell de barri provinents principalment de registres).

3. OBJECTIUS I HIPÒTESIS

3.1. OBJECTIUS

L'**objectiu principal** d'aquest treball és determinar quines són les variables que s'associen més a la percepció d'inseguretat a Barcelona i confirmar la tesis segons la qual la delinqüència només és un dels components de la inseguretat a la ciutat, essent la vulnerabilitat socioeconòmica i l'entorn del barri les variables més rellevants en la construcció de la inseguretat a Barcelona, sobretot en un moment de crisi econòmica i social com l'actual. També es tracta d'estudiar si, entre aquestes variables, és la seva expressió individual o bé la seva expressió territorial la que s'associa més estretament amb la percepció d'inseguretat. Per exemple, examinar si el fet de reunir de manera individual certes característiques com tenir uns ingressos baixos és el que més determina el poder sentir-se insegur, o bé si és més rellevant viure en un barri on la majoria de la població és de renda baixa.

D'aquí se'n desprenen dos **objectius secundaris**. En primer lloc, estudiar la incidència de les variables individuals en la percepció d'inseguretat i en segon lloc, examinar la correspondència entre la distribució territorial de la inseguretat i els factors d'entorn que poden explicar-la. D'una banda, es tracta de respondre si la percepció d'inseguretat a Barcelona varia entre els diferents segments de població i quins són els col·lectius que se senten més insegurs. Amb aquesta finalitat, s'estudiarà si la inseguretat varia en funció de variables individuals que s'associen a la vulnerabilitat física (sexe, edat) i socioeconòmica (nivell d'ingressos, nivell d'estudis, ocupació) i també si hi ha una relació entre percebre que hi ha desordre al barri i el fet de sentir-se insegur. També s'estudiarà si els factors individuals de la inseguretat varien en funció del barri on es viu. Si és així, es podrà considerar que l'explicació individual de la inseguretat s'ha de complementar amb una explicació basada en els factors d'entorn de barri perquè també juguen un paper rellevant en la inseguretat. Així doncs, s'estudiarà com varia la inseguretat en funció del barri on es viu i s'identificaran les característiques que reuneixen els barris insegurs, amb l'objectiu final d'establir si es tracta de barris que es diferencien de la resta per tenir una major presència de població vulnerable, de delinqüència, d'espais deteriorats, de problemes socials o de relacions de comunitat dèbils.

3.2. FORMULACIÓ D'HIPÒTESIS

Per tal d'assolir els objectius d'aquesta recerca caldrà contrastar les hipòtesis que es presenten a continuació i que han estat construïdes a partir de dos fonaments teòrics exposats en el marc teòric previ. En primer lloc, els models explicatius sobre la inseguretat i en segon lloc els

resultats de les anàlisis que s'han dut a terme al llarg de la història de l'Enquesta de Victimització de Barcelona. Abans de definir la hipòtesi principal s'han desenvolupat una sèrie d'hipòtesis prèvies sobre l'associació entre la percepció d'inseguretat i els factors individuals, i sobre la percepció d'inseguretat i els factors d'entorn territorial. Una vegada definides les hipòtesis prèvies es presenta la hipòtesi principal.

HIPÒTESIS PRÈVIES

1.- La inseguretat depèn dels recursos de què disposen les persones per afrontar les vicissituds de la vida, i això depèn de la seva posició en l'estructura social i també de les seves condicions físiques per defensar-se davant d'una possible agressió. Com és lògic, el fet d'haver patit anteriorment un fet delictiu (haver estat victimitzat) també pot comportar més inseguretat. Per tant:

H1. La percepció d'inseguretat a Barcelona varia en funció de les característiques dels individus perquè està associada a factors relacionats amb la vulnerabilitat física, la vulnerabilitat socioeconòmica i la victimització prèvia.

H1.1. Les persones que pertanyen a grups que solen ser més vulnerables físicament (o que se senten vulnerables per pertànyer a aquests grups, independentment de si realment ho són) com les dones i la gent gran se senten més insegures que les que pertanyen a grups amb més fortalesa física.

H1.2. Les persones que pertanyen a col·lectius amb pocs recursos econòmics i socials per afrontar situacions que suposin una amenaça com les que tenen nivells de renda i formació baixos i les que estan a l'atur, se senten més insegures que les que gaudeixen d'un posicionament que els permet resoldre les situacions d'amenaça amb més facilitat.

H1.3. Les persones que han patit algun fet delictiu (victimitzades) se senten més insegures per una major percepció del risc.

2.- El fet de sentir-se insegur en un barri també depèn de la capacitat que tenen els seus veïns d'apropiar-se dels espais públics, del tipus de gent que els utilitza i de les activitats que s'hi realitzen. Els espais pròxims i que s'utilitzen per persones conegudes es perceben com a segurs, mentre que els espais desconeguts o utilitzats per persones tipificades com a conflictives es perceben com a insegurs. La brutícia i el deteriorament dels espais també comporta que aquests es visquin amb menys seguretat perquè s'associa a un mal ús per part de persones incíviques i que poden atemorir. Finalment, l'existència de llaços comunitaris forts i comunitats cohesionades pot contribuir a inhibir la percepció d'inseguretat mentre que un debilitament en les relacions comunitàries i de veïnatge fomentarà la desconfiança cap a l'altre i impossibilitarà els controls socials informals, contribuint a una major inseguretat. Per tant, la

presència al barri de factors de vulnerabilitat socioeconòmica, d'indicadors d'un possible deteriorament urbà, social o comunitari o de delinqüència contribuirà a que els seus veïns se sentin més insegurs. Així:

H2. La percepció d'inseguretat a Barcelona varia en funció del lloc on es viu perquè està associada a la presència als barris de vulnerabilitat socioeconòmica, delinqüència o deteriorament urbà, social o comunitari.

H2.1. Els veïns dels barris amb major presència de persones vulnerables socioeconòmicament (rendes baixes, altes taxes d'atur, població immigrant), o amb més població vulnerable físicament (envellits) tenen una major percepció d'inseguretat.

H2.2. Els veïns dels barris amb una major localització de fets delictius, se senten més insegurs.

H2.3. Els veïns dels barris amb un nivell més alt de deteriorament urbà derivat de la brutícia, la manca de llum i la degradació de l'espai tenen una major percepció d'inseguretat.

H2.4. Els veïns dels barris amb presència de grups marginals (mendicitat, prostitució, venda ambulants), drogues, alcohol i violència se senten més insegurs.

H2.5. Els veïns dels barris amb una major presència de conflictes de convivència veïnal i de conflictes de convivència a l'espai públic tenen una major percepció d'inseguretat.

HIPÒTESI PRINCIPAL

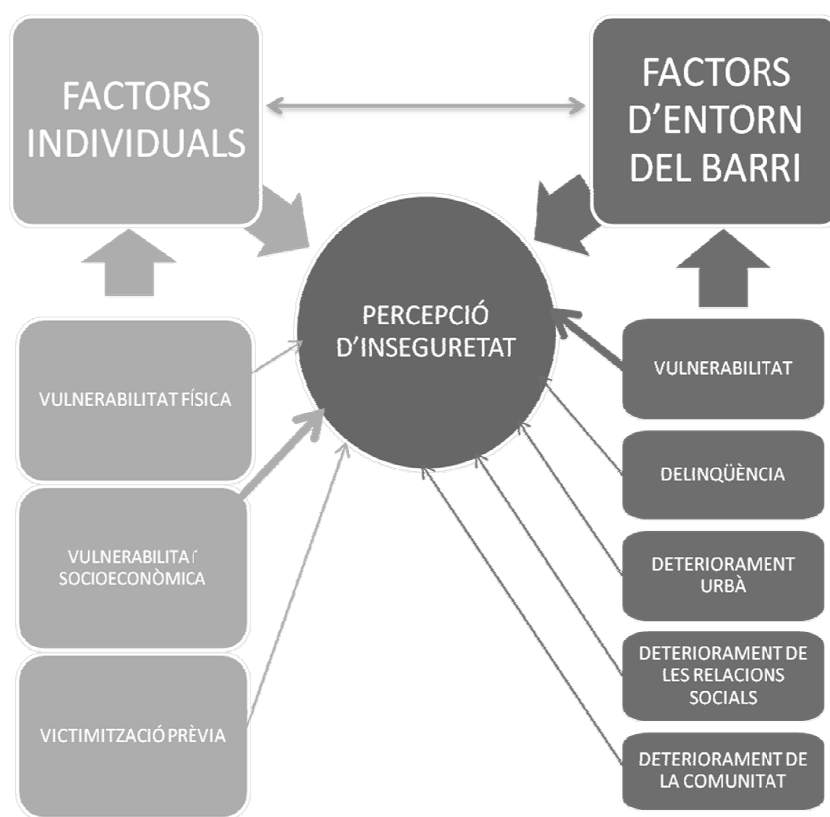
3.- Les transformacions que ha viscut Barcelona al llarg de les darreres dècades (canvis urbanístics i remodelació de barris sencers, fluxos migratoris, consolidació de Barcelona com a pol d'atracció turística, increment econòmic seguit d'una crisi econòmica i social sense precedents) han modificat especialment l'espai urbà, les relacions socials que hi tenen lloc i les condicions de vida de la població. Aquests canvis han pogut deteriorar les relacions de convivència en alguns barris al trencar les xarxes de confiança veïnal. Quan les xarxes socials es debiliten i el canvi en el paisatge humà del barri genera poc coneixement entre els veïns, incrementen les probabilitats que la degradació de l'espai urbà (brutícia, vandalisme, etc.) i les activitats delictives s'atribueixin a determinats grups, que es criminalitzen i es tipifiquen com a insegurs i problemàtics (joves, immigrants). El fet de viure en barris deteriorats físicament també pot incidir en la percepció d'inseguretat en la mesura en què els veïns associen la degradació a un ús despreocupat de l'espai públic per part de col·lectius estigmatitzats. Tots aquests factors potencials d'inseguretat s'agreugen en un context econòmic i social com l'actual. En un moment de risc de fractura social com el que estem vivint des de l'inici de la crisi econòmica i financera l'any 2008, tots aquells factors que poden potenciar la inseguretat es fan més evidents. La població vulnerable incrementa i la vulnerabilitat arriba a segments de

població als quals encara no havia afectat mai. Tot això té una repercussió negativa en la sensació de benestar i la percepció de seguretat dels ciutadans. Així:

H3. L'any 2011, amb una Barcelona immersa en una situació de crisi econòmica i social, la vulnerabilitat socioeconòmica ha esdevingut el principal factor que explica la percepció d'inseguretat de la seva població.

Segons les hipòtesis apuntades, el model d'anàlisi es podria representar tal i com mostra la figura següent:

Figura 4. Model d'anàlisi de la percepció d'inseguretat a Barcelona.

Font: Elaboració pròpia.

4. METODOLOGIA

4.1. PERSPECTIVA D'INVESTIGACIÓ I MÈTODE D'ANÀLISI

Històricament la perspectiva d'investigació en ciències socials s'ha dividit entre mètodes quantitatius i mètodes qualitatius. La metodologia quantitativa sol associar-se al positivisme subjacent a la concepció *durkheimiana* de la sociologia, segons la qual aquesta té per objecte l'estudi dels fets socials analitzats en tant que coses, és a dir, objectivament, i d'una manera similar a com els científics naturals realitzen les indagacions (Bericat 1998). Així, la perspectiva quantitativa seguiria més de prop les pautes habituals del mètode científic propi de les ciències experimentals: objectivació i delimitació de l'objecte d'estudi, mesura i formalització de conceptes, variables i dades, definició d'hipòtesis i validació dels resultats. En conseqüència, l'orientació quantitativa utilitzaria tècniques de recollida de dades com l'enquesta, procediments de tipus experimentals o quasi-experimentals i formalismes d'anàlisi algebraics o estadístics (Borràs, Lopez i Lozares 1999).

Per contra, la metodologia que s'ha catalogat com a qualitativa sorgiria més aviat de la sociologia *weberiana*, segons la qual l'objecte de la ciència social ha de ser l'acció social, i tota acció per ser social ha de contenir un sentit o significat, subratllant la importància del moment comprensiu de la subjectivitat de l'actor. Aquesta necessitat d'interpretació, que no es pot dur a terme sense la mediació del llenguatge i sense la consideració dels estats interns del subjecte, ha donat lloc a que es qualifiqués de qualitativa i fins i tot d'humanista a aquesta perspectiva (Bericat 1998). Així doncs, la perspectiva qualitativa es basa més, com a objecte propi d'estudi, en el sentit o significat que per l'actor o agent social tenen els fenòmens socials, així com en estudis sobre continguts microsociològics vinculats a la interacció social, a la intersubjectivitat, sobre els grups primaris, sobre el llenguatge, etc. En aquest sentit, les tècniques que s'empren en aquesta perspectiva estan associades a mètodes de recollida de la informació de caire etnogràfic o d'intervenció participativa com les entrevistes, l'observació participant, les històries de vida, els grups de discussió o la investigació-acció, i les metodologies d'estudi estan més lligades a l'anàlisi de continguts o del discurs (Borràs, Lopez i Lozares 1999).

Tot i la voluntat de fugir d'aquesta distinció que cada vegada es veu com a més reduccionista i en un moment en què es cerquen metodologies que integrin els dos tipus de tècniques (Bericat 1998), el fet que l'objectiu principal de la nostra investigació sigui mesurar l'associació de diversos factors amb la percepció d'inseguretat i contrastar probabilísticament les

hipòtesis, recomana la utilització d'una metodologia quantitativa i de tècniques estadístiques. També, les fonts de dades que s'ha emprat són de caire quantitatiu (bàsicament enquestes i registres administratius) de manera que la seva anàlisi requereix de tècniques estadístiques ja que són un tipus de dades que no permet l'anàlisi del contingut o del discurs.

4.2. FONTS DE DADES I RECOLLIDA DE LA INFORMACIÓ

L'estudi dels factors que expliquen la inseguretat requereix comptar amb variables referides al context en el qual s'insereix la lògica de l'activitat delictiva i la construcció social de la inseguretat. És per aquest motiu que per tal d'estudiar quins factors contribueixen a modificar la percepció d'inseguretat als barris de Barcelona s'ha dut a terme una anàlisi que combina dades a nivell individual sobre les característiques dels residents a cada barri (sexe, edat...), la seva percepció d'inseguretat i d'incivisme i si han estat víctimes de la delinqüència (victimització), amb dades agregades a nivell de barri sobre les característiques d'entorn on viuen els individus com ara la delinqüència que s'hi dona, l'estat i manteniment de l'espai públic, les relacions comunitàries i els problemes socials que hi emergeixen. En suma, l'anàlisi de la inseguretat en aquest treball es basa en factors individuals i en factors d'entorn de barri.

Totes les dades utilitzades provenen de fonts ja existents, aspecte que ha evitat la necessitat de dissenyar una metodologia de recollida de dades i produir dades primàries, reduint el cost temporal i econòmic d'aquest treball. La font de dades principal que s'ha utilitzat és l'Enquesta de Victimització de Barcelona en la seva edició de 2011. L'enquesta de victimització ofereix informació sobre delinqüència, sentiment d'inseguretat, percepció sobre la convivència i característiques sociodemogràfiques de la població. Les variables individuals de l'enquesta s'han complementat amb dades agregades de context del barri provinents d'altres fonts de d'informació. Aquestes últimes permeten construir un cos d'informació sobre el context social, convivencial, delinqüencial i físic del barri. Totes les dades fan referència a l'any 2011.

Taula 1. Fonts de dades

Font	Descripció	Institució responsable
Enquesta de victimització de Barcelona	Enquesta a mostra representativa de barcelonins sobre les seves experiències de victimització i la seva percepció de seguretat. Conté característiques individuals dels entrevistats. Les dades són a nivell individual i es poden agregar per territoris.	Ajuntament de Barcelona
Estadística Ajuntament de Barcelona	Dades sobre renda, població, treball, provinents del padró municipal i d'altres fonts i que el departament d'estadística recull als seus anuaris i a la web. Les dades són a nivell territorial (barris i districtes).	Ajuntament de Barcelona
Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)	Registre d'incidents i demandes relacionades amb la seguretat, les emergències i la convivència. Prové de l'aplicatiu de gestió d'incidències i demandes que té la sala conjunta de la policia per a respondre les demandes dels ciutadans que arriben a través dels diversos canals com ara telèfon 112, GUB, PG-ME o Bombers. Les dades són a nivell territorial (barris i districtes)	Ajuntament de Barcelona
IRIS (Programa Incidències Reclamacions i Suggestiments), Ajuntament de Barcelona	Registre d'incidències a l'espai públic que prové del programa multicanal per gestionar les peticions de servei, avisos, incidències i reclamacions dels ciutadans. El canal d'entrada més comú és el telèfon del civisme. Les dades són a nivell territorial (barris i districtes)	Ajuntament de Barcelona

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Barcelona, Guàrdia Urbana i Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra.

A partir d'una selecció d'indicadors de les fonts apuntades s'ha construït una base de dades única per a poder realitzar l'anàlisi. Aquesta base conté la informació de 4.056 individus que viuen en 73 barris de Barcelona. A cada individu se li han imputat les característiques del barri on viu, de manera que, per exemple, tenim que l'individu X és dona, té 35 anys, està a l'atur, no ha estat víctima de la delinqüència i suspèn el nivell de seguretat i viu al barri del Carmel, on hi ha passat 250 incidències per enllumenat per a cada 1.000 habitants del barri. Així, totes les persones del Carmel tindran la mateixa informació agregada a nivell territorial, però seran diferents en quant a les seves característiques individuals. Els barris són els següents:

Taula 2. Els 73 barris de Barcelona

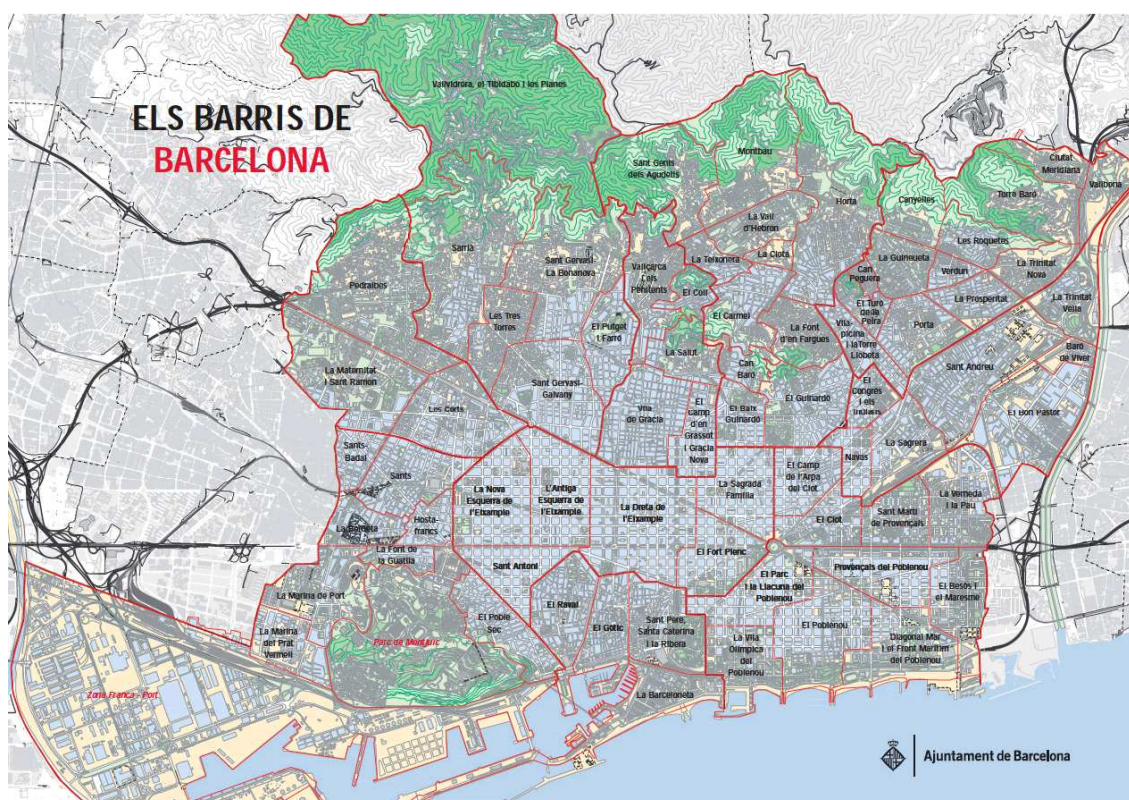
DISTRICTE	Barri
CIUTAT VELLA	El Raval
	El Barri Gòtic
	La Barceloneta
	Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera
L'EIXAMPLE	El Fort Pienc
	La Sagrada Família
	La Dreta De l'Eixample
	L'Antiga Esquerra De l'Eixample
	La Nova Esquerra De l'Eixample
	Sant Antoni

SANTS-MONTJUÏC	El Poble Sec
	La Marina Del Prat Vermell
	La Marina De Port
	La Font De La Guatlà
	Hostafrancs
	La Bordeta
	Sants- Badal
	Sants
LES CORTS	Les Corts
	La Maternitat I Sant Ramon
	Pedralbes
SARRIÀ-SANT GERVASI	Vallvidrera, El Tibidabo I Les Planes
	Sarrià
	Les Tres Torres
	Sant Gervasi La Bonanova
	Sant Gervasi Galvany
	El Putxet I El Farró
GRÀCIA	Vallcarca I Els Penitents
	El Coll
	La Salut
	La Vila De Gràcia
	El Camp D'en Grassot I Gràcia Nova
HORTA-GUINARDÓ	El Baix Guinardó
	Can Baró
	El Guinardó
	La Font D'en Fargues
	El Carmel
	La Teixonera
	Sant Genís Dels Agudells
	Montbau
	La Vall d'Hebron
	La Clota
SANT ANDREU	Horta
	Vilapicina I La Torre Llobeta
	Porta
	El Turó De La Peira
	Can Peguera
	La Guineueta
	Canyelles
	Les Roquetes
	Verdun
	La Prosperitat
	La Trinitat Nova
	Torre Baró
	Ciutat Meridiana
	Vallbona
	La Trinitat Vella

	Baró De Viver
	El Bon Pastor
	Sant Andreu
	La Sagrera
	El Congrés I Els Indians
	Navas
	El Camp De l'Arpa Del Clot
	El Clot
	El Parc I La Llacuna del Poblenou
	La Vila Olímpica del Poblenou
SANT MARTÍ	El Poblenou
	Diagonal Mar i El Front Marítim Del Poblenou
	El Besòs i El Maresme
	Provençals del Poblenou
	Sant Martí de Provençals
	La Verneda i La Pau

Font: Elaboració pròpia a partir d'Ajuntament de Barcelona.

Figura 5. Els 73 barris de Barcelona.

Font: Ajuntament de Barcelona.

Les dades de registre es poden agregar a qualsevol nivell territorial perquè no es tracta d'una enquesta i per tant no es basen en criteris de representativitat mostral i significació estadística. Per tant en totes les variables es disposa de dades per als 73 barris de la ciutat. En el cas de l'Enquesta de Victimització, les dades es regeixen pel marge d'error mostral i criteris de

significació estadística de manera que la seva desagregació territorial és limitada. Les dades es poden desagregar territorialment en els 10 districtes de la ciutat, en tipologies territorials i només en el cas de la taxa de fets de victimització, en els 73 barris.

4.3. DELIMITACIÓ DE L'OBJECTE D'ESTUDI, DEFINICIÓ I OPERATIVITZACIÓ DE CONCEPTES

L'objecte d'estudi d'aquest treball és l'explicació de la percepció d'inseguretat a la ciutat de Barcelona prenent com a base de l'anàlisi dades de l'any 2011. Per tal d'estudiar amb una aproximació empírica els factors que expliquen la inseguretat primer cal definir els conceptes que es volen estudiar i després transformar aquests conceptes en variables mesurables.

- *Percepció d'inseguretat*: valoració de la seguretat al barri on viuen els barcelonins que obté una puntuació de menys de cinc punts en una escala original del 0 (gens segur) al 10 (totalment segur). En funció de la prova estadística es fa servir el % de població que suspèn el nivell de seguretat (0-4) o la mitjana aritmètica en l'escala 0-10.
- *Vulnerabilitat*: la vulnerabilitat és la percepció de no poder-se protegir davant les amenaces, sigui per raons físiques o per manca de recursos econòmics o socials.
 - o La *vulnerabilitat física* equivaldria a les condicions físiques de l'individu que segons estudis previs poden portar a que aquest se senti vulnerable: en aquest treball se'n consideren dues en la seva expressió individual: l'edat (gent gran) i el sexe (femení) i una en sentit agregat (la taxa de gent gran al barri).
 - o La *vulnerabilitat socioeconòmica* remetria a les condicions socials i econòmiques que segons estudis previs poden portar a que l'individu senti que no té els recursos necessaris per resoldre situacions de risc. En aquest treball es consideren tres indicadors individuals (la renda baixa, la situació laboral precària o subalterna i l'escassa formació acadèmica) i tres d'agregats d'entorn de barri (l'índex de renda familiar disponible del barri, la taxa de població aturada del barri i la taxa de població de nacionalitat extraeuropea del barri).
- *Delinqüència i victimització*: la delinqüència és aquella relació social en la que un individu n'agredeix un altre en la seva integritat física o en algun dels seus béns. En aquest treball la delinqüència es mesura des del punt de vista individual (el fet d'haver estat víctima en el darrer any d'algun tipus de fet delictiu contra la seguretat personal,

el vehicle o el domicili) i des del punt de vista agregat o d'entorn de barri (la taxa de fets de victimització) .

- *Deteriorament urbà*: és la presència al barri d'elements que segons estudis previs indiquen un possible deteriorament o desordre físic. En aquest treball se'n consideren tres a nivell agregat de barri: la brutícia, la degradació de l'espai causada per vandalisme o falta de manteniment, i els problemes d'il·luminació.
- *Deteriorament de les relacions socials*: és la presència al barri de grups o activitats que remetien a l'existència de problemes per a les relacions socials (probablement originats per la desigualtat social) en aquest treball se'n consideren les cinc següents a nivell agregat de barri: la mendicitat, la prostitució al carrer, la venda ambulat, l'ús de drogues o alcohol, i la violència.
- *Deteriorament de la comunitat*: és l'estat de les relacions comunitàries al barri que pot reflectir-se en conflictes veïnals i pels espais públics. En aquest estudi es mesura a nivell agregat amb la presència de conflictes de convivència entre veïns i la presència de conflictes de convivència als espais públics.
- *Percepció de l'entorn*: a nivell individual els tres conceptes anteriors (deteriorament de urbà, deteriorament de les relacions socials i deteriorament de les relacions de comunitat) s'estudien de manera sintètica mitjançant la percepció del nivell de civisme al barri, que ens informa sobre quina és la visió dels barcelonins sobre l'estat del civisme i la convivència al seu entorn proper. Entenem el civisme, en aquest cas, com una sèrie de comportaments que es consideren facilitadors de la convivència i que inclouen el respecte i manteniment cap a l'espai urbà (no embrutar ni fer malbé les coses que són de tots) i el respecte i manteniment d'unes relacions no conflictives amb l'entorn social i comunitari.

Els conceptes anteriors s'han operativitzat mitjançant la selecció d'indicadors que mesuren les dimensions de cada variable a considerar en l'anàlisi: la variable dependent o explicada (percepció d'inseguretat) i les variables independents o explicatives, les quals es mesuren amb indicadors diferents en funció de si són a nivell individual o a nivell d'entorn (nivell territorial agregat).

Taula 3. Variables, dimensions, indicadors i fonts de dades.

VARIABLE DEPENDENT

Variable	Dimensió	Indicador	Font de dades
PERCEPCIÓ D'INSEGURETAT	Percepció d'inseguretat al barri	% població que suspèn la seguretat del seu barri	Enquesta de Victimització
	Nivell de seguretat al barri	Mitjana en una escala de 0 (gens segur) a 10 (totalment segur)	Enquesta de Victimització

**VARIABLES INDEPENDENTS. FACTORS INDIVIDUALS (UNITAT D'ANÀLISI: INDIVIDU) .
N=4.056**

Variable	Dimensió	Indicador	Font de dades
VULNERABILITAT	Física	Sexe de l'entrevistat	Enquesta de Victimització
		Grup d'edat	Enquesta de Victimització
	Socioeconòmica	Ingressos familiars nets mensuals	Enquesta de Victimització
		Nivell d'estudis acabats	Enquesta de Victimització
		Relació amb l'activitat (aturat, ocupat, estudiant, jubilat, tasques de la llar)	Enquesta de Victimització
DELINQUÈNCIA	Victimització	No víctima	Enquesta de Victimització
		Víctima	Enquesta de Victimització
		Víctima de fets contra el vehicle	Enquesta de Victimització
		Víctima de fets contra el domicili	Enquesta de Victimització
		Víctima de fets contra la seguretat personal	Enquesta de Victimització
PERCEPCIÓ DE L'ENTORN	Valoració del nivell de civisme al barri	Mitjana en una escala de 0 (gens de civisme) a 10 (molt de civisme)	Enquesta de victimització

VARIABLES INDEPENDENTS. FACTORS D'ENTORN. (NIVELL AGREGAT, UNITAT D'ANÀLISI: BARRI, DISTRICTE, TIPOLOGIA TERRITORIAL).
N=73.

Variable	Dimensió	Indicador	Font de dades
VULNERABILITAT	Física	Població gran (65 i més anys) per a 1.000 habitants del barri	Estadística Ajuntament de Barcelona
	Socioeconòmica	Índex de renda familiar disponible (base 100 Barcelona)	Estadística Ajuntament de Barcelona
		Població aturada per a 1.000 habitants del barri	Estadística Ajuntament de Barcelona
DELINQUÈNCIA	Nivell de delinqüència al territori	Població nacionalitat extra europea per a 1.000 habitants del barri	Estadística Ajuntament de Barcelona
		Fets de victimització per 1.000 habitants	Enquesta de Victimització
	Deteriorament urbà	Incidents per degradació de l'espai per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)
DETERIORAMENT DE LES RELACIONS SOCIALS	Problemes d'enllumenat	Incidents enllumenat per 1.000 habitants	IRIS (Programa Incidències Reclamacions i Suggestiments), Ajuntament de Barcelona
	Problemes de brutícia	Incidents brutícia per 1.000 habitants	IRIS (Programa Incidències Reclamacions i Suggestiments), Ajuntament de Barcelona
	Presència de grups marginals	Incidents mendicitat per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)
DETERIORAMENT DE LA COMUNITAT	Presència de drogues i alcohol	Incidents prostitució per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)
		Incidents venda ambulat i trilers per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)
		Incidents alcohol/drogues per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)
	Violència	Incidents Baralles per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)
	Conflictes de convivència veïnal	Incidents convivència veïnal per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)
	Conflictes de convivència a l'espai públic	Incidents per molèsties per activitats o persones a la via pública per 1.000 habitants	Sistemes d'informació de la Guàrdia Urbana (Mycelium)

Font: Elaboració pròpia.

5. RESULTATS

5.1. INSEGURETAT SEGONS FACTORS INDIVIDUALS A BARCELONA L'ANY 2011

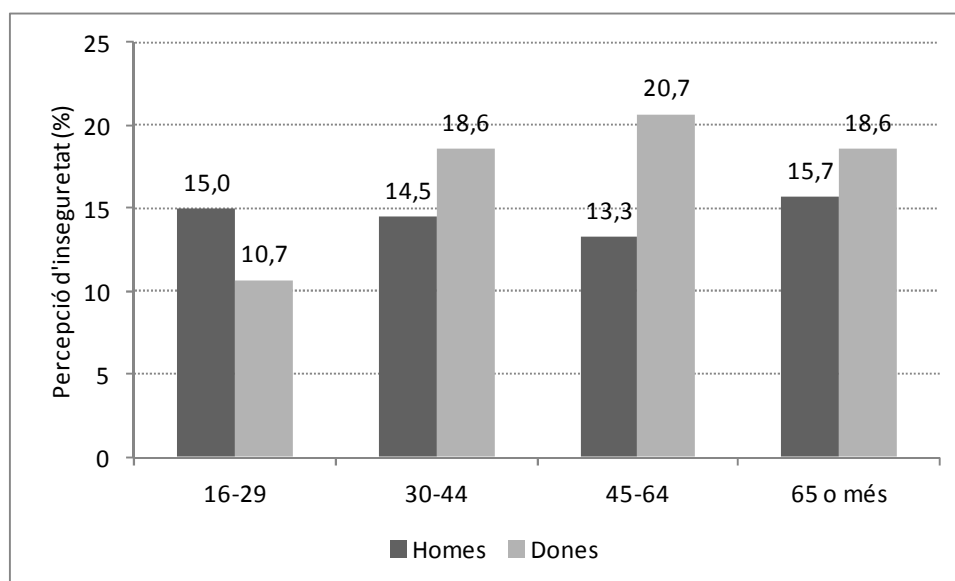
Percepció d'inseguretat segons característiques individuals

Segons la variable dependent, un 16,3% dels barcelonins diu que el seu barri és insegur. La proporció de persones que se senten insegures varia en funció de les característiques dels individus i en alguns segments de població és més elevada que la mitjana.

Segons el sexe, les dones (17,9%) tenen una major percepció d'inseguretat que els homes (14,5%). Pel que fa a l'edat, a mesura que augmenta l'edat s'incrementa la proporció de població que se sent insegura, passant d'un 12,9% entre els més joves a un 17,5% entre la població més gran. Per tal d'afinar l'estudi de la inseguretat segons aquestes dues variables sociodemogràfiques, s'ha examinat la percepció d'inseguretat segons sexe i grup d'edat. Els resultats són significatius: així com entre els homes no hi ha una variació rellevant en la percepció d'inseguretat segons la seva edat (en tots els grups d'edat el percentatge d'homes insegurs se situa entre el 13% i el 16%), entre les dones s'aprecia una diferència rellevant entre les dones més joves i la resta de la població femenina. Sols un 10,7% de les noies de 16 a 29 anys diuen sentir-se insegures al seu barri, mentre que entre la resta de dones la proporció de població que se sent insegura s'incrementa fins a prop del 20%, essent el grup de 45 a 64 anys el que té una proporció més elevada de dones que senten inseguretat al seu barri.

En comparació amb els homes, la proporció de dones que se sent insegura és més elevada que la dels homes en tots els grups d'edat, especialment en el grup de 45 a 64 anys (13,3% homes vs. 20,7% dones). N'és una excepció el grup de 16 a 29 anys, on hi ha major proporció d'homes que de dones que senten inseguretat.

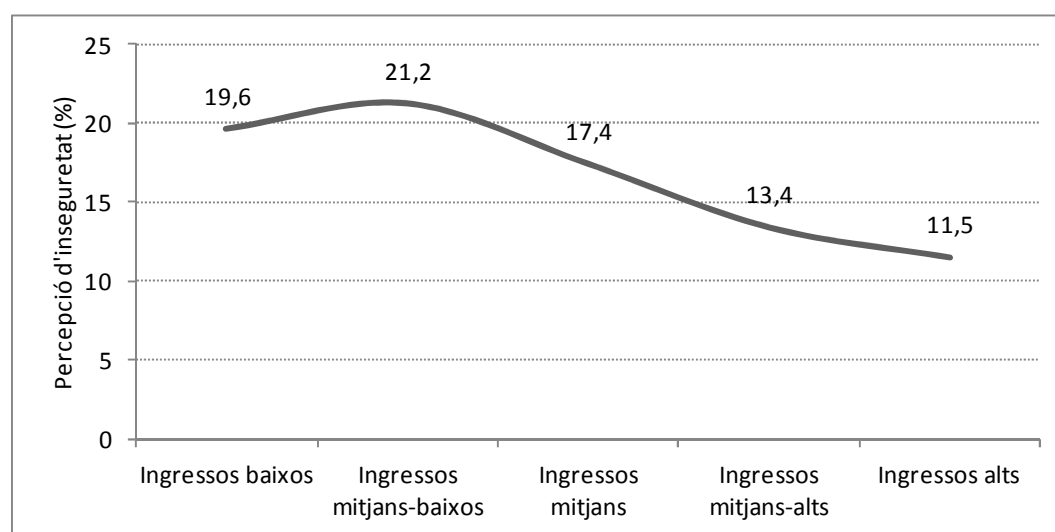
Figura 6. Percepció d'inseguretat segons grup d'edat i sexe. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, 2011.

El nivell d'ingressos i d'estudis també apareixen com a variables rellevants en la percepció d'inseguretat: el percentatge d'individus que suspèn la seguretat del seu barri incrementa des de l'11,5% dels que gaudeixen de rendes més altes i l'11,9% de les persones amb estudis universitaris fins a aproximadament el 20% de la població amb rendes més baixes i el 20,7% dels que no tenen estudis. Pel que fa a la relació amb l'activitat, molt associada a l'edat i el sexe però també indicativa de les condicions econòmiques, les persones dedicades a les tasques de la llar (23,1%) i els aturats (19,5%) són els que se senten insegurs en major proporció.

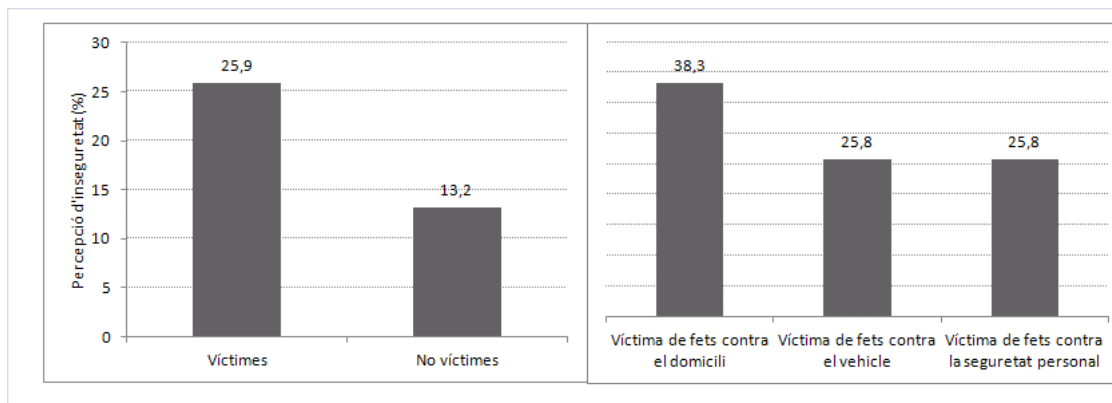
Figura 7. Percepció d'inseguretat segons nivell d'ingressos. Barcelona, 2011

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, 2011.

Pel que fa a la victimització, les persones que han estat víctimes de la delinqüència (25,9%) se senten més insegures que les que no han estat víctimes (13,2%), essent les que han patit algun delictes contra el seu domicili les que se senten insegures en major proporció (38,2%).

Figura 8. Percepció d'inseguretat segons victimització. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, 2011

Finalment s'observa com els barcelonins que creuen que el civisme del seu barri és insuficient se senten insegurs en major proporció que els que el valoren positivament. Així, un 37,2% dels veïns que creuen que al seu barri no hi ha prou civisme se senten insegurs en aquest barri, mentre que entre els que opinen que el seu barri és prou cívic un percentatge menor se sent insegur (11,3%) .

Per tant podem avançar que les característiques individuals incideixen en la diferent percepció d'inseguretat i que entre aquestes la victimització, la vulnerabilitat socioeconòmica i la valoració de l'entorn apareixen com a principals variables explicatives.

Taula 4. Percepció d'inseguretat segons factors individuals. Barcelona, 2011.

			Percepció d'inseguretat
VULNERABILITAT FÍSICA	Sexe	Home	14,5
		Dona	17,9
	Grup d'edat	16-29	12,9
		30-44	16,6
		45-64	17,1
		65 o més	17,5
	Grup d'edat i sexe	Homes 16-29	15,0
		Homes 30-44	14,5
		Homes 45-64	13,3
		Homes 65 o més	15,7
		Dones 16-29	10,7
		Dones 30-44	18,6
		Dones 45-64	20,7
		Dones 65 o més	18,6
VULNERABILITAT SOCIOECONÒMICA	Ingressos familiars mensuals	Ingressos baixos	19,6
		Ingressos mitjans-baixos	21,2
		Ingressos mitjans	17,4
		Ingressos mitjans-alts	13,4
		Ingressos alts	11,5
	Nivell d'estudis	Sense estudis	20,7
		Estudis primaris	24,0
		Estudis Secundaris	17,3
		Estudis universitaris	11,9
	Relació amb l'activitat	Estudiant	10,5
		Tasques de la llar	23,1
		Jubilat/pensionista	17,7
		Actiu en atur	19,5
		Actiu ocupat	15,3
DELINQUÈNCIA	Victimització	Víctima de fets contra el vehicle	25,8
		Víctima de fets contra el domicili	38,3
		Víctima de fets contra la seguretat personal	25,8
		Totes les víctimes	25,9
		No víctimes	13,2
PERCEPCIÓ DE L'ENTORN	Valoració del nivell de civisme	Suficient	11,3
		Insuficient	37,2
	TOTAL BARCELONA		16,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, 2011.

Els pes dels factors individuals en la percepció d'inseguretat

Per tal d'aprofundir en l'anàlisi de la incidència dels factors individuals en la percepció d'inseguretat, s'ha realitzat un model de regressió lineal múltiple. Aquest tipus de model tracta d'explicar el valor mitjà d'una variable (coneguda com a exògena o variable dependent o explicada) a partir d'una combinació dels valors mitjans de la resta de variables (dites endògenes o variables independents o explicatives) que considera el model. En el cas present la variable exògena és la inseguretat percebuda al barri i les endògenes les variables explicatives de la inseguretat (sexe, edat, nivell d'estudis, relació amb l'activitat, victimització i valoració del civisme). El coeficient de determinació (R^2) dóna informació sobre quina part de la variació global de la variable exògena (la inseguretat percebuda al barri) queda explicada pel conjunt de variables endògenes del model. La beta és el pes que té cada variable endògena sobre la variable exògena (percepció d'inseguretat). I la constant del model correspon a la part del valor de la inseguretat percebuda que no expliquen les variables endògenes.

Els resultats més destacables del model són, primer de tot, que el seu ajust és força elevat, amb un coeficient de determinació de 0,229, la qual cosa significa que amb les set variables individuals del model s'explica més del 20% del nivell d'inseguretat percebuda al barri. El factor individual que té un major pes en la percepció d'inseguretat és el fet d'haver estat víctima de la delinqüència: les persones que han estat víctimes valoren per sobre la inseguretat. En segon lloc el fet de ser estudiant també té un pes significatiu i negatiu en la percepció d'inseguretat. Això significa que ser estudiant comporta una menor sensació d'inseguretat. També té un pes rellevant la percepció del nivell de civisme al barri. Com més civisme creuen que hi ha al seu barri menys inseguretat senten els barcelonins. El nivell d'estudis també incideix en la percepció d'inseguretat: més estudis, menys inseguretat. Finalment, el fet de ser home i el de tenir feina signifiquen una menor percepció d'inseguretat.

Taula 5. Model de regressió lineal múltiple. Nivell d'inseguretat percebuda segons factors individuals. Barcelona, 2011.

Variables	Betes
Constant	3,507
Nivell de civisme al barri	+0,425
Índex Global Victimització	+0,667
Estudis primaris (1:sí - 0:no)	+0,346
Estudis universitaris (1:sí - 0:no)	-0,352
Estudiant (1:sí - 0:no)	-0,582
Sexe (1:home - 0:dona)	-0,207
Ocupat (1:sí - 0:no)	-0,190
R²	0,229

Mètode: Stepwise.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, 2011.

En resum, segons aquest model de regressió apareixen com a **factors significatius que expliquen la percepció d'inseguretat entre els individus la vulnerabilitat socioeconòmica (especialment el nivell d'estudis i el fet de ser actiu laboralment o estar estudiant), la victimització, la vulnerabilitat física (sexe: ser dona) i la valoració individual de l'entorn (percebre poc civisme al barri).**

Anàlisi territorial dels factors individuals

Una vegada sabem que les variables individuals tenen una incidència rellevant en la percepció d'inseguretat, és necessari estudiar si existeixen diferències territorials entre aquests factors individuals. Això significa analitzar si les característiques individuals que incideixen en la percepció d'inseguretat a Barcelona són les mateixes quan es fa l'anàlisi a nivell dels seus territoris. Per a dur a terme aquesta anàlisi s'han realitzat models explicatius de la inseguretat segons les característiques dels individus per a cada un dels districtes de la ciutat.

L'anàlisi territorial dels resultats dels models de regressió de variables individuals aplicats per a cada districte mostra que la valoració del nivell de civisme és l'única variable significativa en el sentiment d'inseguretat a tota la ciutat. Així, els veïns que valoren per sota el civisme del seu barri, tenen un major sentiment d'inseguretat que la resta, visquin al districte que visquin. L'altra variable individual que apareix com a significativa a la majoria de districtes (tret dels de Sants-Montjuïc i Gràcia) és la victimització: els veïns que han estat víctimes tenen un major

sentiment d'inseguretat. Per contra el pes de les altres variables individuals en la percepció d'inseguretat presenta variacions territorials significatives.

Una altra constatació rellevant d'aquests models de regressió és que les variables individuals expliquen un percentatge diferent de la variació en el sentiment d'inseguretat en cada districte. Això significa que la part de la inseguretat que no ve explicada per les variables individuals és major o menor segons cada districte. El model que s'ajusta millor és el corresponent al districte de Sarrià-Sant Gervasi, on les variables individuals expliquen el 31,5% de la percepció d'inseguretat. A Ciutat Vella i Sant Andreu les variables individuals expliquen més del 25% de la inseguretat. A L'Eixample, Les Corts, Nou Barris, Sants-Montjuïc i Gràcia les variables individuals expliquen prop del 20% del sentiment d'inseguretat. Finalment, els models amb ajustaments més limitats són els que corresponen a Sant Martí i Horta-Guinardó. Segons aquests resultats es podria dir que els districtes on hi podria haver un efecte de territori més gran són aquells on les variables individuals expliquen menys part de la inseguretat (Sant Martí i Horta-Guinardó).

Taula 6. Model de regressió lineal múltiple segons districtes. Nivell d'inseguretat percebuda segons factors individuals. Barcelona, 2011.

Variables	BCN	CIUTAT VELLA	EIXAMPLE	SANTS-MONTJUIC	LES CORTS	SARRIA-ST. GERVASI	GRÀCIA	HORTA-GUINARDÓ	NOU BARRIS	SANT ANDREU	SANT MARTI
	Betes	Betes	Betes	Betes	Betes	Betes	Betes	Betes	Betes	Betes	Betes
Constant	3,507	2,762	3,692	3,135	5,109	3,660	4,453	4,195	3,935	3,289	3,566
Nivell de civisme al barri	-0,425	-0,479	-0,412	-0,375	-0,331	-0,437	-0,318	-0,365	-0,382	-0,452	-0,387
Índex Global Victimització	+0,667	+0,862	+0,812		+0,813	+0,698		+0,631	+0,569	+0,693	+0,678
Estudis primaris (1:sí - 0:no)	+0,346						+0,877		+0,979		
Estudis universitaris (1:sí - 0:no)	-0,352	-0,535		-1,183				-0,545			-0,425
Estudiant (1:sí - 0:no)	-0,582					-1,021	-0,569				-0,817
Sexe (1: home-0: dona)	-0,207					-0,507			-0,419		
Ocupat (1:sí - 0:no)	-0,190		-0,602				-0,612				
Joves (1:sí - 0:no)			-0,845							-0,854	
Estudis secundaris (1:sí - 0:no)				-0,798		+0,548					
Tasques llar (1:sí - 0:no)					+1,769	+0,907					
Jubilat (1:sí - 0:no)					+1,389						
Grans (1:sí - 0:no)					-1,039						
Ingrés baix (1:sí - 0:no)							1,151				
Adults joves (1:sí - 0:no)										-0,788	
R²	0,229	0,266	0,233	0,194	0,227	0,315	0,193	0,164	0,201	0,251	0,170

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, 2011.

Nota: les caselles en blanc indiquen que les variables no són estadísticament significatives en els models.

El més destacable d'aquests resultats és que en tots els districtes el 75% de la variació en la percepció d'inseguretat no ve explicada per variables individuals, cosa que indica que hi podria haver un efecte territori causat pels factors d'entorn de barri, o bé una intervenció d'altres factors que no s'han considerat a l'anàlisi.

Per aquest motiu el pas següent de l'anàlisi es destina a estudiar la relació entre la percepció d'inseguretat i els factors d'entorn. En primer lloc s'estudia la distribució territorial de la percepció d'inseguretat, seguidament s'examina la presència de les variables d'entorn que poden explicar la percepció d'inseguretat en els territoris (vulnerabilitat, delinqüència, deteriorament urbà, social i comunitari). A continuació s'analitza la relació entre la inseguretat

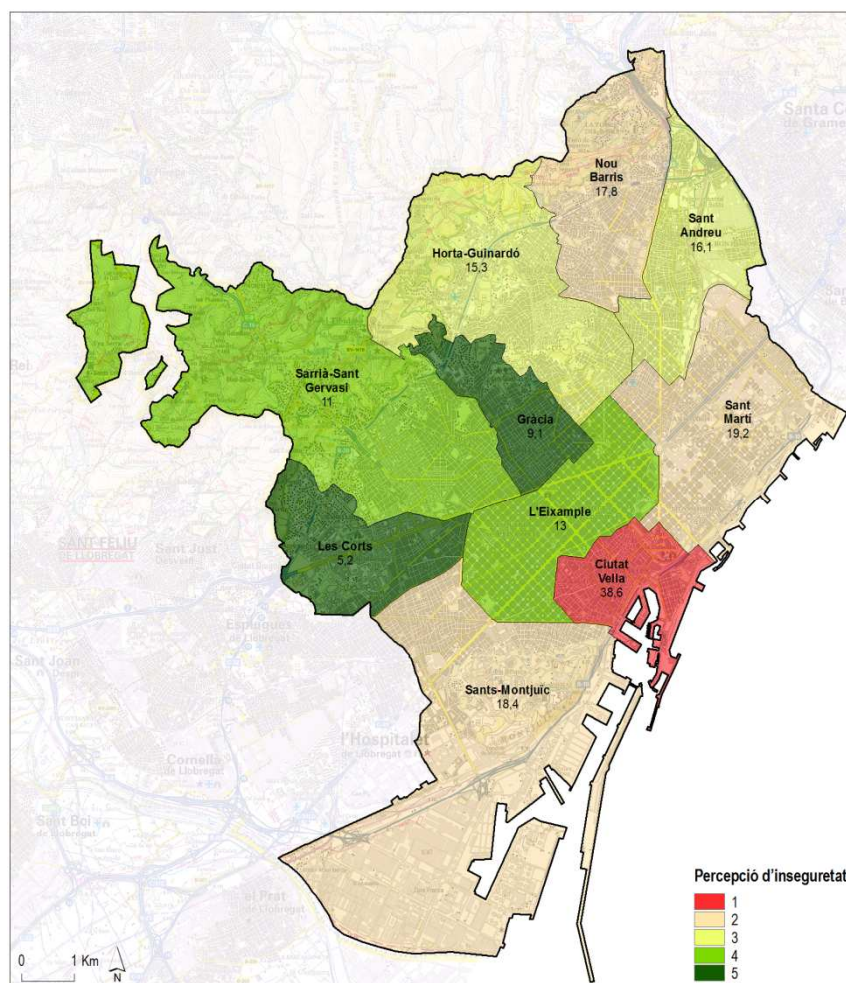
i aquests factors d'entorn. Tot això es fa a nivell de districte i a nivell de barris agrupats en funció de tipologies territorials. A la part final del treball es comparen les variables individuals i les variables d'entorn que han aparegut com més significatives en l'explicació de la inseguretat amb l'objectiu d'identificar quines coincideixen a nivell individual i d'entorn. Això ens pot donar pistes sobre com es construeix la inseguretat a la ciutat, i com varia aquesta construcció en funció dels individus i dels barris on viuen.

5.2. INSEGURETAT SEGONS FACTORS D'ENTORN A BARCELONA L'ANY 2011

Percepció d'inseguretat i factors d'entorn als districtes

La percepció d'inseguretat varia de manera rellevant segons el districte on viuen els barcelonins. De forma destacada apareix Ciutat Vella, on quasi el 40% dels seus veïns suspèn la seguretat del seu barri. A Sant Martí, Sants-Montjuïc i Nou Barris la proporció de població que se sent insegura és força inferior però se situa per damunt del promig de la ciutat: un 19,2% a Sant Martí, un 18,4% a Sants-Montjuïc i un 17,8% a Nou Barris. A Sant Andreu i a Horta-Guinardó el percentatge de veïns que se sent insegur és similar al del promig de la ciutat. Finalment, L'Eixample (13,0%), Sarrià-Sant Gervasi (11,0%) i, especialment, Gràcia (9,1%) i Les Corts (5,1%) són els districtes on menys veïns se senten insegurs.

Figura 9. Percepció d'inseguretat segons districte. Barcelona, 2011

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització de Barcelona, 2011.

Per tal d'estudiar la incidència dels factors d'entorn en al percepció d'inseguretat a continuació es descriu la distribució dels mateixos en els districtes de la ciutat: el seu estat en quant a vulnerabilitat, delinqüència, deteriorament urbà, deteriorament de les relacions socials i deteriorament de la comunitat. Aquesta descripció ens donarà unes primeres pistes sobre els factors d'entorn que podrien estar incidint en la percepció d'inseguretat.

Pel que fa a la **vulnerabilitat socioeconòmica**, les dades mostren molta coherència entre els districtes amb rendes més baixes i aquells on hi ha més persones en situació d'atur, i fotografien la diferent apropiació que fan les classes socials de la ciutat. D'acord amb aquests indicadors, els districtes més empobrits serien Nou Barris, amb el menor nivell de renda de la ciutat i també una elevada presència de població aturada, i Ciutat Vella, amb el volum més elevat de població aturada i una de les rendes mitjanes més baixes de Barcelona. Sant Martí, Sant Andreu i Sants-Montjuic també se situarien a la banda empobrida de la ciutat. Gràcia i Horta-Guinardó obtenen valors similars als del conjunt de Barcelona i els districtes més

benestants econòmicament són Sarrià-Sant Gervasi, Les Corts i en menor mesura, L'Eixample, amb rendes mitjanes més elevades que la mitjana i poca població en situació d'atur en relació a la ciutat. D'altra banda, els districtes amb més població estrangera de fora d'Europa (que es considera població vulnerable segons molts estudis) són Ciutat Vella i molt per sota Sants-Montjuïc i Nou Barris. En quant a la **vulnerabilitat física**, els districtes amb més volum de població gran són Horta-Guinardó, Les Corts, L'Eixample i Nou Barris, amb una presència de més de 220 persones grans per a cada 1.000 habitants (aproximadament més d'un 20% de la població). Per contra, Ciutat Vella és el districte amb menor presència de gent gran (164 persones grans per a cada 1.000 habitants), seguit de Sant Martí. Pel que fa a la vulnerabilitat

La localització de la **delinqüència** als diferents districtes de la ciutat mostra l'atracció dels espais centrals en una confirmació de les teories de la delinqüència com una activitat racional. On més activitat, més persones i més relacions, més oportunitats per al delinqüent i més rendibilitat de l'acte delictiu. Ciutat Vella, a banda de ser el centre històric de la ciutat, té problemàtiques específiques que en fan el districte on més fets delictius es localitzen. El segueix l'altre districte central de Barcelona: L'Eixample, que al mateix temps és un dels de major superfície. Sants-Montjuïc i Sant Martí, districtes grans i de nova centralitat també són lloc preferent per a l'activitat delictiva. A la banda contrària, els districtes més benestants (Sarrià-Sant Gervasi, Les Corts) i els de menor centralitat (Horta-Guinardó, Nou Barris, Sant Andreu) és on es localitza el menor volum de fets delictius (les persones de rendes elevades són més victimitzades perquè disposen de més béns, però no necessàriament són victimitzades en el seu districte de residència).

El **deteriorament urbà** s'ha mesurat amb tres indicadors: incidències per brutícia, per enllumenat i per elements degradats a la via pública. L'any 2011 Ciutat Vella destaca per ser el territori on són més presents els problemes de deteriorament urbà. També destaca Sant Martí per una incidència de problemes de brutícia més alta que la del conjunt de la ciutat i Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia i Horta-Guinardó per una major presència de problemes d'enllumenat que el promig de la ciutat. Les incidències per degradació de l'espai públic, per contra, són minoritàries en tots els districtes.

El **deteriorament de les relacions socials** s'ha mesurat amb els incidents relacionats amb la presència de mendicitat, prostitució, venda ambulants, drogues i baralles a l'espai públic. La primera dada destacable és que la majoria d'incidències són minoritàries a tots els districtes de la ciutat, especialment la mendicitat i la prostitució, amb una escassa presència a tots els territoris (amb menys de 5 incidències per a cada 1.000 habitants). La segona constatació és que la resta d'incidències (venda ambulants, drogues i baralles) es concentren al districte de

Ciutat Vella, l'únic territori on assoleixen les 20 o més incidències per a cada 1.000 habitants. La resta de districtes registren un volum molt més baix d'incidències relacionades amb la desigualtat social.

I pel que fa al **deteriorament de les relacions de comunitat**, l'any 2011 les incidències originades per conflictes veïnals i les molèsties a l'espai públic són especialment visibles a Ciutat Vella (70,9 incidències per conflictes veïnals i 68,2 per molèsties a l'espai públic). A continuació presenten un major volum de problemes de convivència l'Eixample, Sants-Montjuïc i Gràcia. La resta de districtes tenen menys problemes de convivència, essent Horta-Guinardó i Sant Andreu on la convivència és menys conflictiva.

Taula 7. Indicadors de vulnerabilitat, delinqüència i deteriorament urbà, social i comunitari segons districte. Barcelona, 2011.

	CIUT AT VELL A	EIXA MPLE	SANT S- MON TJUIC	LES CORT S	SARRI A-ST. GERV ASI	GRÀC IA	HORT A- GUIN ARDÓ	NOU BARR IS	SANT ANDR EU	SANT MAR TI	BCN
VULNERABILITAT											
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	164,0	219,7	199,3	228,3	201,5	210,8	239,9	216,9	190,4	183,6	207,5
Població aturada x 1.000 hab.	93,0	57,0	74,0	45,3	34,3	58,6	62,5	85,5	73,7	70,0	67,9
Índex de renda familiar disponible	77,0	112,0	75,1	141,4	178,9	105,8	80,3	61,6	74,1	81,7	100,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	264,0	120,7	142,1	84,3	63,3	91,8	106,0	139,0	140,9	113,8	124,7
DELINQÜÈNCIA											
Fets de victimització x 1.000 hab.	1.058,3	507,5	375,0	285,3	244,6	189,9	199,3	162,7	242,6	406,3	340,9
DETERIORAMENT URBÀ											
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	5,3	2,4	2,0	2,0	1,9	2,2	1,8	1,6	2,1	2,2	2,5
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	12,0	4,5	5,2	5,6	9,7	6,6	6,3	4,7	3,5	4,3	8,2
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	53,9	21,7	19,1	11,7	19,7	19,6	20,4	18,2	20,8	26,3	25,4
DETERIORAMENT DE LES RELACIONS SOCIALS											
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,1	1,0	0,1	0,1	0,5	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Incidents prostitució x 1.000 hab.	4,3	0,6	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
Incidents venda ambulat i trilers x 1.000 hab.	32,3	7,6	2,5	1,7	1,3	6,0	1,3	1,7	1,9	3,7	5,5
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	21,5	3,5	4,2	1,5	1,6	2,3	1,8	2,5	2,6	2,9	4,8
Incidents baralles x 1.000 hab.	20,4	5,9	6,0	2,5	3,2	3,0	2,9	5,1	4,3	5,2	5,8
DETERIORAMENT DE LA COMUNITAT											
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	70,9	27,9	27,0	21,4	21,7	26,9	18,7	21,1	18,6	20,9	25,2
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	68,2	16,1	20,4	14,1	14,4	18,3	10,1	12,6	12,3	18,3	18,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

La comparació de la distribució de la inseguretat amb la dels factors d'entorn segons districtes mostra com els districtes amb més percepció d'inseguretat reuneixen les característiques següents:

- Ciutat Vella reuneix totes les variables que s'han considerat com a possibles explicatives de la percepció d'inseguretat tret de l'envelliment de la població: és el districte amb més vulnerabilitat socioeconòmica, més localització d'activitat delictiva, un major deteriorament urbà i unes relacions socials i comunitàries més conflictives.
- Sant Martí té una població que, tot i no ser la més empobrida de la ciutat, se situa en la banda dels districtes vulnerables econòmicament. També destaca per ser dels districtes que atrauen activitat delictiva i per tenir un volum d'incidents relacionats amb la brutícia per sobre de la mitjana de la ciutat.
- Sants-Montjuïc se situa també entre els districtes amb rendes mitjanes-baixes, amb un volum important de població immigrant, atracció de la delinqüència i amb més problemes de convivència que el promig de la ciutat.
- Nou Barris destaca per una major presència de gent gran que altres districtes i per ser el territori que junt amb Ciutat Vella és més vulnerable econòmicament.

A la banda contrària, els districtes amb menor percepció d'inseguretat es caracteritzen per:

- Les Corts es troba entre els districtes més benestants econòmicament, no destaca especialment per l'activitat delictiva que s'hi localitza ni per la degradació urbana, social o comunitària. També és el districte amb una taxa de gent gran més elevada.
- El més remarcable de Gràcia és la major presència de problemes de convivència veïnal i d'incidents per venda ambulat, mentre que té una presència per sota la mitjana de la resta de factors d'entorn.
- De Sarrià-Sant Gervasi cal ressaltar que té les rendes més elevades de la ciutat i poca presència de totes les incidències estudiades, tret dels problemes d'enllumenat.
- L'Eixample és un districte que destaca respecte els altres per localitzar un volum elevat de delinqüència. En la resta d'indicadors de vulnerabilitat i deteriorament urbà, social i comunitari se situa entorn al promig de la ciutat, tret de la taxa de gent gran, la més alta de la ciutat.

Per tant, el factor d'entorn que coincideix en tots els districtes on viuen més persones que se senten insegures és la vulnerabilitat socioeconòmica. També hi apareixen altres factors com la delinqüència, el deteriorament urbà, social i comunitari, però no són comuns en tots els districtes insegurs. A la banda contrària, tots els districtes amb menor inseguretat es

caracteritzen per tenir rendes mitjanes o elevades. També presenten poca presència de la resta de factors d'entorn estudiats. Convé recordar que la vulnerabilitat socioeconòmica és una de les variables que ha també aparegut com a rellevant en l'explicació de la inseguretat a nivell individual. Dit d'una altra manera, aquests resultats indiquen que la vulnerabilitat socioeconòmica dels territoris apareix com el factor més determinant per la percepció d'inseguretat a nivell de districtes, si bé es constata també que la delinqüència i la presència de problemes de degradació urbana i social poden ser factors rellevants en alguns territoris.

Percepció d'inseguretat i factors d'entorn dels barris

Construcció d'una tipologia de 16 territoris en funció dels factors d'entorn

La divisió de la ciutat en funció de districtes és una delimitació purament administrativa: no tots els districtes són iguals ni socialment, ni demogràficament ni urbanísticament. Per tant, és recomanable que l'anàlisi territorial es faci tenint en compte aquesta diversitat i sense caure en l'anomenada fal·làcia ecològica, que consisteix en considerar els territoris com un tot homogeni. D'altra banda, com ja vist anteriorment, Ciutat Vella reuneix totes les variables explicatives de la percepció d'inseguretat, diluint així la capacitat explicativa d'aquestes variables en la resta de districtes. Per consegüent, a continuació s'aprofundeix l'anàlisi realitzant-lo a un nivell que permet examinar més detalladament l'especificitat territorial de Barcelona: els barris de la ciutat.

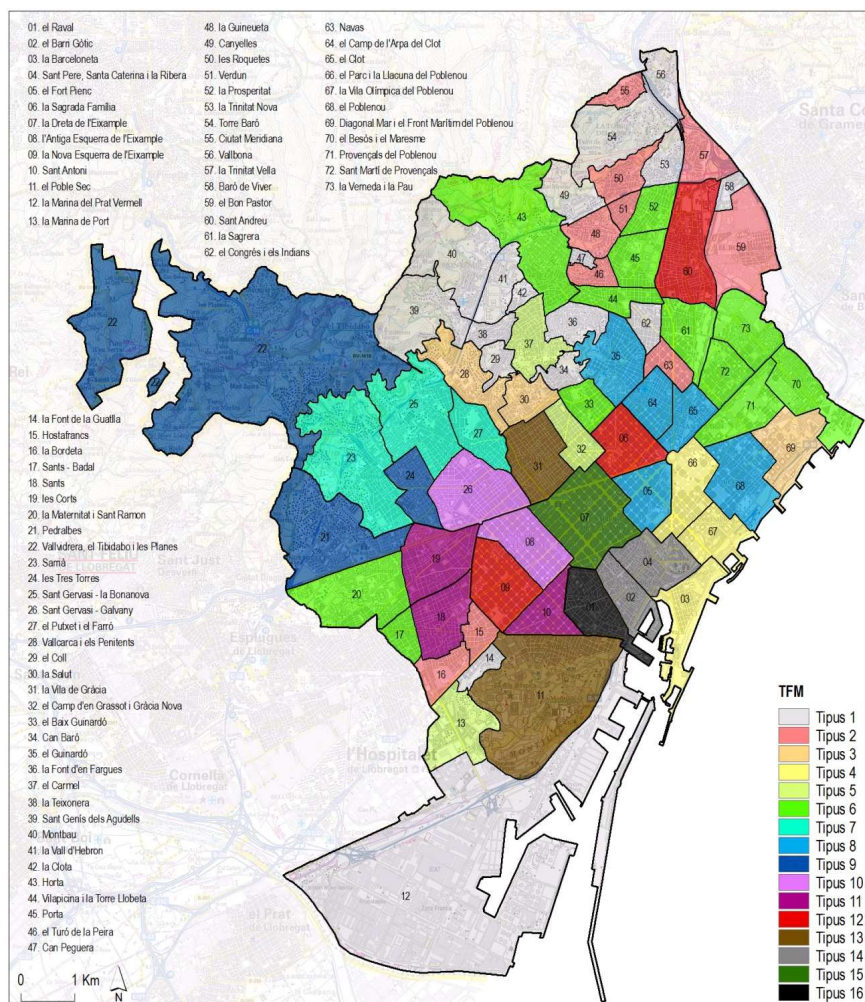
Tanmateix, descriure les característiques dels 73 barris de la ciutat en relació al seu estat en les diferents variables d'entorn pot resultar molt difícil a la vegada que difícil per extreure'n conclusions clares¹. D'altra banda, la mostra per la nostra variable independent (la percepció d'inseguretat) no és significativa a nivell de 73 barris. Per aquest motiu s'ha efectuat una anàlisi clúster que permet reduir els 73 barris en una tipologia de territoris que reuneixen unes condicions similars de vulnerabilitat, delinqüència i deteriorament urbà, social i comunitari i que a la vegada difereixen entre ells². La tipologia resultant és de 16 grups que, a més a més,

¹ En tot cas, podeu consultar totes les dades per als 73 barris de la ciutat a l'annex de taules.

² L'anàlisi de clústers (o anàlisi de conglomerats) és una tècnica d'anàlisi exploratòria de dades per resoldre problemes de classificació. El seu objectiu consisteix en ordenar objectes (persones, coses, animals, plantes, variables, etc, ...) en grups (conglomerats o clústers) de manera que el grau d'associació/similitud entre els membres del mateix clúster sigui més fort que el grau d'associació/similitud entre membres de diferents clústers. Cada clúster es descriu com la classe a la qual els seus membres pertanyen. És un mètode que permet descobrir associacions i estructures en les dades que no són evidents a priori però que poden ser útils un cop s'han trobat. Els seus resultats poden contribuir a la definició formal d'un esquema de classificació o tipologia. En aquest treball s'ha utilitzat el mètode de classificació jeràrquic d'aglomeració, en què la classificació resultant té un nombre creixent de classes imbricades i que parteix de tantes classes com objectes hàgim de classificar i en passos successius va obtenint classes d'objectes similars. Per a veure els barris que pertanyen a cada grup consulteu l'annex.

tenen una mostra significativa d'observacions per a la variable independent (percepció d'inseguretat)³. El mapa següent il·lustra els diferents grups de la tipologia i els barris que en formen part.

Figura 10. Tipologia de barris (16). Barcelona, 2011

Font: Elaboració pròpia.

Relació entre factors d'entorn i inseguretat a la tipologia de 16

Per tal de veure l'associació entre la percepció d'inseguretat amb les variables d'entorn s'ha calculat per a cada un dels 16 grups de la tipologia la percepció d'inseguretat dels seus veïns i els valors dels indicadors relacionats amb les variables de vulnerabilitat, delinqüència, deteriorament urbà, social i comunitari⁴. D'aquesta manera disposem de les dades d'inseguretat i dels factors d'entorn per a cada un dels 16 grups de la tipologia que es poden representar en un tipus de gràfics anomenats núvols de punts o diagrames de dispersió en què

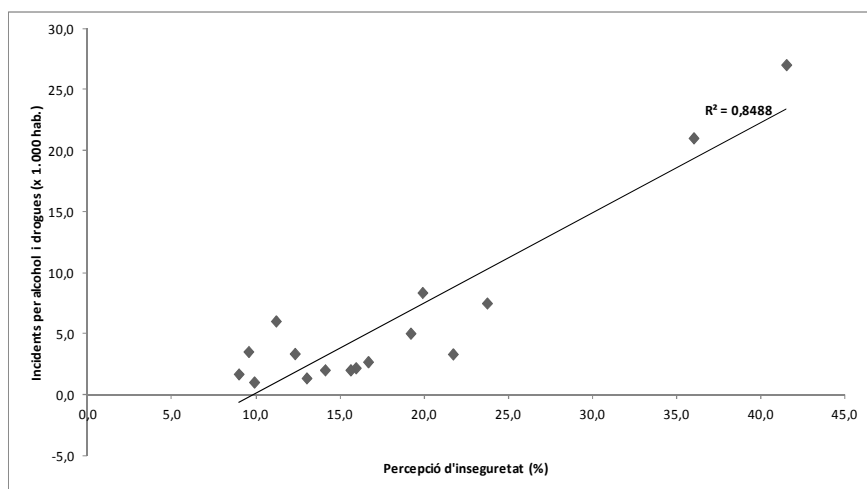
³ Vegeu nombre d'observacions de la tipologia per a la variable independent a l'annex de taules.

⁴ Vegeu els resultats a l'annex de taules.

les X correspondran a la percepció d'inseguretat (de menor a major) i les Y als valors dels indicadors d'entorn. Cada un dels punts és un grup de la tipologia, que se situa en una coordenada respecte l'eix de les X i les Y en funció de la seva posició en la percepció d'inseguretat (la variable dependent) i el valor de l'indicador del factor d'entorn (la variable explicativa). Aquests gràfics permeten realitzar un estudi de la correlació lineal simple entre les variables (entre la variable independent -percepció d'inseguretat- i cada una de les variables explicatives d'entorn). Així, podem veure si la relació entre les dues variables és lineal positiva, lineal negativa o no és lineal. Per exemple, podem veure si a mesura que en els territoris hi ha més brutícia, més delinqüència o bé menys nivell de renda els seus veïns se senten més insegurs. El valor de la R ens informa sobre quina l'ajustament de la recta al núvol de punts, és a dir, si la relació lineal entre les dues variables és robusta.

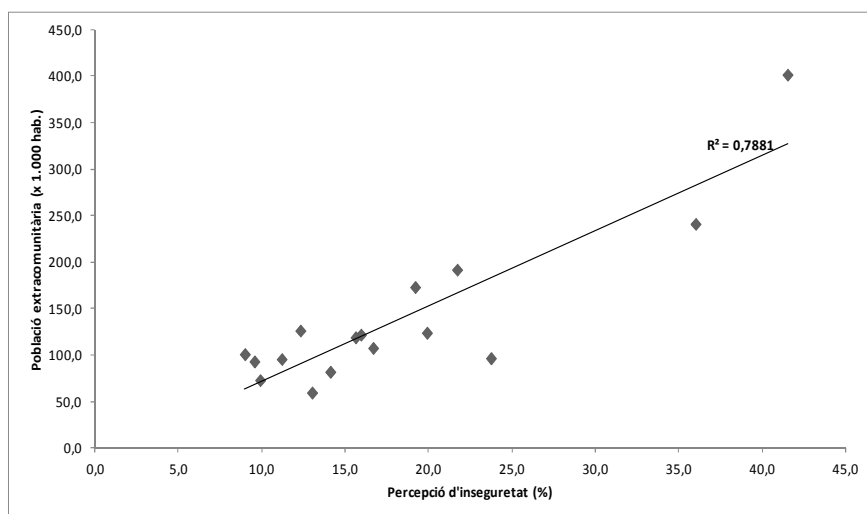
Els resultats mostren que l'associació lineal més robusta s'estableix entre la percepció d'inseguretat i els incidents per consum d'alcohol o drogues (R de 0,8488). Això significa que a mesura que en un territori hi ha més incidents d'aquest tipus, també hi ha més proporció de veïns que senten inseguretat al barri, probablement per les molèsties que poden generar i també per l'atribució d'aquests usos a grups "potencialment perillosos". En segon lloc, apareix l'associació lineal entre la presència de població extraeuropea i la inseguretat (R de 0,7881). Es tracta d'una població vulnerable socioeconòmicament, que d'altra banda té uns hàbits i costums que divergeixen dels de la població autòctona de manera que en l'ús dels espais compartits poden aparèixer conflictes de convivència, i fins i tot derivar en la seva estigmatització i criminalització per part de la resta de la població. En definitiva, la presència d'aquest grups pot insegurar a certa part de la població que els viu com a perillosos. A continuació, un altre indicador de vulnerabilitat: la presència de població aturada (R de 0,7106). A mesura que en un territori hi ha més població aturada, també hi ha més proporció de veïns que senten inseguretat al barri. Per sobre d'una R del 0,7 també apareix la relació entre percepció d'inseguretat i incidents per molèsties a l'espai públic. Com més incidents per molèsties a l'espai públic es registren, més elevada és la proporció de veïns que se senten insegurs al seu barri.

Figura 11. Gràfic de dispersió: percepció d'inseguretat segons incidents per alcohol i drogues per 1.000 habitants. Tipologia de barris (16). Barcelona, 2011

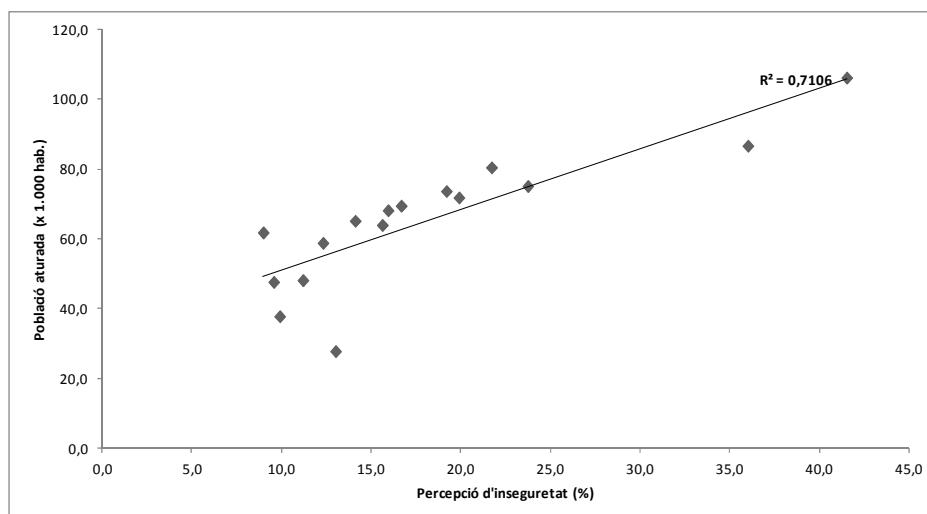
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Figura 12. Gràfic de dispersió: percepció d'inseguretat segons població extraeuropea per 1.000 habitants. Tipologia de barris (16). Barcelona, 2011

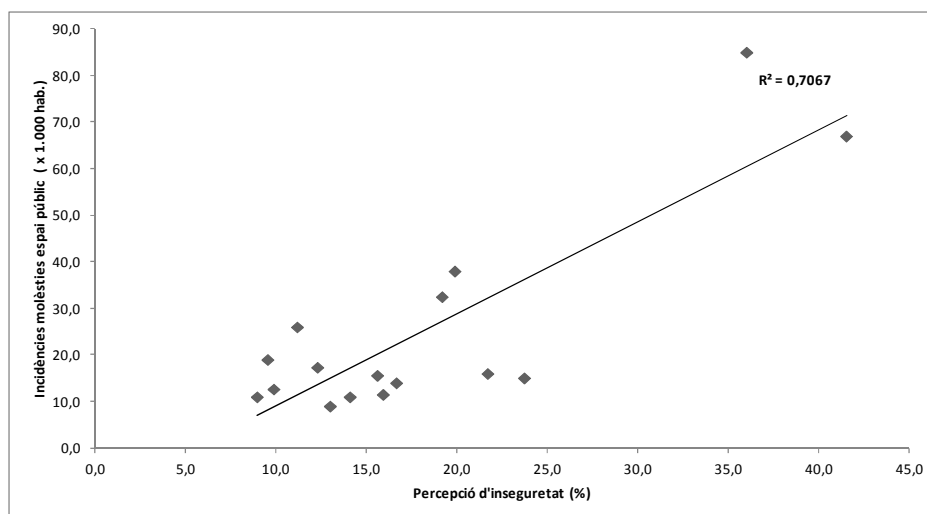
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Figura 13. Gràfic de dispersió: percepció d'inseguretat segons població aturada per 1.000 habitants. Tipologia de barris (16). Barcelona, 2011

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Figura 14. Gràfic de dispersió: percepció d'inseguretat segons incidents per molèsties a l'espai públic per 1.000 habitants. Tipologia de barris (16). Barcelona, 2011

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Amb relacions lineals de menor intensitat amb la percepció d'inseguretat, queden els incidents de prostitució, la presència de població gran (en aquest cas amb una relació negativa, com més gent gran, menys inseguretat) els incidents per baralles i els incidents relacionats amb la convivència veïnal. A continuació, els problemes de neteja, la venda ambulat i la degradació de l'espai públic.

Els indicadors que apareixen menys associats a la percepció d'inseguretat a nivell territorial en aquesta anàlisi són la renda familiar, la localització de fets de victimització, la mendicitat (en aquest cas la relació és negativa: a més incidents relacionats amb la mendicitat, menys inseguretat, un motiu podria ser que en els territoris de renda alta, en general més segurs, es tendeix més a denunciar la mendicitat) i les incidències en l'enllumenat.

Per tant, en aquest cas, es pot veure com el deteriorament de les relacions socials i comunitàries i la vulnerabilitat socioeconòmica (tret de la renda, en aquest cas), apareixen com les variables que com més presents són als barris, més proporció de població s'hi sent insegura. Per contra, la delinqüència i l'estat de l'espai públic estan menys associades a la inseguretat. Així, a nivell de barri, quan es tracta del nivell d'inseguretat dels seus veïns, els aspectes socials predominen sobre la dimensió física o urbana i sobre l'activitat delictiva.

Taula 8. Ajustaments de la recta als núvols de punts. Percepció d'inseguretat segons indicadors d'entorn. Tipologia de barris (16) Barcelona, 2011.

INDICADOR	R ajustament de la recta
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	+0,8488
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	+0,7881
Població aturada x 1.000 hab.	+0,7106
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	+0,7067
Incidents prostitució x 1.000 hab.	+0,6484
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	-0,6293
Incidents baralles x 1.000 hab.	+0,6101
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	+0,6052
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	+0,4827
Incidents venda ambulant i trilers x 1.000 hab.	+0,4756
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	+0,4670
Índex de renda familiar disponible	-0,2932
Fets de victimització x 1.000 hab.	+0,1902
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	-0,0863
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	+0,0488

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona.⁵

Construcció d'una tipologia de 6 territoris en funció dels factors d'entorn i la percepció d'inseguretat

El següent pas que s'ha dut a terme en l'anàlisi és reduir la tipologia de 16 grups de barris a una de 6 grups que facilita encara més l'estudi i que permet relacionar amb major comprensió els factors d'entorn amb la percepció d'inseguretat. Amb aquesta finalitat s'ha calculat la

⁵ Podeu veure la distribució de les variables per a cada un dels grups de la tipologia a l'annex de taules.

percepció d'inseguretat per a cada un dels 16 grups originals i posteriorment s'han agrupat aquests 16 grups en 6 grups en funció del grau d'inseguretat dels seus veïns (de més inseguretat a menys inseguretat)⁶.

La tipologia resultant està formada per un primer grup que correspon als barris amb la major percepció d'inseguretat de la ciutat (tipus 1), en què el 41,5% del seus veïns se sent insegur. De fet, aquest grup de la tipologia està format per un sol barri (el Raval).

A continuació, amb un 36% de veïns que se senten insegurs, es troba el tipus 2 de la tipologia, format només pels barris del Gòtic i Sant Pere i Santa Caterina.

El tercer grup correspon als barris amb un nivell d'inseguretat moderat (tipus 3 de la tipologia), que són aquells on la proporció de veïns que se senten insegurs està per sobre del promig de Barcelona, però que no és tan elevada com en els dos grups anteriors (21,0% suspensen la seguretat, menys d'una quarta part de la seva població). Està format principalment pels barris de l'àrea nord oriental de Barcelona (la majoria dels barris del districte de Nou Barris i d'Horta-Guinardó) i pels que formen part del front marítim (tret de la zona en constant renovació del fòrum, el Besòs i Diagonal Mar) i del districte de Sants.

El quart grup és el de barris amb un nivell d'inseguretat moderadament baix (15,9% del seus veïns se senten insegurs). Està format principalment pels barris de la zona oriental de Barcelona (a partir d'aproximadament el carrer Passeig de Sant Joan fins a la llera del Besòs) que corresponen a la major part del districte de Sant Andreu, part dels barris de Sant Martí i alguns de Nou Barris i d'Horta-Guinardó. També en formen part dos barris de Sants i un de Les Corts.

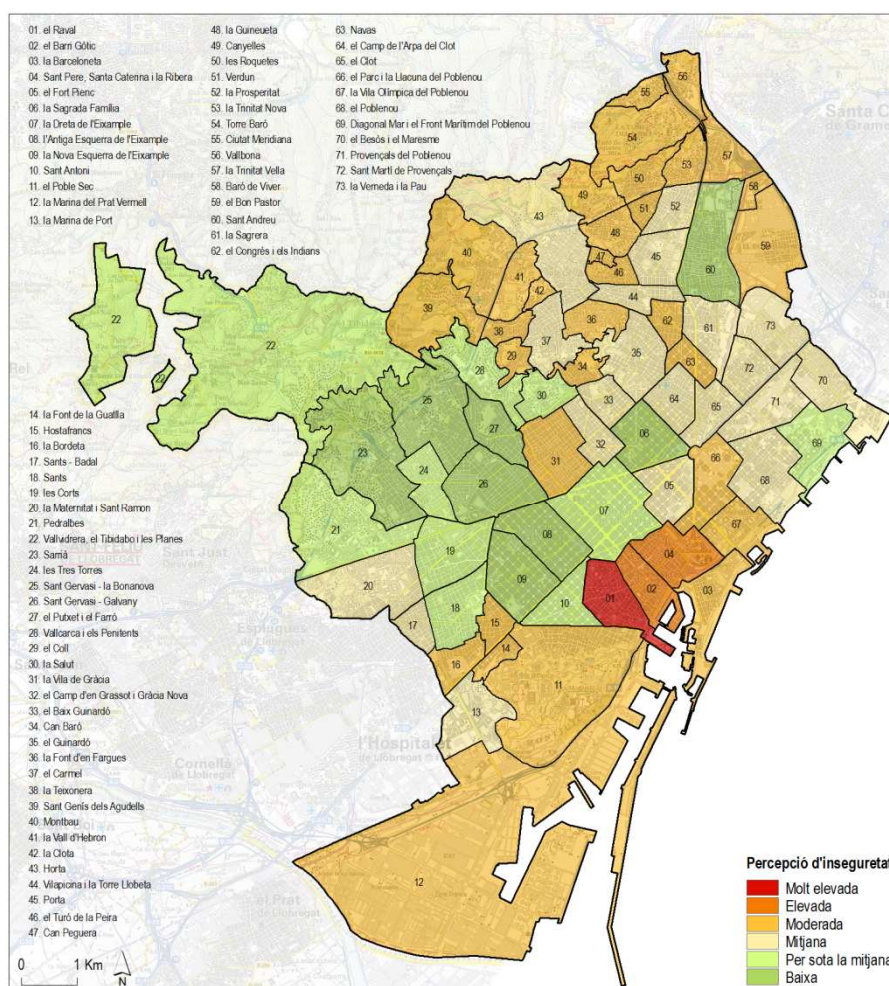
El cinquè grup és el dels barris amb una percepció d'inseguretat baixa (un 12,9% de veïns que se senten insegurs al seu barri). Són 10 barris de la ciutat (el 13,7% del total). Està format majoritàriament pels barris de la zona occidental de Barcelona que queda per sobre i per sota de la Diagonal, sense arribar a l'àrea del front marítim. Es tracta d'alguns barris de l'Eixample, Les Corts, Gràcia i Sarrià. També s'hi uneix un barri a l'altra banda de la ciutat: Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou.

Finalment, el grup 6 de la tipologia correspon als barris amb menys percepció d'inseguretat (un 9,6% dels seus veïns suspensen el nivell de seguretat). Es tracta sobretot dels barris de la part occidental de Barcelona, especialment els que queden per sobre de la Diagonal. Són barris del districte de Sant Gervasi, de l'Eixample i també el barri de Sant Andreu.

⁶ Vegeu taula amb els criteris de definició de la tipologia a l'annex.

En definitiva, la distribució territorial de la inseguretat a Barcelona segueix una pauta força clara que es dibuixa segons dos eixos: la Diagonal i l'eix imaginari que aniria del front marítim sud-oest (la zona Franca i Montjuïc) a la zona nord-est (Horta-Guinardó i Nou Barris). Tal i com es pot observar en el mapa següent, els barris que se situen a la zona d'influència de la Diagonal són barris segurs o amb una percepció d'inseguretat en la mitjana de la ciutat o més baixa, especialment els que es troben al quadrant oest de la ciutat format per una part de l'Eixample, Sarrià i Les Corts. En l'altre extrem, els barris que se situen a prop del mar i a la part nord-est de la ciutat són els que presenten una major inseguretat percebuda. Es tracta dels barris de Ciutat Vella i la zona sud de Sants i la major part dels barris d'Horta-Guinardó i Nou Barris.

Figura 15. Percepció d'inseguretat als barris segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia.

Taula 9. Percepció d'inseguretat segons tipologia de 6 territoris. Barcelona, 2011.

Grup tipologia barris (6)	Percepció d'inseguretat (%)
Tipus 1. Barris amb un nivell d'inseguretat molt elevat	41,5
Tipus 2. Barris amb un nivell d'inseguretat elevat	36,0
Tipus 3. Barris amb un nivell d'inseguretat moderat	21,0
Tipus 4. Barris amb un nivell d'inseguretat moderadament baix	15,9
Tipus 5. Barris amb un nivell d'inseguretat baix	12,9
Tipus 6. Barris amb un nivell d'inseguretat molt baix	9,6
Total Barcelona	16,3

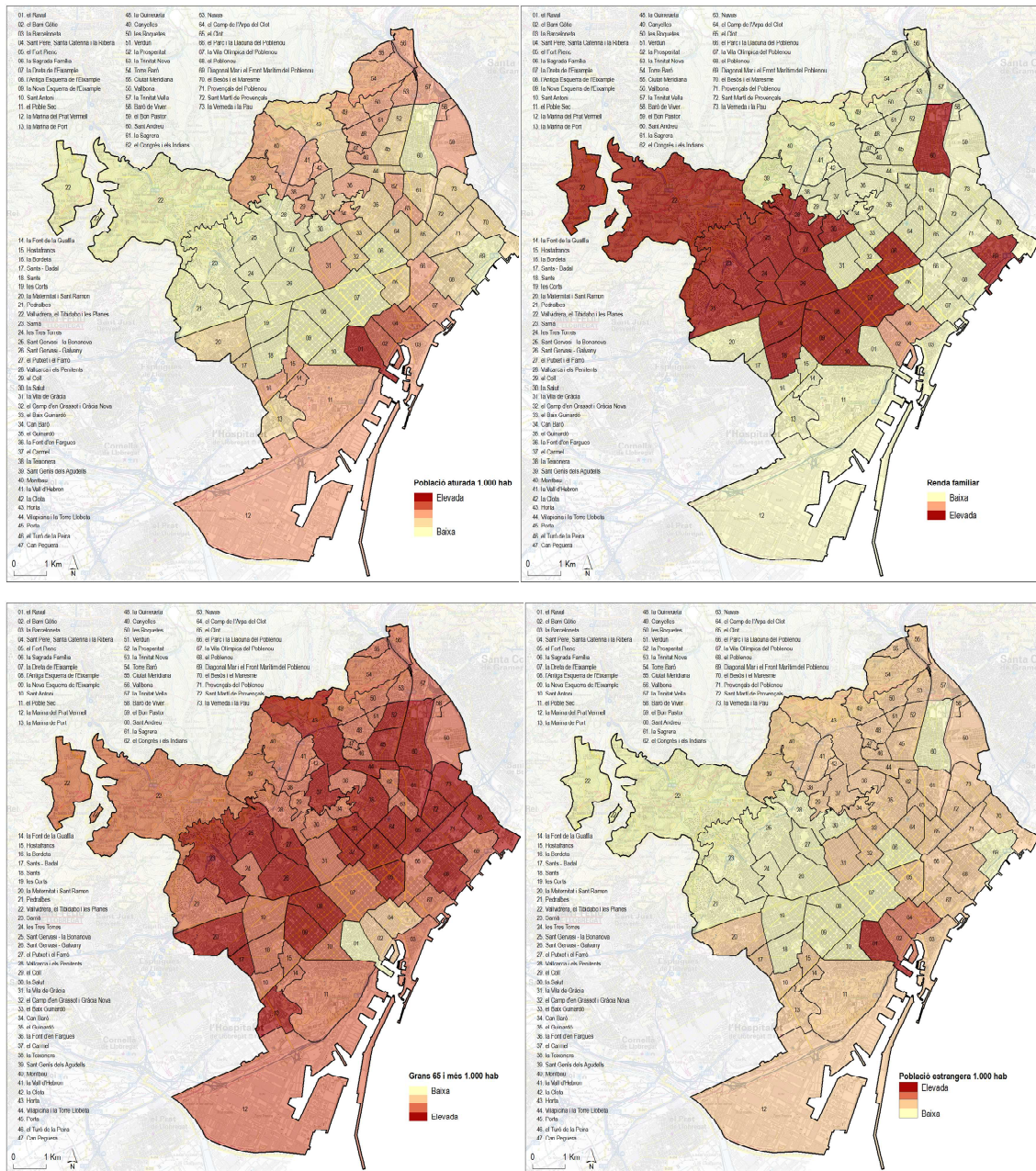
Font: Elaboració pròpia.

Relació entre factors d'entorn i inseguretat a la tipologia de 6

A continuació, per tal de comprovar la incidència dels factors d'entorn en la inseguretat percebuda als sis grups de territoris, se n'examina la seva distribució territorial. Com ja s'intueix en el mapa de la inseguretat i es veurà a continuació, la distribució de la por sembla seguir de manera bastant lògica la distribució de la renda a la ciutat.

Pel que fa als indicadors de **vulnerabilitat**, tal i com s'observa en els mapes següents, els diferents indicadors de vulnerabilitat socioeconòmica presenten una distribució territorial molt similar, en què les rendes més baixes de la ciutat, la major proporció de població aturada i la de població immigrant es localitzen principalment a la zona est de la ciutat i a la part de Sants que queda més a prop de l'Hospitalet de Llobregat. Per contra, la vulnerabilitat física (envelliment) és molt present en tota la ciutat.

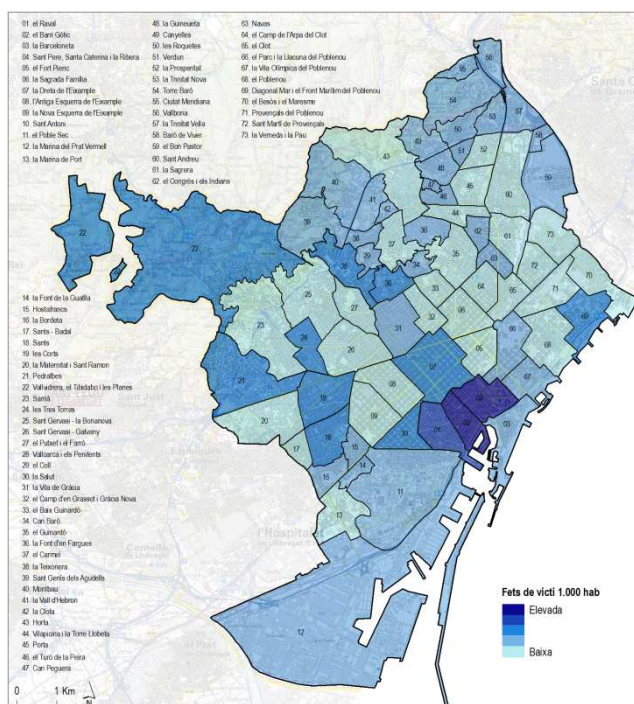
Figura 16. Distribució territorial dels factors de vulnerabilitat segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia.

En quant a la **delinqüència**, la localització més elevada de fets de victimització és als barris més centrals de Barcelona com ara alguns dels barris de Ciutat Vella i l'Eixample i d'altres de nova centralitat com la zona de Diagonal Mar i Front Marítim, així com a alguns dels que tenen rendes més elevades.

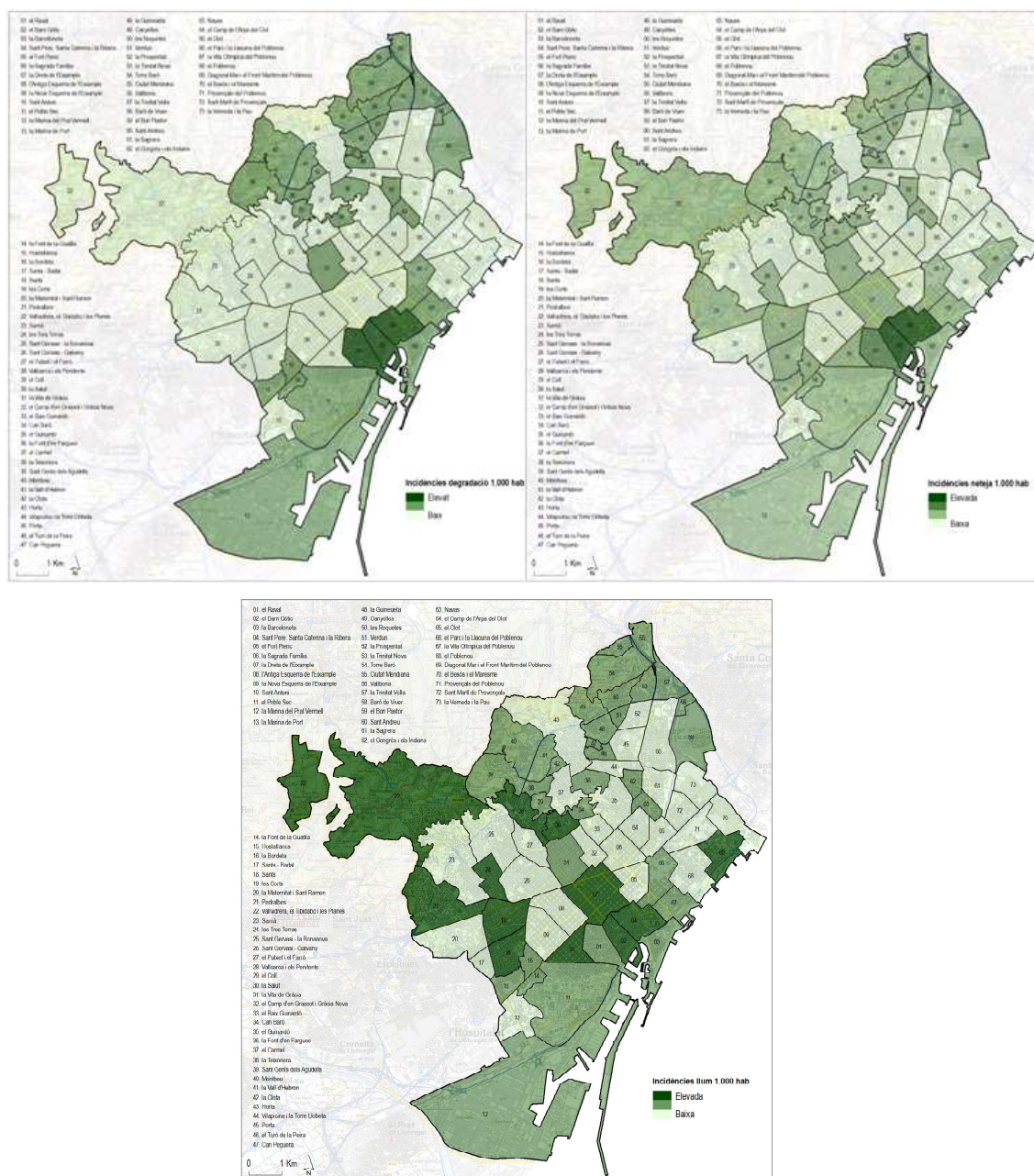
Figura 17. Distribució territorial de la delinqüència segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia.

Pel que fa als indicadors de **deteriorament urbà**, es registren més incidències per degradació de l'espai urbà i per neteja als tres barris més centrals de Ciutat Vella, però també a les zones de rendes més baixes com alguns dels barris d'Horta-Guinardó i Nou Barris i part de Sants. Per contra, sembla que són els barris més benestants els que concentren més incidències per l'estat de l'enllumenat. De fet, si bé en aquest treball s'han contemplat els problemes d'enllumenat com un factor de deteriorament urbà, cal matisar que es tracta d'un indicador amb certa ambivalència. Si bé és cert que pot expressar degradació, també pot ser un indicador de benestar, doncs les classes benestants s'han demostrat més propenses a queixar-se quan no hi ha llum.

Figura 18. Distribució territorial dels factors de deteriorament urbà segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

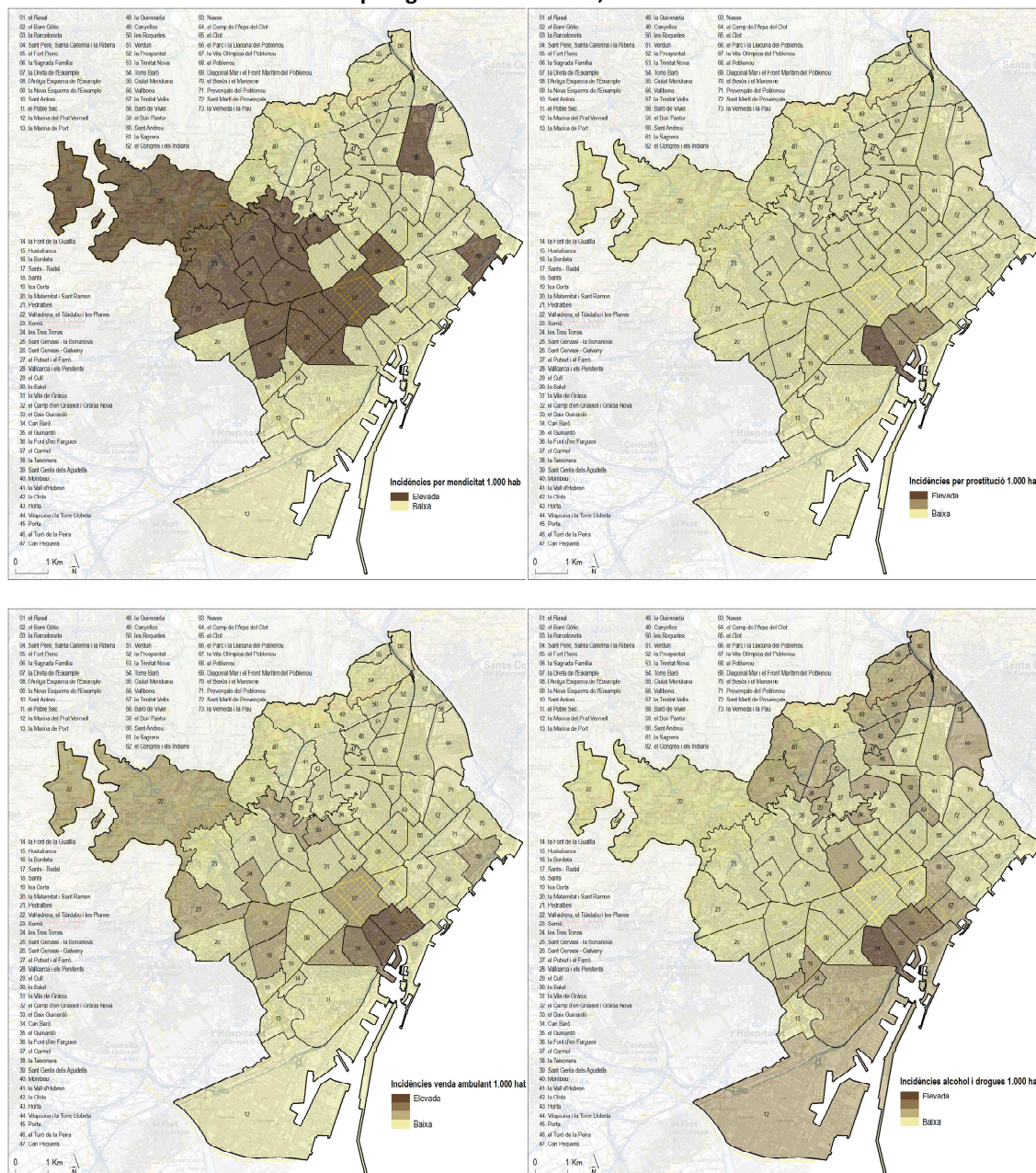

Font: Elaboració pròpia.

Pel que fa als indicadors de **deteriorament de les relacions socials**, les poques incidències que es registren es localitzen sobretot als barris centrals de Ciutat Vella quan es tracta de prostitució, venda ambulants i baralles. Les queixes per mendicitat són més freqüents, en canvi, als barris més benestants, on probablement els signes de pobresa es veuen més com a una molèstia que com a un problema social. És un cas similar al de la manca d'enllumenat. Si bé en aquest treball hem seleccionat aquest indicadors com a expressions de problemes de

deteriorament dels barris, en una altra lectura es podrien considerar com a indicadors de molèstia (menys associats a la degradació i més a la queixa allà on es viu amb major benestar).

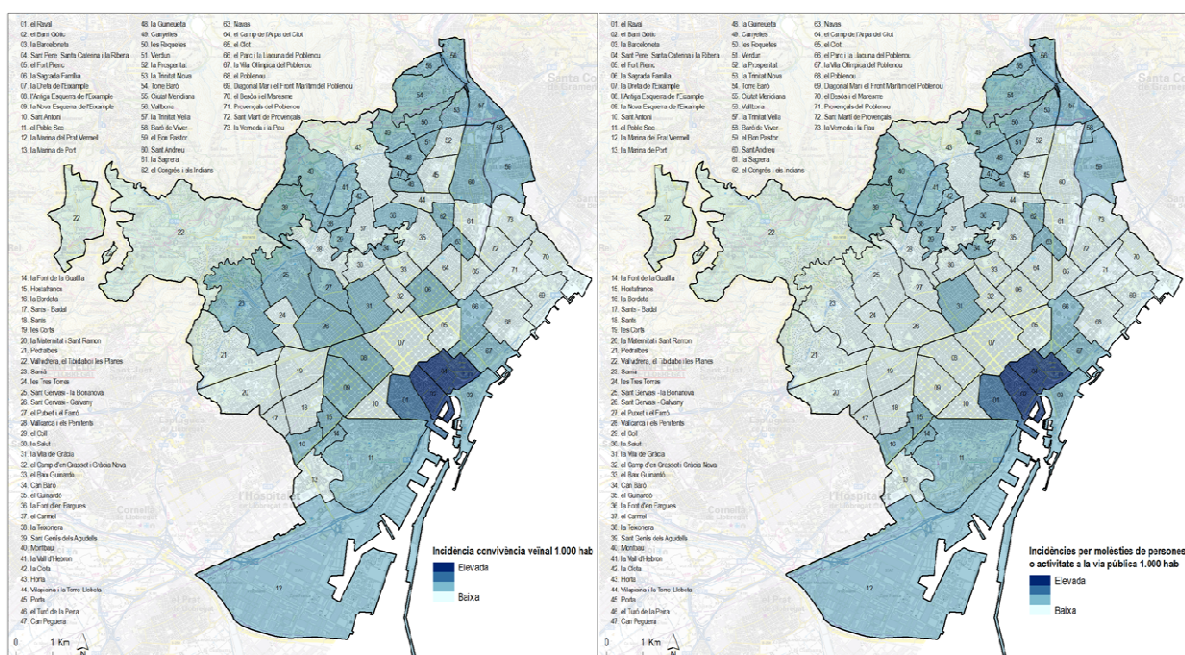
Figura 19. Distribució territorial dels factors de deteriorament de les relacions socials segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia.

Finalment, en quant al **deteriorament de la comunitat**, si bé les molèsties per persones o activitats a l'espai públic i els problemes de convivència veïnal tenen una major incidència als barris centrals de Ciutat Vella, també es localitzen de manera rellevant a la zona de Nou Barris i Horta Guinardó i a alguns barris de Sarrià-Sant Gervasi.

Figura 20. Distribució territorial dels factors de deteriorament de la comunitat segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia.

Si comparem els mapes anteriors amb el mapa que dibuixa la distribució de la inseguretat, podem observar com la percepció d'inseguretat segueix, principalment, les pautes de la distribució de la vulnerabilitat socioeconòmica. Ara bé, cal matisar algunes dades dels indicadors de vulnerabilitat, delinqüència i deteriorament urbà, social i comunitari per a cada grup de la tipologia de la inseguretat. La taula següent presenta els resultats dels indicadors per a cada un dels grups de la tipologia.

Taula 10. Indicadors de vulnerabilitat, delinqüència i deteriorament urbà, social i comunitari segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

	Tipus 1. Barris amb un nivell d'insegu retat molt elevat	Tipus 2. Barris amb un nivell d'insegu retat elevat	Tipus 3. Barris amb un nivell d'insegu retat modera t	Tipus 4. Barris amb un nivell d'insegu retat modera dament baix	Tipus 5. Barris amb un nivell d'insegu retat baix	Tipus 6. Barris amb un nivell d'insegu retat molt baix	Total BCN
VULNERABILITAT							
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	135,0	157,5	206,9	215,3	206,5	212,8	207,5
Població aturada x 1.000 hab.	106,0	86,5	76,2	67,2	50,2	49,1	67,9
Índex de renda familiar disponible	64,2	93,2	71,5	78,7	143,4	137,6	100,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	401,0	240,5	133,1	118,5	89,3	87,9	124,7
DELINQÜÈNCIA							
Fets de victimització x 1.000 hab.	834,0	1.398,5	312,6	224,1	461,5	269,4	340,9
DETERIORAMENT URBÀ							
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	5,0	5,5	3,1	1,6	2,0	1,9	2,5
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	10,0	15,5	9,1	4,3	13,0	6,0	8,2
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	45,0	72,5	26,5	19,8	26,9	19,0	25,4
DETERIORAMENT DE LES RELACIONS SOCIALS							
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4	0,1
Incidents prostitució x 1.000 hab.	7,0	2,5	0,3	0,1	0,1	0,1	0,3
Incidents venda ambulants i trilers x 1.000 hab.	24,0	52,5	4,4	2,3	6,4	3,0	5,5
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	27,0	21,0	6,1	2,2	2,6	1,9	4,8
Incidents baralles x 1.000 hab.	25,0	17,5	6,8	3,8	4,2	3,8	5,8
DETERIORAMENT DE LA COMUNITAT							
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	62,0	93,5	24,3	20,1	22,4	23,0	25,2
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	67,0	85,0	18,6	12,9	13,8	13,6	18,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Tal i com s'observa a la taula, **els barris amb un nivell d'inseguretat molt elevat (tipus 1)** es caracteritzen per reunir la majoria dels factors d'entorn, tot i que no són necessàriament els que tenen una incidència més elevada d'aquests factors. Es tracta de barris de rendes baixes, un volum important de població vulnerable (immigrants i persones sense feina), però no de gent gran. També es tracta de barris on hi ha un nivell de brutícia, degradació i manca d'enllumenat per sobre de la mitjana, si bé no són els que presenten aquesta problemàtica en major intensitat (dada que confirma l'ambivalència dels indicadors de degradació que comentàvem anteriorment). Es tracta de barris que, per la seva centralitat, tenen una activitat delictiva rellevant. Pel que fa al deteriorament social, es tracta d'una zona on la majoria de manifestacions dels problemes socials són més visibles, especialment la prostitució, les

baralles i l'ús d'alcohol i drogues. Finalment, també són barris amb una incidència elevada de molèsties i conflictes en la convivència veïnal i en l'espai públic. Així, es podria dir que en aquests barris tel que es relaciona amb la inseguretat no és tant el nivell d'incidències relacionades amb cada un dels factors d'entorn sinó l'acumulació de diversos factors d'entorn.

Els **barris de tipus 2, amb un nivell d'inseguretat elevat**, tenen unes característiques similars als del tipus 1 però amb algunes diferències. Es tracta de barris amb un volum important de població aturada i estrangera (si bé menys que als barris més insegurs), però amb una renda entorn a la mitjana de la ciutat. Com els més insegurs, tampoc aquests són barris especialment envellits. En segon lloc, es tracta dels barris on hi ha més incidències relacionades amb la degradació de l'espai urbà, especialment de neteja però també d'enllumenat i de degradació. El més rellevant d'aquests territoris és que són els que concentren una activitat delictiva més elevada de la ciutat. També es tracta d'una zona on s'hi concentren els problemes socials, sobretot la venda ambulants. Finalment, el nivell de conflictivitat veïnal d'aquests barris és el més elevat de la ciutat, amb majors incidències en conflictes de convivència i molèsties a l'espai públic.

Els **barris amb un nivell d'inseguretat moderat (tipus 3)**, es caracteritzen per ser barris més envellits que els anteriors, si bé la proporció de gent gran que hi viu és similar a la del conjunt de la ciutat. Són barris amb rendes baixes, amb un volum de població aturada lleugerament superior a la mitjana barcelonina, i amb menys concentració de població immigrant que els barris insegurs. Presenten més efectes de degradació urbana que la mitjana de Barcelona, però sense arribar al volum dels barris més insegurs. I no són barris que destaquin per una gran localització de problemes socials, comunitaris ni activitat delictiva.

Els **barris amb un nivell d'inseguretat moderadament baix (tipus 4)**, destaquen per ser els més envellits de la ciutat, amb una renda mitjana-baixa, i amb un volum de població aturada i estrangera per sota de la mitjana barcelonina. Pel que fa a la resta d'indicadors, destaquen per ser els barris on es localitza una menor activitat delictiva (no són barris atractius per la delinqüència ni per la seva centralitat ni pel seu nivell de renda) i tampoc presenten un nivell de problemàtica social ni comunitària elevat.

Els **barris amb una inseguretat baixa (tipus 5)** tenen un nivell de renda elevat, poca població vulnerable (immigrants i aturats, però si gent gran). Destaquen per tenir un nivell d'incidències en l'enllumenat elevat i també per ser dels únics territoris on es registren incidències per mendicitat. Destaquen també per ser el tercer territori que atrau més activitat delictiva (tot i no ser barris centrals, la seva renda els fa atractius i rendibles per a la delinqüència).

Finalment, **els barris un nivell d'inseguretat baix (tipus 6)** es caracteritzen per tenir rendes elevades i ser on hi viu un menor volum de població vulnerable (tret de gent gran). Són barris amb un deteriorament urbà baix, poca activitat delictiva, un nivell de conflictes comunitaris baix i on pel que fa als problemes socials només es registren més incidents de mendicitat que al conjunt de la ciutat (en barris de renda elevada certs problemes socials es poden interpretar com a molèsties, la pobresa visible molesta, més que no pas es veu com un tema de cohesió).

Les anàlisis anteriors apunten que els indicadors amb una associació més gran amb la distribució de la inseguretat són els que tenen a veure amb la vulnerabilitat socioeconòmica: a mesura que hi ha més població vulnerable socioeconòmicament als territoris, més inseguretat declaren els seus veïns. A banda d'això, als barris més insegurs s'hi suma una major presència de deteriorament urbà, social i comunitari, però la presència d'aquestes problemàtiques no minva progressivament a mesura que els barris es viuen com a menys insegurs: els barris amb una inseguretat moderada, mitjana i baixa, tenen un nivell similar de deteriorament en aquets àmbits. Finalment, si bé l'activitat delictiva es concentra als barris més insegurs per la seva centralitat aquesta característica no és exclusiva d'aquests territoris, sinó que barris més segurs però atractius per la seva renda també són zones que atreuen força delinqüència.

Una síntesi: el risc d'inseguretat segons indicadors sintètics d'entorn

Per a concloure l'anàlisi, s'han construït cinc índexs que sintetitzen les variables explicatives de la inseguretat analitzades anteriorment: la ràtio de vulnerabilitat, la ràtio delictiva, la ràtio de deteriorament urbà, la ràtio de deteriorament social i la ràtio de deteriorament de la comunitat. Cada una de les ràtios s'ha construït sumant els valors dels indicadors que la componen recalculats en base en base 100=Barcelona.

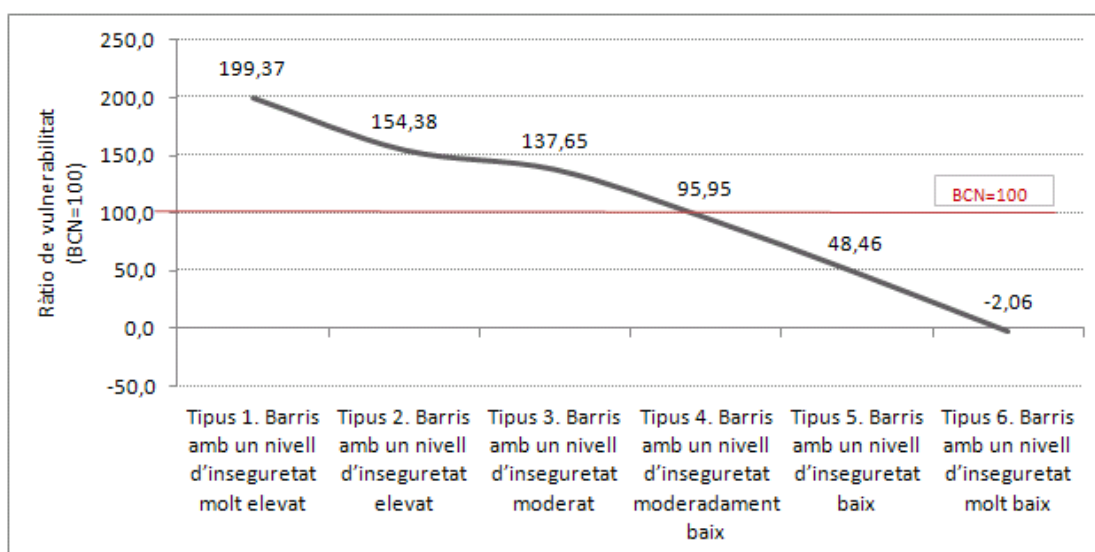
Taula 11. Ràtios de vulnerabilitat, deteriorament urbà, social i comunitari segons indicadors que les componen.

RÀTIO DE VULNERABILITAT	Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab. Població aturada x 1.000 hab. Índex de renda familiar disponible Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.
RÀTIO DELICTIVA	Fets de victimització x 1.000 habitants
RÀTIO DE DETERIORAMENT URBÀ	Incidents degradació espai públic x 1.000 hab. Incidències enllumenat públic x 1.000 hab. Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.
RÀTIO DE DETERIORAMENT DE LES RELACIONS SOCIALS	Incidents mendicitat x 1.000 hab. Incidents prostitució x 1.000 hab. Incidents venda ambulants i trilers x 1.000 hab. Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab. Incidents baralles x 1.000 hab.
RÀTIO DE DETERIORAMENT DE LA COMUNITAT	Incidents convivència veïnal x 1.000 hab. Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.

Font: Elaboració pròpia.

La relació de cada una de les ràtios amb la tipologia de barris ens permet veure de forma sintètica quina és la variable que, a nivell territorial, presenta una major associació amb la percepció d'inseguretat. **Tal i com indiquen els gràfics que segueixen, la relació més lineal és la que s'estableix entre la vulnerabilitat i la percepció d'inseguretat.** De fet, si aquesta ràtio inclogués tan sols indicadors de vulnerabilitat socioeconòmica (exclogués per tant l'envelliment), previsiblement la relació amb la inseguretat encara fos més estreta.

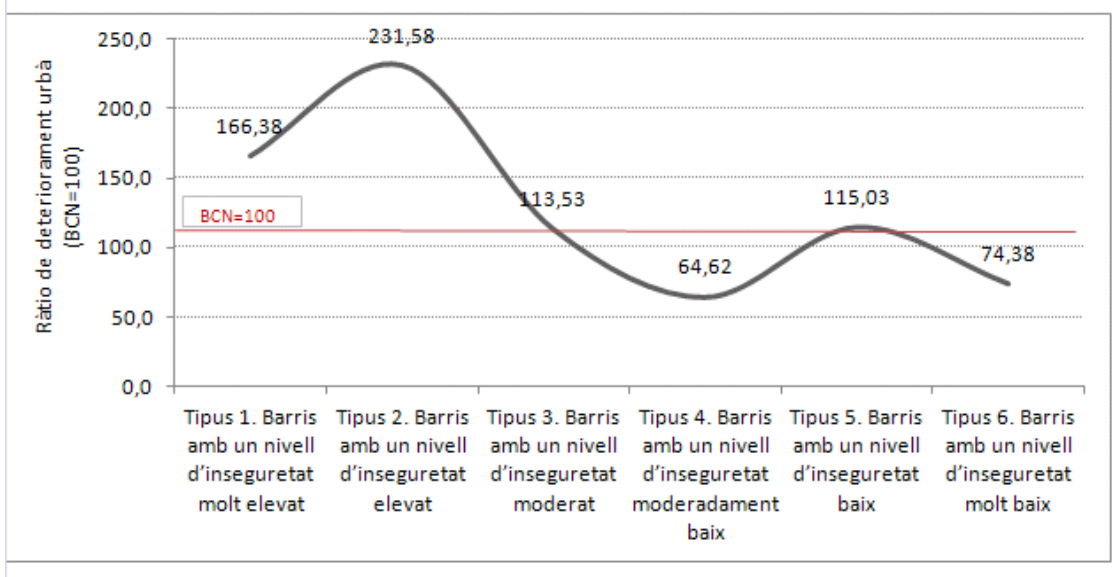
Figura 21. Ràtio de vulnerabilitat segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

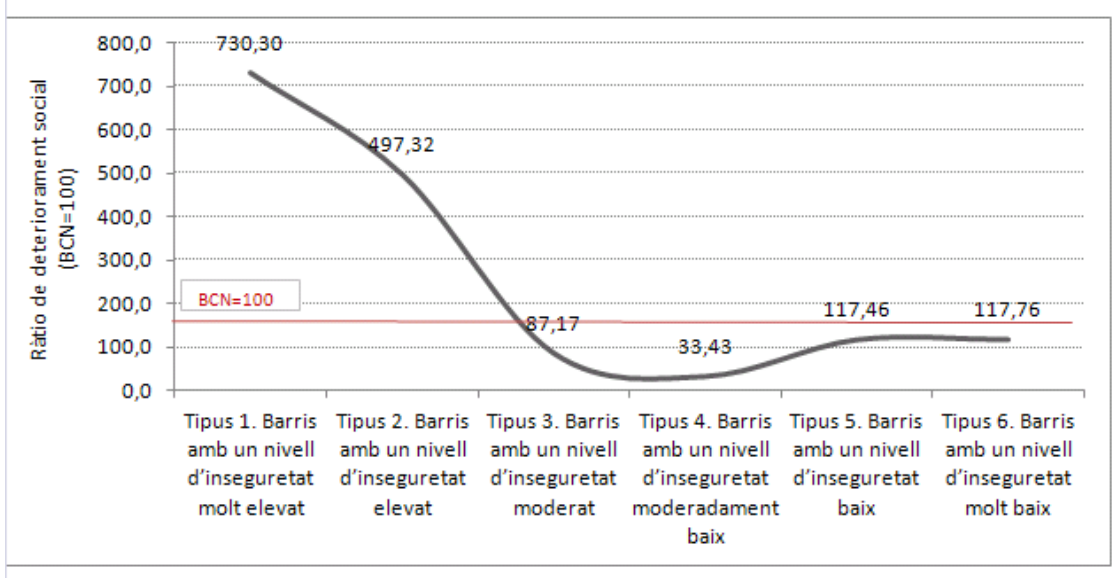
La inseguretat també presenta una tendència a disminuir a mesura que disminueixen les ràtios deteriorament urbà, social i comunitari i la ràtio delictiva, si bé l'ajustament de la relació lineal no és tan precís com en el cas de la vulnerabilitat.

Figura 22. Ràtio de deteriorament urbà segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

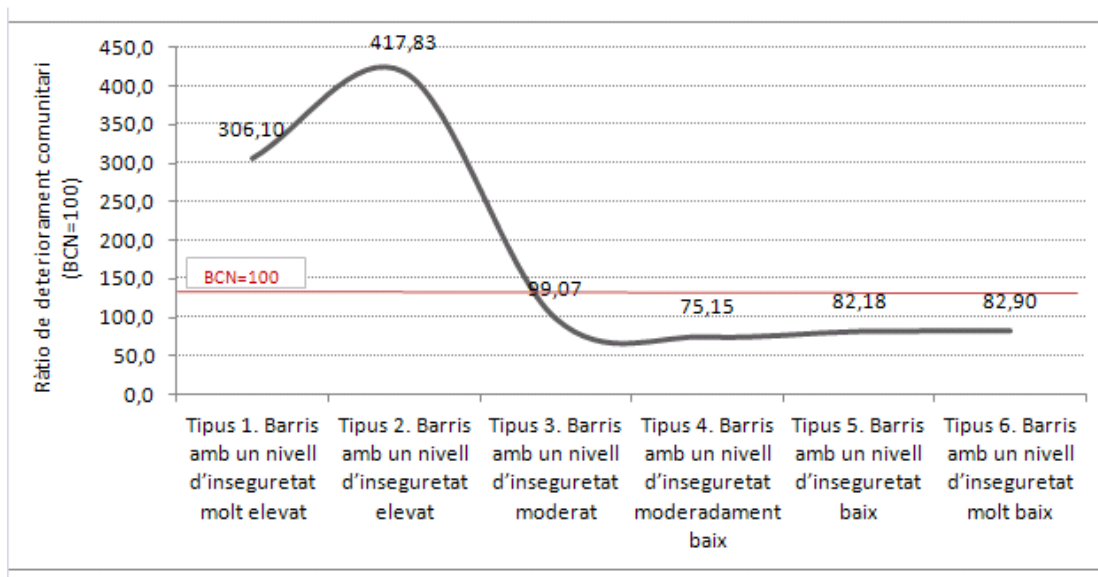
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Figura 23. Ràtio de deteriorament social segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

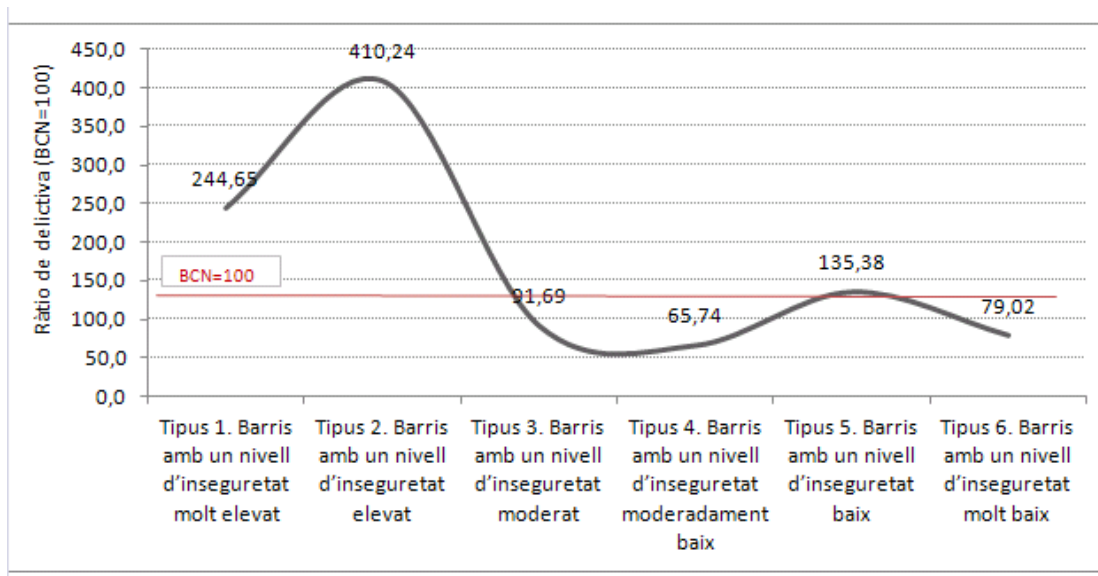
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Figura 24. Ràtio de deteriorament comunitari segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Figura 25. Ràtio delictiva segons tipologia de 6. Barcelona, 2011.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Aquests resultats indiquen que el risc d'inseguretat en un barri és més elevat a mesura que la seva població és més vulnerable, mentre que factors com l'entorn físic, la presència de problemes socials o els conflictes comunitaris accentuen la inseguretat en els barris amb població vulnerable, però no són factors determinants en la inseguretat els territoris. En altres paraules, allà on la població no és vulnerable socioeconòmicament, la sola presència d'altres factors d'entorn no és suficient perquè els veïns se sentin insegurs.

6. CONCLUSIONS

6.1. Principals resultats i validació d'hipòtesis

Inseguretat i factors individuals

Els resultats de les anàlisis anteriors mostren com la percepció d'inseguretat varia de manera significativa en funció de les característiques dels individus. Per tant, podem acceptar la hipòtesi H1. segons la qual la percepció d'inseguretat a Barcelona varia en funció de les característiques dels individus perquè està associada a factors relacionats amb la vulnerabilitat física, la vulnerabilitat socioeconòmica i la victimització prèvia. Concretament, els resultats de l'anàlisi mostren com la victimització, la vulnerabilitat socioeconòmica i la percepció de l'entorn són les principals variables explicatives de les diferències individuals en la inseguretat i, una mica menys la vulnerabilitat física (concretament el sexe). Per tant, acceptem la hipòtesi H1.2. segons la qual les persones que pertanyen a col·lectius amb pocs recursos econòmics i socials per afrontar situacions que suposin una amenaça com les que tenen nivells de renda i formació baixos i les que estan a l'atur se senten més insegures que les que gaudeixen d'un posicionament que els permet resoldre les situacions d'amenaça amb més facilitat. També validem la hipòtesi H1.3. que afirma que les persones que han patit algun fet delictiu (victimitzades) se senten més insegures per una major percepció del risc. Pel que fa a la hipòtesi H1.1. que ens deia que les persones que pertanyen a grups que solen ser més vulnerables físicament com les dones i la gent gran se senten més insegures que les que pertanyen a grups amb més fortalesa física la refutem per falta de resultats unívocs en quant al factor edat.

Els resultats també confirmen que els factors individuals varien en funció del districte on es viu. D'una banda, la capacitat explicativa de les característiques individuals no és la mateixa en tots els districtes: la combinació de factors individuals explica un percentatge diferent de la variació en el sentiment d'inseguretat en segons el districte on viuen els barcelonins. De l'altra, algunes variables individuals són significatives en tots els districtes, mentre que d'altres apareixen com són significatives en alguns districtes però no en altres. Així, només la percepció de l'entorn sembla rellevant en la construcció individual del sentiment de seguretat en els districtes: els veïns que valoren per sota el civisme del seu barri, tenen una major sentiment d'inseguretat que la resta, visquin al districte que visquin. La victimització apareix com a variable individual significativa en el sentiment d'inseguretat dels veïns de la majoria de districtes, però no a tots i la resta de variables no presenten diferències territorials significatives.

Inseguretat i factors d'entorn

L'existència d'una variació territorial dels factors individuals de la inseguretat indica, més enllà de les característiques dels individus i de variables aleatòries incontrolables, que hi ha un efecte territorial que pot modular les percepcions individuals. Per aquest motiu hem estudiat la distribució territorial del sentiment d'inseguretat, concluint que aquest varia en funció del lloc on es viu, i que la distribució territorial d'aquest sentiment correspon a uns factors d'entorn determinats: les seves condicions de vulnerabilitat, delinqüència o deteriorament. Aquest resultat ens confirmen la hipòtesi H2, segons la qual la percepció d'inseguretat a Barcelona varia en funció del lloc on es viu perquè està associada a la presència als barris de vulnerabilitat socioeconòmica, delinqüència o deteriorament urbà, social o comunitari.

Els resultats també indiquen que els veïns dels barris amb major presència de persones vulnerables socioeconòmicament com els de rendes baixes o els que tenen altes taxes d'atur, tenen una major percepció d'inseguretat. Ara bé, l'envelliment no ha mostrat ser un factor significatiu en la percepció d'inseguretat a nivell de barri. Així, només es veu confirmada parcialment la hipòtesi H2.1., segons la qual els veïns dels barris amb major presència de persones vulnerables socioeconòmicament com els de rendes baixes, els que tenen altes taxes d'atur o un volum elevat de població immigrant, tenen una major percepció d'inseguretat. En futurs treballs s'hauria de considerar només la vulnerabilitat socioeconòmica com a factor de la inseguretat en el barri, prescindint de la vulnerabilitat física.

Els resultats mostren certa associació positiva entre la localització de fets delictius, el deteriorament de les relacions socials, el deteriorament urbà i el deteriorament de la comunitat amb la percepció d'inseguretat, però és tracta d'una relació que no sempre és determinant, motiu que ens porta a refutar les hipòtesis H2.2., H2.3, H2.4 i H2.5.

La vulnerabilitat socioeconòmica com a variable amb una major capacitat explicativa de la inseguretat a Barcelona

Si es prenen en comú els resultats a nivell individual i a nivell d'entorn es pot concloure que la majoria de les variables de vulnerabilitat socioeconòmica es comporten igual a nivell individual i a nivell d'entorn en relació a la percepció d'inseguretat. Així, estar a l'atur i tenir renda baixa s'associa amb més inseguretat a la vegada que les persones que viuen en territoris on hi ha més atur i menys renda de la ciutat se senten més insegures. I a la inversa no estar a l'atur i tenir més renda, a la vegada que viure en territoris amb menys atur i més nivell de renda que el promig de la ciutat s'associa a la seguretat. Per contra, les variables de

vulnerabilitat física no coincideixen a nivell individual i agregat: ser vell s'associa amb més inseguretat, però els territoris més insegurs no estan més envellits.

Pel que fa a la **delinqüència**, s'associa intensament amb la inseguretat a nivell individual: ser víctima comporta una major inseguretat. Tanmateix, a nivell territorial no hi ha una associació unívoca entre la inseguretat i la localització de l'activitat delictiva. Alguns territoris insegurs són també zones amb activitat delictiva elevada, però hi ha barris segurs amb nivells de delinqüència rellevants i barris insegurs amb poca delinqüència.

En quant al **deteriorament urbà**, hi ha certa coincidència a nivell individual i de barri. Així, les persones amb una percepció més negativa del seu entorn de barri se senten més insegures, i els barris més insegurs registren més incidències de deteriorament urbà. Ara bé, la relació s'ha demostrat molt més intensa en el nivell individual que en el d'entorn.

El **deteriorament de les relacions socials** només s'ha pogut mesurar a nivell d'entorn. En aquest cas, s'ha observat com és una problemàtica que es concentra en determinades zones de la ciutat, de manera que la seva relació amb la inseguretat no és determinant. Allà on hi ha més inseguretat hi ha una intensitat elevada de problemes socials, però no en tots els territoris més segurs o amb una inseguretat moderada hi ha una problemàtica social baixa. El tipus de variables utilitzades en la mesura del deteriorament social també limita l'anàlisi: al tractar-se d'incidències registrades es pot veure algun biaix, doncs en barris benestants, on no és esperable trobar problemes socials, s'hi registren més incidències, per exemple, de mendicitat. Aquest fet es pot donar, com ja s'ha comentat anteriorment, per la molèstia que provoquen els signes visibles de pobresa en els barris de rendes elevades.

Finalment, pel que fa al **deteriorament comunitari**, percebre que es viu en un entorn incívic (valorar el nivell de civisme per sota) s'associa intensament a la inseguretat a nivell individual mentre que viure en barris on efectivament s'hi registren més problemes de convivència s'associa a la inseguretat en alguns territoris però en d'altres no, o menys intensament.

En definitiva, podem acceptar la hipòtesi principal del treball segons la qual l'any 2011, amb una Barcelona immersa en una situació de crisi econòmica i social, la vulnerabilitat socioeconòmica ha esdevingut el principal factor que modera la percepció d'inseguretat de la població.

Una possible nova via d'anàlisi: l'acumulació de factors, més que la intensitat

Els resultats de l'anàlisi també apunten una tesi molt interessant sobre la qual es podria treballar de cara al futur. Com ja hem dit, a nivell d'entorn la variable amb una associació més gran amb la distribució de la inseguretat a Barcelona és la vulnerabilitat socioeconòmica: a mesura que hi ha més població vulnerable socioeconòmicament als territoris, més inseguretat declaren els seus veïns. A banda d'això, als territoris més insegurs s'hi suma una major presència de deteriorament urbà, social i comunitari, però la intensitat d'aquestes problemàtiques no minva progressivament a mesura que els barris es viuen com a menys insegurs. També, si bé l'activitat delictiva es concentra als barris més insegurs, no es tracta d'una característica exclusiva d'aquests territoris. Tot això indica que el risc d'inseguretat en un barri és més elevat a mesura que la seva població és més vulnerable socioeconòmicament, i la presència de factors com el deteriorament urbà, els problemes socials o els conflictes comunitaris accentuen la inseguretat en els barris amb població vulnerable, però no són factors determinants en la inseguretat dels territoris. Aleshores, és la quantitat o acumulació de factors més que no pas la seva intensitat el que sembla explicar la inseguretat a nivell de territori.

Així doncs, **la vulnerabilitat socioeconòmica és una variable molt rellevant perquè un territori sigui insegur, però per si sola no explica tota la inseguretat. És quan aquesta vulnerabilitat socioeconòmica ve acompanyada dels tots els altres factors d'entorn quan la inseguretat s'accentua i es reuneixen les condicions necessàries de l'estructura social de la por.** Així, quan en un barri amb una població empobrida s'hi sumen la degradació de l'espai físic, la delinqüència, el deteriorament de les relacions socials i el debilitament de la comunitat, és quan es crea l'estructura social de la por.

6.2. Aportacions i limitacions de l'anàlisi

Per acabar el treball, a continuació es relaten les aportacions que ens proporcionen els resultats de les anàlisis de cara al disseny de polítiques de seguretat. Abans però, no s'ha d'obviar que, com qualsevol estudi, aquest treball també presenta algunes limitacions i dificultats.

Limitacions

La primera gran limitació té a veure amb el nostre objecte d'estudi i és gairebé insalvable epistemològicament. La percepció d'inseguretat és un fenomen que es construeix socialment i també de manera individual. Pel que fa a la seva construcció social, hi ha un gran nombre de factors que hi poden incidir i que no són mesurables amb les fonts d'informació de les que disposàvem en aquest treball. Pel que fa a la seva construcció individual, més lligada a les pròpies emocions, tampoc és mesurable des del punt de vista d'aquest treball. Finalment, el factor aleatori inherent a qualsevol variable sempre és incontrolable.

Sobre les limitacions de caire tècnic, les primeres són les lligades a les fonts de dades utilitzades. Com s'ha vist al llarg del treball, les fonts de dades que s'han utilitzat són de dos grans tipus: enquestes i registres d'incidències. Pel que fa a les dades provinents d'enquesta, la seva limitació principal per al present treball, és, en primer lloc, la inherent a qualsevol enquesta: tota enquesta treballa amb una mostra representativa de població i per tant amb uns marges d'error, que s'incrementen cada cop que els resultats es desagreguen atenent a les diverses subpoblacions que la componen, com per exemple les divisions territorials de la ciutat (districtes, barris). Pel que fa a les dades de registre d'incidències, aquestes poden estar esbiaixades en funció de la major disponibilitat d'alguns ciutadans a fer efectives les seves queixes o demandes mitjançant els telèfons de la Guàrdia Urbana o d'atenció al ciutadà. Els hàbits de registre i les codificacions del tipus d'incidències utilitzades per l'Ajuntament de Barcelona i la Guàrdia urbana també poden esbiaixar les dades, segons els seus criteris per tipificar algunes conductes (per exemple qualificar problemes socials com la mendicitat com problemes de brutícia o molèsties a l'espai públic).

Una altra limitació d'aquest treball és la que es refereix a les tècniques estadístiques utilitzades. Si bé s'han utilitzat tècniques que permeten comprovar estadísticament l'existència d'associacions entre diverses variables i la percepció d'inseguretat, aquestes tècniques no sempre ofereixen la possibilitat d'establir relacions de causalitat entre variables. D'altra banda, per a estudiar la relació entre la percepció d'inseguretat, els factors individuals i els factors d'entorn a Barcelona, caldria seguir treballant per elaborar un sol model estadístic que permetés mesurar la contribució dels diferents tipus de factors (individuals i d'entorn) en el sentiment d'inseguretat. En els últims anys han aparegut diversos estudis amb tècniques (anomenades multinivell) que permeten situar les respostes individuals en un context local específic. Aquests treballs combinen variables individuals amb variables d'entorn per tal d'explicar com uns factors poden modular els altres en la seva incidència en la percepció d'inseguretat (Brunton-Smith i Sturgis 2011). Tanmateix, les limitacions temporals d'aquesta

tesina han impedit que per al present treball s'hagin pogut utilitzar aquestes tècniques. Deixem doncs oberta la possibilitat d'explorar més endavant la combinació de variables individuals i agregades per tal d'explicar més afinadament les adaptacions individuals a l'estructura de la inseguretat.

L'última limitació tècnica té a veure amb el temps de referència de l'anàlisi. Un dels principals resultats de l'anàlisi ha estat que la vulnerabilitat socioeconòmica és el factor més rellevant en la percepció d'inseguretat l'any 2011. Si bé aquesta dada es pot relacionar amb la crisi econòmica i social que afecta la nostra ciutat des de l'any 2008, caldria un estudi amb un marc temporal més ampli per determinar si el fet que la vulnerabilitat socioeconòmica sigui la variable que més s'associa a la inseguretat en aquest any té a veure amb el context econòmic o bé és una variable rellevant en tots els anys.

Aportacions

Una vegada assenyalades les limitacions principals d'aquest estudi, a continuació s'indiquen quines són les seves aportacions en quant a la definició i disseny de polítiques de seguretat per a la ciutat de Barcelona.

Una primera i important és la utilitat de la ciència per al disseny de polítiques. És necessari basar les polítiques de seguretat en un coneixement contrastat de la realitat que es fonamenti en l'ús de fonts de dades i indicadors fiables a partir de les quals es realitzin anàlisis per part d'equips tècnics i experts desvinculats de la gestió política. Així, la respostes als problemes de seguretat no ha de pretendre ser ràpida i efectiva popularment sinó que ha de basar-se en una reflexió sobre l'arrel d'aquests problemes. Ara bé, sempre hem de tenir que l'ús d'estudis científics en el disseny de polítiques pot servir per donar una aparença d'objectivitat que no sempre és certa, doncs en la difícil relació que s'estableix entre el científic i el polític el primer no sempre pot controlar l'ús que farà el segon de les anàlisis del primer.

La segona gran aportació és la confirmació que les polítiques de seguretat no s'han de dirigir únicament a contenir o minimitzar la delinqüència sinó a promoure que les persones visquin de manera tranquil·la els seus barris i ciutats. Els resultats de l'estudi constaten que les víctimes de la delinqüència se senten més insegures que la resta de la població. Tanmateix també s'ha constatat que la inseguretat ciutadana no es construeix només a partir de la por de la població a patir un fet delictiu. El sentiment d'inseguretat es manifesta més entre aquells segments de població i aquells barris més desprotegits laboral, econòmic i socialment, mentre que la població més ben situada en l'escala social i econòmica i la que viu en barris

més benestants se sent més segura. Per tant, les polítiques de seguretat, en el context de crisi actual, haurien de prioritzar el desenvolupament o intensificació les intervencions de promoció de la cohesió social per millorar la percepció de seguretat. Lògicament, això no significa oblidar les intervencions en matèria de manteniment i cura de l'espai urbà ni tampoc les de promoció i enfortiment de la xarxa veïnal i comunitària. Tampoc significa que les polítiques de seguretat no s'hagin de dirigir a combatre la delinqüència. La seguretat és un fenomen complex que s'ha d'abordar de forma transversal. L'estricta política criminal no pot per ella sola abordar la complexitat d'aquest fenomen i de les seves manifestacions. Cal formular polítiques de seguretat que combinin la solució penal amb el reforç de la comunitat, la inclusió social i la cohesió social i territorial.

7. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Bericat, E. (1998) *La integración de los métodos cuantitativo y cualitativo en la investigación social. Significado y medida*, Barcelona: Editorial Ariel.

Borràs, V., López, P., Lozares, C. (1999) 'La articulación entre lo cuantitativo y lo cualitativo: de las grandes encuestas a la recogida de datos intensiva'. *Qüestió. Quaderns d'estadística, Sistemes, Informàtica i Investigació* 23 (3), 525-541.

Brunton-Smith, I., Sturgis, P. (2011) 'Do neighborhoods generate fear of Crime? An empirical test using the British Crime survey'. *Criminology* 49 (2), 331-369.

Comisió Tècnica de Seguretat Urbana (1986) *Municipio y seguridad: estrategias para una política de seguridad urbana. Informe Socias: una aproximación a las propuestas sobre seguridad urbana*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Farrall, S., Bannister, J., Ditton, J., Gilchrist, E. (2000) 'Social psychology and the fear of crime. Re-examining a speculative model'. *British Journal of Criminology* 40, 399-413.

Gray, E., Jackson, J., Farrall, S. (2008) 'Reassessing the Fear of Crime'. *European Journal of Criminology* 5 (3), 363-380.

Franklin, T., Franklin, C., Fearn, N. (2008) 'A Multilevel Analysis of the Vulnerability, Disorder, and Social Integration Models of Fear of Crime. *Soc Just Res* 21, 204-227.

Hale, C. (1996) 'Fear of Crime: A Review of the Literature'. *International Review of Victimology* 4, 79-150.

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2007) *Inseguretat ciutadana: el fet i la percepció. L'estat de la seguretat ciutadana a l'Àrea Metropolitana de Barcelona*. Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona.

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2010) *Seguretat ciutadana i convivència a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Informe 2010 sobre l'estat de la seguretat ciutadana a l'Àrea Metropolitana de Barcelona*. Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona.

Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona (2012) *Informe 2012 sobre l'estat de la seguretat ciutadana a l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Seguretat i convivència a l'ÀMB*. Barcelona: Àrea Metropolitana de Barcelona.

Kilias, M., Clerici, C. (2000) 'Different measures of vulnerability in their relation to different dimensions of fear of crime'. *British Journal of Criminology* 4, 79-150.

Larrauri, E. (2007) 'Ayuntamientos de izquierdas y control del delito' *InDret. Revista para el análisis del derecho* 3, 2-23.

Markowitz, F., Bellair, P., Liska, A., Liu, J. (2001) 'Extending social disorganization theory: modeling the relationships between cohesion, disorder, and fear'. *Criminology* 39 (2), 293-320.

Murrià, M., González, C., Cónsola, A. (2013) *Metodología para el análisis, diseño y evaluación de políticas de seguridad: el plan de seguridad ciudadana de Barcelona*. 'XI Congreso Español de Sociología'. Celebrat 9-11 Juliol 2013 a la Universidad Complutense de Madrid.

Robinson, J., Lawton, B., Taylor, R., Perkins, D. (2003) 'Multilevel Longitudinal Impacts of Incivilities: Fear of Crime, Expected Safety, and Block Satisfaction'. *Journal of Quantitative Criminology* 19 (3), 237-274.

Sabaté, J. (2005) *L'Enquesta de victimització de Barcelona i de l'Àrea Metropolitana, vint-i-dos anys. Una proposta d'anàlisi de la seguretat urbana des de l'administració local*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona i Mancomunitat de Municipis de l'ÀMB.

Sampson, R. (2009) 'Disparity and diversity in the contemporary city: Social (dis)order revisited'. *British Journal of Sociology* 60, 1-31.

Sampson, R., Groves, B. (1989) 'Community Structure and Crime: Testing Social-Disorganization Theory'. *American Journal of Sociology* 94, 774-802.

Sampson, R., Raudenbush, S. (2001) 'Disorder in Urban Neighbourhoods: Does it lead to crime?'. a *Convivencia ciudadana, seguridad pública y urbanismo. Diez textos fundamentales del panorama internacional* ed. per Ortiz de Urbina, I., Ponce, J. Barcelona: Fundación Democracia y Gobierno Local i Diputació de Barcelona, 249-260.

Sampson, R., Radenbaush, S. (2004) 'Seeing Disorder: Neighborhood Stigma and the Social Construction of Broken Windows'. *Social Psychology Quarterly* 67 (4), 319–342.

Vozmediano, L., San Juan, C., Vergara, A. (2008) 'Problemas de medición del miedo al delito. algunas respuestas teóricas y técnicas'. *Revista Electrónica de Ciencia Penal y Criminología* 10 (07), 1-17.

Wilson, J., Kelling, G. (1982) 'Broken windows: The police and neighborhood safety'. *The Atlantic Magazine* March 1982.

Wyant, B. (2008) 'Multilevel Impacts of Perceived Incivilities and Perceptions of Crime Risk on Fear of Crime Isolating Endogenous Impacts'. *Journal of Research in Crime and Delinquency* 45 (1), 39-64.

8. ANNEX DE TAULES

Factors d'entorn segons 73 barris, tipologia de 16 i tipologia de 6

Taula 12. Factors d'entorn segons districtes Barcelona, 2011.

	CIUT AT VELL A	EIXA MPLE	SANT S- MON TJUIC	LES CORT S	SARRI A-ST. GERV ASI	GRÀC IA	HORT A- GUIN ARDÓ	NOU BARR IS	SANT ANDR EU	SANT MAR TI	BCN
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	164,0	219,7	199,3	228,3	201,5	210,8	239,9	216,9	190,4	183,6	207,5
Població aturada x 1.000 hab.	93,0	57,0	74,0	45,3	34,3	58,6	62,5	85,5	73,7	70,0	67,9
Índex de renda familiar disponible	77,0	112,0	75,1	141,4	178,9	105,8	80,3	61,6	74,1	81,7	100,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	264,0	120,7	142,1	84,3	63,3	91,8	106,0	139,0	140,9	113,8	124,7
Fets de victimització x 1.000 hab.	1.058,3	507,5	375,0	285,3	244,6	189,9	199,3	162,7	242,6	406,3	340,9
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	5,3	2,4	2,0	2,0	1,9	2,2	1,8	1,6	2,1	2,2	2,5
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	12,0	4,5	5,2	5,6	9,7	6,6	6,3	4,7	3,5	4,3	8,2
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	53,9	21,7	19,1	11,7	19,7	19,6	20,4	18,2	20,8	26,3	25,4
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,1	1,0	0,1	0,1	0,5	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Incidents prostitució x 1.000 hab.	4,3	0,6	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
Incidents venda ambulant i trilers x 1.000 hab.	32,3	7,6	2,5	1,7	1,3	6,0	1,3	1,7	1,9	3,7	5,5
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	21,5	3,5	4,2	1,5	1,6	2,3	1,8	2,5	2,6	2,9	4,8
Incidents baralles x 1.000 hab.	20,4	5,9	6,0	2,5	3,2	3,0	2,9	5,1	4,3	5,2	5,8
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	70,9	27,9	27,0	21,4	21,7	26,9	18,7	21,1	18,6	20,9	25,2
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	68,2	16,1	20,4	14,1	14,4	18,3	10,1	12,6	12,3	18,3	18,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 13. Factors d'entorn segons 73 barris. Barcelona, 2011.

	El Raval	El Gòtic	Barceloneta	Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera	El Fort Pienc	La Sagrada Família	La Dreta de l'Eixample	L'antiga esquerra de l'Eixample	La nova Esquerra de l'Eixample	Sant Antoni	El poble Sec	La Marina del Prat Vermell
Índex de renda familiar disponible	64,2	97,3	76,5	89,1	99,9	95,6	152,5	120,8	107,6	96,1	71,9	57,1
Població aturada x 1.000 hab.	106,0	83,0	93,0	90,0	59,0	59,0	48,0	58,0	56,0	62,0	84,0	106,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	401,0	261,0	174,0	220,0	148,0	122,0	95,0	119,0	113,0	127,0	227,0	78,0
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	135,0	148,0	206,0	167,0	201,0	222,0	221,0	222,0	218,0	234,0	181,0	223,0
Fets de victimització x 1.000 hab.	834,0	1916,0	1028,0	881,0	172,0	285,0	1336,0	446,0	236,0	641,0	458,0	681,0
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	10,0	17,0	10,0	14,0	4,0	3,0	8,0	5,0	3,0	4,0	7,0	28,0
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	45,0	91,0	38,0	54,0	18,0	17,0	38,0	23,0	15,0	23,0	21,0	69,0
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	5,0	7,0	4,0	4,0	2,0	1,0	4,0	2,0	2,0	2,0	3,0	12,0
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	2,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Incidents prostitució x 1.000 hab.	7,0	5,0	0,0	0,0	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,0
Incidents venda ambulants i trilers x 1.000 hab.	24,0	91,0	19,0	14,0	10,0	11,0	18,0	3,0	2,0	2,0	4,0	39,0
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	27,0	35,0	11,0	7,0	2,0	2,0	6,0	4,0	2,0	5,0	7,0	87,0
Incidents baralles x 1.000 hab.	25,0	24,0	17,0	11,0	4,0	4,0	10,0	6,0	4,0	7,0	9,0	30,0
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	67,0	125,0	40,0	45,0	14,0	11,0	26,0	18,0	11,0	20,0	34,0	28,0
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	62,0	109,0	46,0	78,0	22,0	24,0	34,0	36,0	24,0	28,0	36,0	19,0

	La Marin a del Port	Font de la Guatl a	Hostaf rancs	La Bordet a	Sants- Badal	Sants	Les Corts	La mater nitat i Sant Ramon	Pedral bes	Vallvid rera, Tibida bo, Les Planes	Sarrià	Les Tres Torres
Índex de renda												
familiar disponible	70,2	78,0	73,0	71,0	73,9	84,6	129,6	115,7	241,5	161,4	176,3	212,3
Població aturada x												
1.000 hab.	73,0	83,0	66,0	66,0	54,0	60,0	54,0	55,0	27,0	27,0	28,0	29,0
Població de												
nacionalitat												
extraeuropea x 1.000												
hab.	119,0	136,0	164,0	113,0	143,0	157,0	93,0	80,0	80,0	42,0	55,0	55,0
Població gran (65												
anys i +) x 1.000 hab.	188,0	204,0	191,0	202,0	199,0	206,0	221,0	229,0	235,0	163,0	207,0	197,0
Fets de victimització												
x 1.000 hab.	177,0	292,0	214,0	179,0	243,0	673,0	285,0	339,0	479,0	0,0	258,0	214,0
Incidències												
enllumenat públic x												
1.000 hab.	3,0	3,0	5,0	3,0	5,0	6,0	6,0	5,0	9,0	68,0	8,0	5,0
Recollida i neteja de												
l'espai urbà x 1.000												
hab.	14,0	16,0	23,0	19,0	10,0	25,0	12,0	13,0	27,0	71,0	20,0	10,0
Incidents degradació												
espai públic x 1.000												
hab.	1,0	2,0	3,0	2,0	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,0	2,0	1,0
Incidents mendicitat												
x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents prostitució												
x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents venda												
ambulant i trilers x												
1.000 hab.	2,0	1,0	2,0	1,0	1,0	2,0	2,0	2,0	2,0	0,0	1,0	0,0
Incidents												
alcohol/drogues x												
1.000 hab.	3,0	2,0	3,0	2,0	2,0	3,0	2,0	3,0	2,0	1,0	1,0	1,0
Incidents baralles x												
1.000 hab.	3,0	3,0	9,0	4,0	4,0	6,0	3,0	4,0	3,0	3,0	2,0	1,0
Incidents per												
molèsties a la via												
pública x 1.000 hab.	16,0	14,0	26,0	15,0	11,0	18,0	14,0	12,0	12,0	8,0	13,0	7,0
Incidents												
convivència veïnal x												
1.000 hab.	17,0	26,0	28,0	25,0	29,0	25,0	21,0	18,0	16,0	27,0	17,0	16,0

	Sant Gervasi-Bonanova	Sant Gervasi-Galvaní	El Putget i Farró	Vallcarca i Els Penitents	El Coll	La Salut	Vila de Gràcia	El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	Baix Guinardó	Can Baró	El Guinardó	La Font d'en Fargues
Índex de renda familiar disponible	192,7	189,0	139,0	118,8	91,7	113,7	107,1	98,0	89,7	72,5	86,4	102,6
Població aturada x 1.000 hab.	35,0	37,0	50,0	59,0	53,0	60,0	63,0	58,0	59,0	64,0	64,0	76,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	55,0	66,0	107,0	84,0	97,0	75,0	118,0	85,0	106,0	92,0	113,0	40,0
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	222,0	227,0	193,0	222,0	186,0	224,0	200,0	222,0	241,0	220,0	224,0	204,0
Fets de victimització x 1.000 hab.	136,0	433,0	83,0	115,0	81,0	95,0	338,0	63,0	243,0	149,0	332,0	0,0
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	9,0	9,0	8,0	12,0	5,0	6,0	8,0	3,0	4,0	5,0	5,0	9,0
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	18,0	17,0	22,0	23,0	19,0	17,0	25,0	11,0	15,0	24,0	19,0	31,0
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	2,0	3,0	1,0	2,0	2,0	2,0	3,0	2,0	2,0	2,0	1,0	1,0
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents prostitució x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents venda ambulants i trilers x 1.000 hab.	2,0	2,0	1,0	2,0	1,0	30,0	5,0	1,0	2,0	1,0	1,0	2,0
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	1,0	3,0	1,0	2,0	1,0	1,0	3,0	2,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Incidents baralles x 1.000 hab.	3,0	6,0	2,0	2,0	2,0	4,0	4,0	3,0	2,0	3,0	3,0	1,0
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	12,0	20,0	13,0	9,0	8,0	7,0	31,0	9,0	5,0	11,0	8,0	5,0
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	18,0	27,0	22,0	17,0	23,0	21,0	37,0	20,0	18,0	16,0	20,0	15,0

	El Carmel	La Teixonera	Sant Genís dels Agudells	Montbau	La Vall d'Hebrón	La Clota	Horta	Vilapicina-Torre Llobeta	Porta	El Turó de la Peira	Can Peguera	La Guineueta
Índex de renda familiar disponible	64,4	66,7	80,9	76,0	91,8	78,8	81,0	74,1	65,3	55,2	34,0	66,0
Població aturada x 1.000 hab.	77,0	59,0	59,0	57,0	57,0	48,0	68,0	67,0	71,0	62,0	66,0	83,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	117,0	122,0	104,0	93,0	71,0	197,0	111,0	115,0	121,0	259,0	33,0	66,0
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	209,0	202,0	276,0	344,0	234,0	251,0	234,0	238,0	256,0	252,0	247,0	274,0
Fets de victimització x 1.000 hab.	92,0	57,0	207,0	153,0	580,0	0,0	190,0	262,0	123,0	309,0	498,0	185,0
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	5,0	8,0	13,0	7,0	9,0	41,0	8,0	3,0	5,0	2,0	11,0	6,0
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	21,0	18,0	23,0	15,0	15,0	41,0	24,0	19,0	17,0	15,0	42,0	24,0
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	1,0	1,0	3,0	3,0	5,0	0,0	2,0	2,0	1,0	1,0	4,0	2,0
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents prostitució x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents venda ambulants i trilers x 1.000 hab.	2,0	1,0	1,0	5,0	1,0	4,0	1,0	2,0	1,0	1,0	2,0	3,0
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	3,0	3,0	1,0	2,0	2,0	4,0	1,0	2,0	2,0	1,0	5,0	3,0
Incidents baralles x 1.000 hab.	4,0	3,0	1,0	3,0	3,0	9,0	4,0	5,0	5,0	4,0	5,0	3,0
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	17,0	10,0	10,0	16,0	12,0	9,0	11,0	9,0	11,0	10,0	30,0	18,0
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	22,0	23,0	17,0	11,0	10,0	32,0	17,0	16,0	19,0	25,0	54,0	10,0

	Canyelles	Les Roquetes	Verdun	La Prosperitat	La Trinitat Nova	Torre Baró	Ciutat Meridiana	Vallbona	Trinitat Vella	Baró de Viver	El Bon Pastor	Sant Andreu
Índex de renda familiar disponible	75,1	54,5	54,8	63,0	46,9	57,7	50,5	52,3	61,8	38,1	55,5	79,5
Població aturada x 1.000 hab.	85,0	84,0	83,0	71,0	111,0	109,0	113,0	106,0	110,0	70,0	71,0	70,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	42,0	189,0	157,0	138,0	180,0	88,0	332,0	87,0	321,0	62,0	196,0	66,0
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	211,0	170,0	230,0	239,0	210,0	154,0	157,0	182,0	132,0	171,0	157,0	191,0
Fets de victimització x 1.000 hab.	292,0	64,0	174,0	13,0	281,0	208,0	32,0	0,0	279,0	473,0	602,0	278,0
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	8,0	3,0	3,0	3,0	5,0	32,0	7,0	13,0	4,0	7,0	8,0	3,0
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	16,0	15,0	13,0	17,0	18,0	52,0	12,0	59,0	24,0	16,0	22,0	20,0
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	2,0	1,0	1,0	1,0	3,0	2,0	1,0	9,0	4,0	5,0	3,0	2,0
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents prostitució x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents venda ambulat i trilers x 1.000 hab.	3,0	1,0	1,0	1,0	5,0	2,0	1,0	1,0	2,0	1,0	4,0	2,0
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	1,0	2,0	5,0	2,0	8,0	2,0	2,0	1,0	11,0	2,0	2,0	1,0
Incidents baralles x 1.000 hab.	2,0	7,0	9,0	4,0	3,0	4,0	7,0	7,0	8,0	3,0	6,0	3,0
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	14,0	12,0	21,0	9,0	13,0	11,0	13,0	38,0	18,0	11,0	17,0	11,0
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	14,0	21,0	32,0	22,0	19,0	31,0	27,0	34,0	31,0	15,0	18,0	16,0

	La Sagre ra	El Congrés i els Indians	Nava s	El Camp de l'Arpa del Clot	El Clot	El Parc i la Llacuna del Poble nou	La Vila Olímpica del Poble nou	El Poble nou	Diagonal Mar i el Front Marítim del Poble nou	El Besòs i el Maresme	Provençals del Poblenou	Sant Martí de Provençals	La Verneda i la Pau
Índex de renda familiar disponible	76,6	75,0	77,5	85,1	81,1	89,0	149,3	88,5	123,4	51,8	83,7	62,8	63,7
Població aturada x 1.000 hab.	65,0	65,0	65,0	71,0	64,0	60,0	62,0	61,0	76,0	87,0	70,0	74,0	75,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	116,0	110,0	115,0	119,0	109,0	126,0	70,0	103,0	85,0	251,0	98,0	90,0	87,0
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	204,0	254,0	224,0	217,0	168,0	183,0	90,0	174,0	142,0	186,0	173,0	256,0	247,0
Fets de victimització x 1.000 hab.	212,0	78,0	31,0	416,0	606,0	742,0	1337,0	640,0	777,0	161,0	25,0	99,0	74,0
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	3,0	4,0	3,0	3,0	4,0	8,0	6,0	5,0	6,0	4,0	7,0	2,0	4,0
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	22,0	21,0	19,0	20,0	27,0	44,0	40,0	32,0	23,0	28,0	36,0	17,0	16,0
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	2,0	2,0	1,0	2,0	2,0	6,0	7,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,0	1,0
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents prostitució x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents venda ambulants i trilers x 1.000 hab.	1,0	1,0	1,0	2,0	4,0	13,0	11,0	2,0	6,0	4,0	2,0	2,0	2,0
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	2,0	4,0	2,0	2,0	2,0	7,0	7,0	3,0	3,0	5,0	3,0	2,0	1,0
Incidents baralles x 1.000 hab.	5,0	4,0	3,0	3,0	5,0	10,0	32,0	4,0	3,0	5,0	3,0	3,0	2,0
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	12,0	16,0	10,0	16,0	19,0	36,0	38,0	21,0	17,0	23,0	13,0	13,0	9,0
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	20,0	17,0	20,0	22,0	19,0	31,0	15,0	28,0	19,0	20,0	21,0	16,0	16,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 14. Factors d'entorn segons tipologia de 16 grups. Barcelona, 2011.

	Tipus 1	Tipus 2	Tipus 3	Tipus 4	Tipus 5	Tipus 6	Tipus 7	Tipus 8
Índex de renda familiar disponible	69,1	62,0	118,6	104,9	77,5	75,1	169,3	88,2
Població aturada x 1.000 hab.	74,9	80,3	65,0	71,7	69,3	68,0	37,7	63,8
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	221,9	198,9	196,0	159,7	206,3	225,2	207,3	196,8
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	96,0	191,2	81,3	123,3	107,0	121,3	72,3	118,4
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	12,2	4,4	8,0	8,0	3,7	4,4	8,3	4,2
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	29,1	18,6	21,0	40,7	15,3	19,5	20,0	23,2
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	3,4	1,9	2,0	5,7	1,3	1,6	1,7	1,8
Fets de victimització x 1.000 hab.	237,1	206,9	329,0	1035,7	110,7	165,3	159,0	433,2
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Incidents prostitució x 1.000 hab.	0,1	0,0	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0	0,2
Incidents venda ambulat i trilers x 1.000 hab.	4,2	1,7	12,7	14,3	1,7	1,8	1,3	3,8
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	7,5	3,3	2,0	8,3	2,7	2,2	1,0	2,0
Incidents baralles x 1.000 hab.	5,1	6,0	3,0	19,7	3,3	3,8	2,3	3,8
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	15,1	16,0	11,0	38,0	14,0	11,5	12,7	15,6
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	22,1	23,7	19,0	30,7	19,7	19,3	19,0	22,2

	Tipus 9	Tipus 10	Tipus 11	Tipus 12	Tipus 13	Tipus 14	Tipus 15	Tipus 16
Índex de renda familiar disponible	205,1	154,9	103,4	94,2	89,5	93,2	152,5	64,2
Població aturada x 1.000 hab.	27,7	47,5	58,7	61,7	73,5	86,5	48,0	106,0
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	198,3	224,5	220,3	210,3	190,5	157,5	221,0	135,0
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	59,0	92,5	125,7	100,3	172,5	240,5	95,0	401,0
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	27,3	7,0	5,3	3,0	7,5	15,5	8,0	10,0
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	36,0	20,0	20,0	17,3	23,0	72,5	38,0	45,0
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	1,3	2,5	2,0	1,7	3,0	5,5	4,0	5,0
Fets de victimització x 1.000 hab.	231,0	439,5	533,0	266,3	398,0	1398,5	1336,0	834,0
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	1,5	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0	0,0
Incidents prostitució x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,3	0,0	2,5	1,0	7,0
Incidents venda ambulat i trilers x 1.000 hab.	0,7	2,5	2,0	5,0	4,5	52,5	18,0	24,0
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	1,3	3,5	3,3	1,7	5,0	21,0	6,0	27,0
Incidents baralles x 1.000 hab.	2,3	6,0	5,3	3,7	6,5	17,5	10,0	25,0
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	9,0	19,0	17,3	11,0	32,5	85,0	26,0	67,0
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	19,7	31,5	24,7	21,3	36,5	93,5	34,0	62,0

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 15. Factors d'entorn segons tipologia de 6 grups. Barcelona, 2011.

	Tipus 1. Barris amb un nivell d'insegure tat molt elevat	Tipus 2. Barris amb un nivell d'insegure tat elevat	Tipus 3. Barris amb un nivell d'insegure tat moderat	Tipus 4. Barris amb un nivell d'insegure tat moderada ment baix	Tipus 5. Barris amb un nivell d'insegure tat baix	Tipus 6. Barris amb un nivell d'insegure tat molt baix
Població gran (65 anys i +) x 1.000 hab.	135,0	157,5	206,9	215,3	206,5	212,8
Població aturada x 1.000 hab.	106,0	86,5	76,2	67,2	50,2	49,1
Índex de renda familiar disponible	64,2	93,2	71,5	78,7	143,4	137,6
Població de nacionalitat extraeuropea x 1.000 hab.	401,0	240,5	133,1	118,5	89,3	87,9
Fets de victimització x 1.000 hab.	834,0	1.398,5	312,6	224,1	461,5	269,4
Incidents degradació espai públic x 1.000 hab.	5,0	5,5	3,1	1,6	2,0	1,9
Incidències enllumenat públic x 1.000 hab.	10,0	15,5	9,1	4,3	13,0	6,0
Recollida i neteja de l'espai urbà x 1.000 hab.	45,0	72,5	26,5	19,8	26,9	19,0
Incidents mendicitat x 1.000 hab.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,4
Incidents prostitució x 1.000 hab.	7,0	2,5	0,3	0,1	0,1	0,1
Incidents venda ambulant i trilers x 1.000 hab.	24,0	52,5	4,4	2,3	6,4	3,0
Incidents alcohol/drogues x 1.000 hab.	27,0	21,0	6,1	2,2	2,6	1,9
Incidents baralles x 1.000 hab.	25,0	17,5	6,8	3,8	4,2	3,8
Incidents convivència veïnal x 1.000 hab.	62,0	93,5	24,3	20,1	22,4	23,0
Incidents per molèsties a la via pública x 1.000 hab.	67,0	85,0	18,6	12,9	13,8	13,6

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Construcció i càlcul de les tipologies

Taula 16. Tipologia de 16 territoris: barris que en formen part. Barcelona, 2011.

Grup tipologia barris (16)	Barris que en formen part	Volum de Barris (% i núm.)
Tipus 1	Can Baró Canyelles Font de la Guatlla Sant Genís dels Agudells La Trinitat Nova El Coll El Congrés i els Indians La Marina del Prat Vermell Can Peguera La Teixonera La Font d'en Fargues Baró de Viver Torre Baró Montbau La Vall d'Hebrón La Clota Vallbona	23,3% (17)
Tipus 2	El Turó de la Peira La Bordeta El Bon Pastor Les Roquetes La Guineueta Navas Verdun Trinitat Vella Ciutat Meridiana Hostafrancs	13,7% (10)
Tipus 3	Vallcarca i Els Penitents La Salut Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	4,1% (3)
Tipus 4	La Vila Olímpica del Poblenou Barceloneta El Parc i la Llacuna del Poblenou	4,1% (3)
Tipus 5	La Marina del Port El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova El Carmel	4,1% (3)
Tipus 6	Baix Guinardó Vilapicina-Torre Llobeta La maternitat i Sant Ramon Sants-Badal La Sagrera La Prosperitat Porta El Besòs i el Maresme La Verneda i la Pau Horta Sant Martí de Provençals Provençals del Poblenou	16,4% (12)

Tipus 7	El Putget i Farró Sarrià Sant Gervasi-Bonanova	11,0% (8)
Tipus 8	El Guinardó El Camp de l'Arpa del Clot El Clot El Poblenou El Fort Pienc	
Tipus 9	Les Tres Torres Pedralbes Vallvidrera, Tibidabo, Les Planes	4,1% (3)
Tipus 10	Sant Gervasi - Galvany L'antiga esquerra de l'Eixample	2,7% (2)
Tipus 11	Sant Antoni Sants Les Corts	4,1% (3)
Tipus 12	Sant Andreu La nova Esquerra de l'Eixample La sagrada Família	4,1% (3)
Tipus 13	Vila de Gràcia El poble Sec	2,7% (2)
Tipus 14	Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera El Gòtic	2,7% (2)
Tipus 15	La dreta de l'Eixample	1,4% (1)
Tipus 16	El Raval	1,4% (1)
Total		100% (73)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 17. Freqüència de casos individuals de la variable independent segons tipologia de 16 territoris. Barcelona, 2011.

Grup tipologia barris (16)	Casos individuals per a la variable independent (n)
Tipus 1	221
Tipus 2	364
Tipus 3	149
Tipus 4	132
Tipus 5	187
Tipus 6	576
Tipus 7	188
Tipus 8	451
Tipus 9	70
Tipus 10	207
Tipus 11	512
Tipus 12	415
Tipus 13	199
Tipus 14	164
Tipus 15	58
Tipus 16	163
Total mostra	4.056

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 18. Percepció d'inseguretat segons tipologia de 16 territoris. Barcelona, 2011.

Grup tipologia barris (16)	Percepció d'inseguretat (%)
Tipus 16	41,5
Tipus 14	36,0
Tipus 4	23,7
Tipus 2	21,7
Tipus 13	19,9
Tipus 1	19,2
Tipus 5	16,7
Tipus 8	15,9
Tipus 6	15,6
Tipus 15	14,1
Tipus 11	13,0
Tipus 3	12,3
Tipus 9	11,2
Tipus 12	9,9
Tipus 7	9,6
Tipus 10	9,0
Total Barcelona	16,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 19. Agrupació de la tipologia de 16 en una tipologia de 6 segons la percepció d'inseguretat.

Grup tipologia barris (16)	Percepció d'inseguretat (%)	Grup tipologia barris (6)
Tipus 16	41,5	Tipus 1. Barris amb un nivell d'inseguretat molt elevat
Tipus 14	36,0	Tipus 2. Barris amb un nivell d'inseguretat elevat
Tipus 4	23,7	Tipus 3. Barris amb un nivell d'inseguretat moderat
Tipus 2	21,7	
Tipus 13	19,9	
Tipus 1	19,2	
Tipus 5	16,7	Tipus 4. Barris amb un nivell d'inseguretat moderadament baix
Tipus 8	15,9	
Tipus 6	15,6	
Tipus 15	14,1	Tipus 5. Barris amb un nivell d'inseguretat baix
Tipus 11	13,0	
Tipus 3	12,3	
Tipus 9	11,2	
Tipus 12	9,9	Tipus 6. Barris amb un nivell d'inseguretat molt baix
Tipus 7	9,6	
Tipus 10	9,0	

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 20. Tipologia de 6 territoris: barris que en formen part. Barcelona, 2011.

Grup tipologia barris (6)	Barris que en formen part	Volum de Barris (% i núm.)
Tipus 1. Barris amb un nivell d'inseguretat molt elevat	El Raval	1,4% (1)
Tipus 2. Barris amb un nivell d'inseguretat elevat	El Gòtic Sant Pere, Santa Caterina i La Ribera	2,7% (2)
	Barceloneta El poble Sec La Marina del Prat Vermell Font de la Guatlla Hostafrancs La Bordeta El Coll Vila de Gràcia Can Baró La Font d'en Fargues La Teixonera Sant Genís dels Agudells Montbau La Vall d'Hebrón La Clota	
Tipus 3. Barris amb un nivell d'inseguretat moderat	El Turó de la Peira Can Peguera La Guineueta Canyelles Les Roquetes Verdun La Trinitat Nova Torre Baró Ciutat Meridiana Vallbona Trinitat Vella Baró de Viver El Bon Pastor El Congrés i els Indians Navas El Parc i la Llacuna del Poblenou La Vila Olímpica del Poblenou	43,8% (32)
	El Fort Pienc La Marina del Port Sants-Badal La maternitat i Sant Ramon El Camp d'en Grassot i Gràcia Nova Baix Guinardó El Guinardó El Carmel Horta	
Tipus 4. Barris amb un nivell d'inseguretat moderadament baix	Vilapicina-Torre Llobeta Porta La Prosperitat La Sagrera El Camp de l'Arpa del Clot El Clot El Poblenou El Besòs i el Maresme Provençals del Poblenou Sant Martí de Provençals La Verneda i la Pau	27,4% (20)

Tipus 5. Barris amb un nivell d'inseguretat baix	La dreta de l'Eixample	13,7% (10)
	Sant Antoni	
	Sants	
	Les Corts	
	Pedralbes	
	Vallvidrera, Tibidabo, Les Planes	
	Les Tres Torres	
	Vallcarca i Els Penitents	
	La Salut	
Tipus 6. Barris amb un nivell d'inseguretat molt baix	Diagonal Mar i el Front Marítim del Poblenou	11,0% (8)
	La sagrada Família	
	L'antiga esquerra de l'Eixample	
	La nova Esquerra de l'Eixample	
	Sarrià	
	Sant Gervasi-Bonanova	
	Sant Gervasi - Galvany	
	El Putget i Farró	
Total	Sant Andreu	100% (73)
	Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona	

Taula 21. Percepció d'inseguretat segons tipologia de 6 territoris. Barcelona, 2011.

	Percepció d'inseguretat (%)
Tipus 1. Barris amb un nivell d'inseguretat molt elevat	41,5
Tipus 2. Barris amb un nivell d'inseguretat elevat	36,0
Tipus 3. Barris amb un nivell d'inseguretat moderat	21,0
Tipus 4. Barris amb un nivell d'inseguretat en la mitjana de la ciutat	15,9
Tipus 5. Barris amb un nivell d'inseguretat per sota de la mitjana de la ciutat	12,9
Tipus 6. Barris amb un nivell d'inseguretat baix	9,6
Total Barcelona	16,3

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona

Taula 22. Freqüència de casos individuals de la variable independent segons tipologia de 16 territoris. Barcelona, 2011.

Grup tipologia barris (6)	Casos individuals per a la variable independent (n)
Tipus 1. Barris amb un nivell d'inseguretat molt elevat	163
Tipus 2. Barris amb un nivell d'inseguretat elevat	164
Tipus 3. Barris amb un nivell d'inseguretat moderat	916
Tipus 4. Barris amb un nivell d'inseguretat en la mitjana de la ciutat	1214
Tipus 5. Barris amb un nivell d'inseguretat per sota de la mitjana de la ciutat	789
Tipus 6. Barris amb un nivell d'inseguretat baix	810
Total Barcelona	4.056

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Enquesta de Victimització, Mycelum i Ajuntament de Barcelona